



**Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Biskupiec w ramach
Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow
Województwa Warmińsko – Mazurskiego**



marzec-kwiecień 2016, aktualizacja wrzesień 2016



Spis treści

1. Wprowadzenie	3
1.1. Podstawa prawna dla Programu Rewitalizacji	4
1.2. Zasady horyzontalne rewitalizacji	4
2. Spójność dokumentu w dokumentami planistycznymi	6
3. Ogólna charakterystyka obszaru	8
4. Analiza porównawcza czynników i zjawisk kryzysowych	16
5. Identyfikacja barier i potrzeb rewitalizacyjnych	22
6. Podsumowanie diagnozy - analiza SWOT	23
7. Charakterystyka i zasięg przestrzenny obszarów rewitalizacji	25
8. Wizja obszarów zdegradowanych	29
9. Cele rewitalizacji	30
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności	34
11. Plan finansowy Programu Rewitalizacji	36
11.1 Ogólne informacje dotyczące sytuacji finansowej gminy	36
12. Analiza ryzyka wraz ze środkami zaradczymi	45
13. System wdrażania i monitoringu	47
13.1 Szczegółowy sposób zarządzania	47
13.1.1 Operator rewitalizacji, jego kompetencje, zadania i odpowiedzialność	47
13.1.2 Sposób współpracy z partnerami	50
13.1.3 Nadzór Rady Miasta nad wykonaniem Programu Rewitalizacji	52
13.1.4 Okresowa i nadzwyczajna aktualizacja Programu Rewitalizacji	52
13.2. Monitoring wskaźników produktów i rezultatów Programu Rewitalizacji	53
14. Uspołecznienie dokumentu	55
15. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	56
16. Opis zintegrowanych przedsięwzięć inwestycyjnych	57
17. Pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych poza siecią miast Cittaslow	73



1. Wprowadzenie

Niniejszy program jest aktualizacją ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow w zakresie miasta Biskupiec. Program jest efektem prac wykonanych przez WMARR S.A. na zlecenie Stowarzyszenia Miasta Cittaslow w okresie 2014-2015.

Zasięg oddziaływania Programu obejmuje obszar znajdujące się w centrum miasta. Obszar ten znajduje się w granicach administracyjnych Biskupca. Został wyodrębniony i opisany w niniejszym opracowaniu, w oparciu o wielokryterialną szczegółową diagnozę społeczną, przestrzenną oraz gospodarczą bazującą na danych ilościowych oraz jakościowych.

Wizja Biskupca w zakresie przeobrażenia obszarów zdegradowanych i planowanych efektów, która została założona na 2020 rok, brzmi: „W 2020 roku obszary objęte Programem Rewitalizacji Gminy Biskupiec na lata 2016-2020, po przeprowadzeniu zaplanowanych procesów, zostaną efektywnie przeobrażone zarówno społecznie, przestrzennie, jak i gospodarczo i uzyskają pierwotną funkcjonalność oraz użyteczność publiczną. Odnowiona zabudowa i wyposażona w niezbędną infrastrukturę przestrzeń miejska wzmocni odczuwaną przez mieszkańców jakość życia oraz korzystnie wpłynie na atrakcyjność osiedleńczą, turystyczną i gospodarczą obszarów zdegradowanych. Na zrewitalizowanych terenach zmniejszy się poziom wykluczenia społecznego, a zjawiska stygmatyzujące środowiska defaworyzowane zastąpi zaradność gospodarcza, silne poczucie wspólnoty lokalnej oraz aktywna postawa obywatelska.”

Celem nadrzędnym Programu jest zaś: „Przeciwdziałanie rosnącym zagrożeniom społecznym oraz marginalizacji obszarów kryzysowych mających wpływ na jakość życia mieszkańców, stan zagospodarowania przestrzeni publicznej, spójność wewnętrzną Biskupca oraz atrakcyjność tkanki miejskiej.”

Program rozszerzono o lokalne, nie zintegrowane zadania rewitalizacyjne realizowane ze środków budżetowych jak i pozabudżetowych m.in. RPO WIM poza siecią miast Cittaslow. Program obejmuje zadania zgłoszone przez Urząd Miejski w Biskupcu oraz innych interesariuszy zainteresowanych rewitalizacją Biskupca. Zadanie te przedstawiono w rozdziale pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W programie przedstawiono zintegrowane przedsięwzięcia inwestycyjne, a także przedsięwzięcia nie mające charakteru zintegrowanego, które mogą być sfinansowane poza środkami dedykowanymi miastom zrzeszonym w sieci Cittaslow.



1.1.Podstawa prawna dla Programu Rewitalizacji

Podstawą prawną do wdrażania Programów Rewitalizacji są: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2015-2020, wydane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 r. oraz Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zgodnie z interpretacją Ministerstwa Rozwoju „po dniu wejścia w życie ustawy możliwe jest uchwalenie programu rewitalizacji innego niż Gminny Program Rewitalizacji, w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym. W przypadku, gdy gmina zdecyduje się w przyszłości na korzystanie z narzędzi ustawowych, będzie musiała uchwalić GPR, bez możliwości skorzystania z art. 52 ustawy. W takim przypadku jednak gmina dysponuje gotowymi materiałami analitycznymi, które powinny znacznie przyspieszyć procedurę sporządzania projektów dokumentów oraz ich uchwalania.” W związku z powyższymi zapisami, biorąc pod uwagę specyfikę Gminy Biskupiec, uznaje się, iż najkorzystniejszym rozwiązaniem jest stworzenie dokumentu w oparciu o Wytyczne oraz część przepisów Ustawowych. Takie podejście ograniczy ramy czasowe, niezbędne do skutecznego procedowania dokumentu.

Zgodnie z powyżej przytoczonymi dokumentami, rewitalizacja jest w nich traktowana jako kompleksowy, skoordynowany, wieloletni, prowadzony na określonym obszarze proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, inicjowany przez samorząd terytorialny (głównie lokalny) w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju. Jednocześnie działania rewitalizacyjne, w tym związane z rewitalizacją przestrzenną, będą podporządkowane celom społecznym, dotyczącym redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego. Działania rewitalizacyjne w Biskupcu będą prowadzone na podstawie Programu Rewitalizacji - przygotowywanego przez lokalny samorząd. Finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma charakter dwufunduszowy - w oparciu o środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), jak również z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

1.2.Zasady horyzontalne rewitalizacji

Partycypacja społeczna

Do prac nad Programem Rewitalizacji Burmistrz Biskupca powołał zespół zadaniowy, w skład którego weszli przedstawiciele różnych grup interesariuszy. Podczas prac nad diagnozą oraz założeniami Programu wykorzystano metody badawcze pozwalające dotrzeć do możliwie szerokiej grupy mieszkańców, umożliwiające uzyskanie opinii i indywidualnych ocen dotyczących kondycji poszczególnych obszarów definiowanych jako problemowe. Dokonano dystrybucji ankiety rewitalizacyjnej w wersji elektronicznej oraz papierowej - uzyskując możliwość dokonania analizy jakościowej. Proces uspołecznienia przedmiotowego opracowania został szczegółowo opisano w dalszej części opracowania.



Kompleksowa diagnoza

Diagnoza przeprowadzona na potrzeby niniejszego opracowania ma charakter kompleksowy realizowany w oparciu o analizę danych ilościowych oraz jakościowych. Wyznaczenie obszarów kryzysowych zostało poparte analizą porównawczą udowadniającą konieczność podjęcia zintegrowanej interwencji na wyodrębnione obszary. Ze względu na konieczność przedstawienia danych dedykowanych obszarowi zdegradowanemu, korzystano z informacji gromadzonych przez odpowiednie wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego.

Koncentracja interwencji

Efektom prac nad Programem Rewitalizacji jest wyznaczenie dwóch ograniczonych terytorialnie obszarów o charakterze kryzysowym - koncentracja interwencji w wymiarze terytorialnym obejmuje dwa wydzielone obszary znajdujące się w centrum miasta. Koncentracja interwencji w wymiarze tematycznym - zaplanowane działania w ramach zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych obejmują określone dziedziny przewidziane do realizacji ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Wymiar społeczny oraz techniczny i przestrzenny został zdefiniowany w oparciu o kompleksową diagnozę sytuacji społecznej Biskupca, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru kryzysowego.

Planowanie finansowe

Planowanie finansowe Programu Rewitalizacji było przeprowadzone w oparciu o możliwości rzeczywistego zbudowania montażu finansowego dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Projekty gminne posiadają zabezpieczenie w postaci wkładu finansowego w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Szczegółowe informacje na temat montażu finansowego szczegółowo opisano w dalszej części opracowania. Założenia finansowe częściowo mają charakter indykatywny wynikający z długookresowego charakteru dokumentu oraz potencjalnych zmian w zakresie wdrażania Programów Rewitalizacji.



2. Spójność dokumentu w dokumentami planistycznymi

„Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Biskupiec na lata 2016-2020” jest dokumentem o charakterze operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji publicznej ukierunkowanej na wyznaczone obszary kryzysowe/problemowe. Co równie ważne, w ramach wypracowanych założeń planistycznych dokonywano identyfikacji celów i metod pozwalających na zniwelowanie kluczowych deficytów obszarów problemowych, które w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej powinny korespondować z założeniami na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym. Zatem, należy podkreślić, iż niniejszy Program jest z jednej strony zgodny z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym oraz z drugiej strony, tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

Założenia makro

„Program Rewitalizacji Gminy Biskupiec na lata 2016-2020” jest komplementarny w odniesieniu do różnych dokumentów o charakterze programowym i strategicznym, obowiązujących (lub znajdujących się w fazie konsultacji) na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym.

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020 r.,
- Strategia Sprawne Państwo 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020,
- Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025
- Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2006 r. Nr 227 poz. 1658 z późn. zm.),
- Programy operacyjne na szczeblu krajowym, ponadregionalnym i regionalnym, w tym Regionalny Program Operacyjny Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, 3 lipca 2015 r., Warszawa.



Założenia mikro

Prezentowany program jest również spójny z dokumentami planistycznymi o znaczeniu lokalnym:

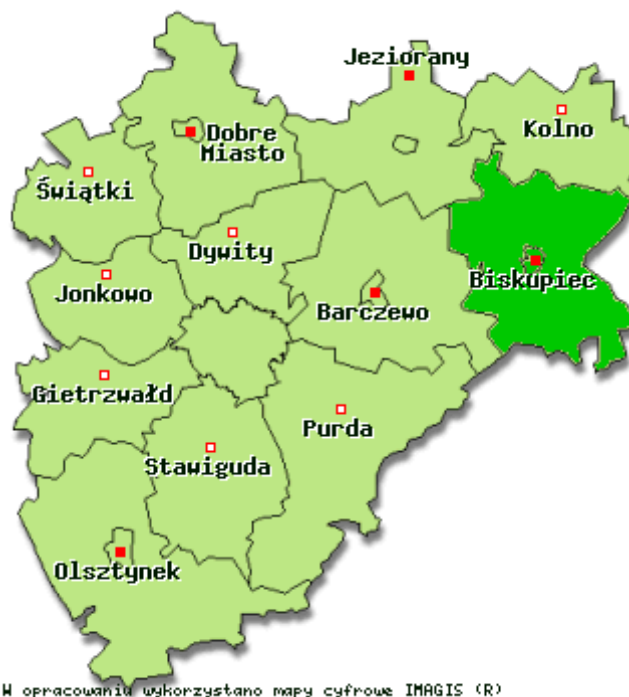
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania i Przestrzennego Biskupca
- Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Biskupca
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Biskupiec



3. Ogólna charakterystyka obszaru

Miasto Biskupiec leży na terenie Polski północno-wschodniej, w środkowej części województwa warmińsko-mazurskiego, na pograniczu pojezierzy olsztyńskiego i mrągowskiego.

Rysunek. Położenie Biskupca na tle powiatu olsztyńskiego



Źródło: Zasoby internetowe www.zpp.gov.pl

Krzyżują się tu dwie drogi tranzytowe - Nr-16, łącząca Białoruś z portami Gdańska i Gdyni, oraz nr 57 (najkrótsze połączenie Warszawy z przejściem granicznym w Bezledach na trasie do Kaliningradu). Przez Biskupiec przebiega linia kolejowa Olsztyn-Czerwonka-Mrągowo- Mikołajki-Ełk.

Dużym atutem Biskupca jest lokalizacja w niewielkiej odległości od atrakcyjnych turystycznie miejsc, m.in.: Gierłóży - 57 km, Giżycka - 60 km, Mikołajek - 49 km, Mrągowo - 26 km, Olsztyna - 39 km, Reszla - 26 km, Szczytna - 38 km, Świętej Lipki - 36 km.

Zagospodarowanie przestrzenne

Miasto Biskupiec jest składową sieci osadniczej o charakterze rozdrobnionym lecz stosunkowo równomiernie rozmieszczonym. Położone jest w centrum obszaru otoczonego miastami zaliczonymi do grupy miast o najlepszych potencjalnych warunkach rozwoju pomiędzy Olsztynem i Mrągowem, Szczytnem i Bartoszycami, same nie będąc do niej zaliczone.



Podstawą identyfikacji problemów zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec była analiza stanu istniejącego przeprowadzona na etapie diagnozy stanu gminy. Celem zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec jest wszechstronny, trwały rozwój, przy zachowaniu walorów przyrodniczych i kulturowych oraz optymalnym wykorzystaniu podstawowego zasobu, jakim jest przestrzeń. Cel ten sprowadza się do stworzenia na terenie gminy warunków do wielokierunkowej działalności gospodarczej o odpowiednio zróżnicowanym stopniu intensywności i charakterze funkcjonalnym, rozwoju różnorodnych form turystyki oraz utrzymania i rozwoju tradycyjnej dla regionu funkcji rolniczej. Podstawą realizacji polityki przestrzennej jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biskupiec uchwalonego Uchwałą Nr XLI/277/2002 Rady Miejskiej w Biskupcu z dnia 26.04.2002 r. (zmiana: Uchwała Nr XLII/309/06 Rady Miejskiej w Biskupcu z dnia 25 lipca 2006 r.). W ramach ustaleń studium sporządzony został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Biskupiec przyjęty Uchwałą Nr XXX/211/05 Rady Miejskiej w Biskupcu z dnia 15 czerwca 2005 r. Ponadto, 16 maja 2007 r. Uchwałą Nr VIII/50/07 Rady Miejskiej w Biskupcu przyjęty został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego historycznego układu urbanistycznego miasta Biskupiec.

Miasto i Gmina Biskupiec przyjmuje rozwój zrównoważony jako podstawę inicjowania i kontroli działań planistycznych, określających przeznaczenie terenów na określone cele i ustalających zasady ich zagospodarowania. Zasoby naturalne przyrody i dziedzictwa kulturowego stanowią podstawę rozwoju ekonomicznego miasta i gminy Biskupiec.

Zabytki architektury i budownictwa

Na terenie miasta Biskupiec znajdują się następujące obiekty historyczne:

- średniowieczny gotycki układ przestrzenny starego miasta, lokacja z XIV w, prawa chełmińskie- 1395 r.,
- siedziba Urzędu Miasta Biskupiec - Aleja Niepodległości 2, murowany 1908r.,
- wieża ciśnień - murowana w 1912-1913r.,
- zespół kamieniczek - przy ulicy Floriańskiej, murowana XIX w.- z figurą św. Jana Nepomucena nad „Starą” księgarnią,
- elementy ozdobne (głowy) nad Apteką „Starą” - ulica Plac Wolności,
- zespół kamieniczek - przy ulicy Mazurskie Przedmieście murowana, XIX-XX w.,
- dawny ratusz - ulica Pionierów 6 - murowany, 1895r. (zabytkowy herb miasta).
- willa - przy ulicy Mickiewicza 12, murowana secesyjna 1906r,
- kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela- gotycki, murowany, z końca XVI w., wieża - XVII w. (1668), prezbiterium- początek XVIII w.(1728-1734),
- kościół ewangelicko-augsburski, pseudoromański, murowany, początek XIX w.(1842-1846), dzwonnica (campanilla) (1868-1872). Obecnie kościół katolicki pw. Błogosławionej Karoliny Kózkówny.

Parki

Zieleń wysoką na terenie miasta Biskupiec tworzą dosyć zwarte zadrzewienia na terenie parków, skwerów i zieleńców, pasy zadrzewień przyulicznych oraz zieleń na cmentarzu przy ulicy Cmentarnej.



Największe skupienia zieleni wysokiej lokalizują się wzdłuż rzeki Dymer oraz nad jeziorami Kraksy. Są to jednak obszary niewielkie - największy park o pow. 2,38 ha zlokalizowany jest przy stadionie przy ulicy Wiosennej. Układ i sposób zagospodarowania wszystkich obiektów nie ma uporządkowanego charakteru (obiekty małe, izolowane, rozrzucone na terenie całego miasta), a towarzysząca infrastruktura jest uboga (brak wystarczającego oświetlenia, ławek, pojemników na śmieci, placów zabaw, ścieżek rowerowych, ścieżek zdrowia, obiektów małej architektury). Najczęściej odwiedzanym parkiem jest park przy ulicy Wiosennej położony nad brzegiem rzeki Dymer. Praktycznie jedynym jego wyposażeniem jest plac zabaw oraz kilka ławek.

Dosyć okazałe prezentuje się skwer w centrum miasta przy Placu Wolności z gazonem oraz kompozycją pielęgnowanych drzew i krzewów iglastych. System zieleni wysokiej miasta wzbogacają ogródki działkowe zlokalizowane głównie przy ulicach: Aleja Wojska Polskiego, Kościuszki, Mickiewicza oraz w pobliżu jezior Kraksy. Jednak ich stopień zagospodarowania jest w wysokim stopniu niewystarczający i powoduje znaczne obniżenie estetyki miasta. Ich funkcja rekreacyjna odsunięta jest na dalszy plan.

Uwarunkowania ochrony środowiska

Cały obszar miasta Biskupiec położony jest w granicach Systemu Obszarów Chronionych (SOCh) województwa warmińsko-mazurskiego. W obrębie tego systemu teren miasta zaliczono do obszarów o umiarkowanej ochronie, do których należą m.in. tereny całkowitych zlewni jezior i wód podziemnych bez izolacji. Jednocześnie południowa część miasta Biskupiec położona pomiędzy Aleją Wojska Polskiego, a ulicą Mickiewicza objęta jest ochroną w formie obszarów chronionego krajobrazu. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego obszary chronionego krajobrazu nie tworzą wydzielonych przestrzeni i funkcjonalnie obszarów lecz stanowią bardzo złożony układ nawiązujący do obszarów chronionych w regionie.

Podstawę prawną dotyczącą systemu obszarów chronionych, wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz określenia zasad gospodarowania na tych terenach stanowi Rozporządzenie Nr 53 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 16 czerwca 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 13, poz. 186).

Cały obszar miasta położony jest również w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 208 Biskupiec. W bliskim sąsiedztwie miasta na południowy - wschód od niego występuje kompleks obszarów chronionych, który tworzą: zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kobuńskie Wzgórza” oraz użytki ekologiczne - „Parleskie Wzgórza”.

Rozpoznanie walorów przyrodniczych miasta Biskupiec jest bardzo słabe - dla jego terenu nie opracowano inwentaryzacji przyrodniczej.

Przez teren miasta przepływa rzeka Dymer uchodząca do jeziora Kraksy zlokalizowanego w jego południowej części. Rzeka rozdziela miasto na znacznie lepiej zagospodarowaną część południowo-wschodnią i słabiej zainwestowaną część północno-zachodnią. W przeszłości Dymer został uregulowany i na całym odcinku w granicach miasta ma postać dosyć głęboko wciętego w podłoże rowu. Możliwości wykorzystania wód jezior Kraksy warunkowane są przede wszystkim naturalnymi



parametrami morfometrycznymi i hydrograficznymi zbiornika - jest to jezioro płytkie o stosunkowo niewielkiej powierzchni lustra wody, zaliczane do jezior najbardziej podatnych na degradację. Obecnie, dostępność jeziora jest znacznie ograniczana na skutek bujnego rozwoju roślinności przybrzeżnej, a przez to wypływanie zbiornika i zmniejszanie powierzchni jego lustra wody.

Brak zagospodarowania brzegów jezior oraz doliny rzeki powodują, że pomimo potencjalnych warunków w chwili obecnej nie przedstawiają wartości rekreacyjnej i wypoczynkowej dla mieszkańców miasta. W niewielkim stopniu do celów rekreacyjnych wykorzystywane są jeziora Kraksy. Znajduje się tutaj Stanica Wodna Związku Harcerstwa Polskiego oraz niewielka plaża usytuowana na jego wschodnim brzegu. Pozostałe brzegi jeziora są niedostępne. W ostatnim czasie podjęte zostały działania zmierzające do podniesienia atrakcyjności terenów sąsiadujących z jeziorem: wytyczono ścieżki o nawierzchni szutrowej, które wykorzystywane są zarówno przez spacerowiczów, jak rowerzystów, wzdłuż ścieżek ustawiono latarnie, wyznaczono miejsce na ognisko oraz ustawiono toaletę. Brak jest natomiast koszy na śmieci, wystarczającej ilości ławek oraz parkingu - samochody podjeżdżają bezpośrednio nad brzeg jeziora. Wody jeziora wykorzystywane są również przed wędkarzy. Rzeka Dymer oraz jeziora Kraksy w skali lokalnej pełnią funkcję ważnych elementów struktury ekologicznej gminy (ciągi i węzły ekologiczne) komunikujących obszar miasta z otwartym krajobrazem strefy podmiejskiej. Przecinające je ciągi komunikacyjne stanowią jednak poważne bariery ekologiczne. Położone w dolinie rzeki tereny zielone, jako obszary o podwyższonej aktywności biologicznej zostały uznane za istotne w strukturze ekologicznej gminy ciągi ekologiczne, natomiast jeziora Kraksy wraz z pasem terenu bezpośrednio go otaczającym - za węzeł ekologiczny. Obszary te są najważniejszymi na terenie miasta miejscami występowania głównie synantropijnych gatunków zwierząt. Możliwość pełniejszego wykorzystania ich funkcji ekologicznych uzależniona jest m.in. od uzupełnienia systemu obszarów zielonych, na który składać się powinny enklawy zorganizowanej zieleni wysokiej połączone pasmami lub pierścieniami zadrzewień przydrożnych.

Drogi

Biskupiec posiada bardzo korzystne położenie geograficzne względem głównych szlaków komunikacyjnych w województwie:

- Droga krajowa nr 16 prowadząca w kierunku przejścia granicznego z Litwą
- Droga krajowa nr 57 prowadząca w kierunku przejścia granicznego z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej
- Droga wojewódzka nr 590 w kierunku północno-wschodnim Biskupiec-Reszel-Korsze-Barciany
- Droga wojewódzka nr 596 w kierunku północno-wschodnim Biskupiec-Bęsia-Mnichowo
- Droga Powiatowa nr 1456N w kierunku Rukławki - Biskupiec-Rzeck

Biskupiec jest włączony w sieć kolei regionalnych i tym samym jest zintegrowany z ciągiem transportowym łączącym Polskę Północno Wschodnią z pozostałą częścią kraju m.in. węzłami kolejowymi w Olsztynie, Iławie, Korszach i Toruniu. Główny węzeł kolejowy na terenie gminy znajduje się w Czerwonce.



Turystyka

Turystyka na terenie gminy była dotychczas słabo zorganizowana, bazując głównie na ogłoszeniach w zagranicznych biurach podróży (głównie niemieckich), zależna od koniunktury poza granicami kraju i rozwijająca się w oparciu o inicjatywy podejmowane przez poszczególnych jej mieszkańców.

Aby poprawić promocję turystyczną oraz szerszą dostępność informacji o mieście i gminie Biskupiec w ramach środków finansowych z kontraktu wojewódzkiego utworzono Punkt Informacji Turystycznej. Biuro funkcjonuje w strukturze organizacyjnej Urzędu a celem działalności nie jest uzyskiwanie zysku. Osoby i podmioty gospodarcze prowadzące działalność związaną z turystyką, promowane są bezpłatnie.

Turystyka na terenie gminy powinna w mniejszym stopniu być nastawiona na masowy ruch turystyczny, za to w większym - na zindywidualizowane formy oraz różnorodność i wysoką jakość ofert. W tym celu należy dążyć m. in. do znacznego rozszerzenia wachlarza usług, od rodzinnego wypoczynku letniego, po całoroczną turystykę specjalistyczną obejmującą np. „zielone szkoły”, turystykę przyrodniczą ukierunkowaną na obserwacje przyrody, ofertę dla turystów rowerowych i inne. Wykorzystując bazę biskupieckiego szpitala turystyka mogłaby być wspierana ofertą usług medycznych, organizacją całorocznych pobytów rehabilitacyjnych, rekonwalescencyjnych (np. po chorobach serca), zabiegów leczniczych oraz z pogranicza medycyny i kosmetyki, itp.

Sfera społeczno-ekonomiczna

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012r. miasto Biskupiec zamieszkiwało 10 669 mieszkańców - ilość mieszkańców zamieszkujących miasto systematycznie maleje.

Tabela. Liczba mieszkańców

Rok	Liczba mieszkańców
1996	11376
2006	10343
2012	10669
2015	10582

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba mieszkańców miasta systematycznie maleje. Głównym tego powodem była malejąca liczba urodzeń. W całym badanym okresie rozmiary przyrostu naturalnego systematycznie się zmniejszały, jednak nadal obserwuje się dodatni przyrost naturalny. Pozytywnym zjawiskiem, mogącym wpłynąć w przyszłości na wzrost liczby mieszkańców jest dodatnie saldo migracji w 2012r. tzn. liczba osób napływających do miasta była wyższa od liczby emigrujących. Ilustracją powyższych stwierdzeń są zestawione poniżej dane statystyczne.



Tabela. Demografia - wybrane dane statystyczne

Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji
1996	113	80	33	-67
2006	103	93	10	-10
2012	85	80	5	6

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gęstość zaludnienia w roku 2012 wynosiła 2134osób na km². Struktura ludności według płci charakteryzowała się przewagą kobiet. Na koniec 2012 roku 5655 osób (53,00) stanowiły kobiety a 5014 (47,00) mężczyźni - na 100 mężczyzn przypadało 113 kobiet.

W ciągu minionych lat nastąpiły niekorzystne zmiany w strukturze wieku ludności. Zmniejszył się udział dzieci i młodzieży z 29,07% do 16,60%, wzrósł udział ludności w wieku produkcyjnym z 60,60% do 66,40%, natomiast udział starszych ludzi z 10,33% do 17%. Zaistniałe zmiany w strukturze wieku ludności świadczą o postępującym procesie „starzenia się” mieszkańców miasta.

Tabela. Struktura wieku ludności

Grupy wieku	1996	2012	1996	2012
	w liczbach		w procentach	
przedprodukcyjny	3307	1773	29,07	16,60
produkcyjny	6894	7080	60,60	66,40
poprodukcyjny	1175	1816	10,33	17,00
Ogółem	11376	10669	100,0	100,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych



Tabela. Podmioty gospodarcze w 2012r.

	Jednostka miary	2012
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON		
Podmioty wg sektorów własnościowych		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	1030
sektor publiczny - ogółem	jed.gosp.	49
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	16
sektor publiczny - spółki handlowe	jed.gosp.	3
sektor prywatny - ogółem	jed.gosp.	981
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	714
sektor prywatny - spółki handlowe	jed.gosp.	42
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	3
sektor prywatny - spółdzielnie	jed.gosp.	5
sektor prywatny - fundacje	jed.gosp.	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	32
Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności		
ogółem	jed.gosp.	1030
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jed.gosp.	16
przemysł i budownictwo	jed.gosp.	203
pozostała działalność	jed.gosp.	811
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ - WSKAŹNIKI		
Podmioty - wskaźniki		
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	965
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	71
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	73
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	10,1
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed.gosp.	32
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	107

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Pracodawcy w mieście:

Przedsiębiorcy powyżej 40 osób

- Zakłady Mięsne Warmia
- Fabryka Mebli Biskupiec MMI Sleeping Sp. z o.o. Biskupiec
- Zakład Doświadczalny BISKUPIEC Sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe P.P.U.H. " POMAROL" S.A.

Pozostali pracodawcy

- Urząd Miejski w Biskupcu
- Szpital Powiatowy w Biskupcu
- Zarząd Szkół i Przedszkoli

Na terenie miasta funkcjonują m.in:

1. Biskupieckie Stowarzyszenie Partnerstwa Miast w Biskupcu ul. Matejki 5 11-300 Biskupiec



2. Biskupieckie Stowarzyszenie Prywatnych Przedsiębiorców ul. Chrobrego 4 11-300 Biskupiec
3. Stowarzyszenie "Pro Cultura" ul. Żółkiewskiego 15/33 11-300 Biskupiec
4. Stowarzyszenie Biskupieckie Forum Biznesu ul. Warszawska 15/2 11-300 Biskupiec
5. Stowarzyszenie Kobiet "Barwy Warmii" ul. Parkowa 10 11-300 Biskupiec
6. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Biskupcu ul. Gdańska 1 11-300 Biskupiec
7. Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania i Rozwoju Oświaty "ŻAK" ul. Armii Krajowej 211-300 Biskupiec
8. Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie "Barka" al. Niepodległości 4 11-300 Biskupiec
9. Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej "Świętego Łazarza" ul. Kościuszki 411-300 Biskupiec
10. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły "Dwójeczka" ul. Mickiewicza 8 11-300 Biskupiec
11. Biskupieckie Towarzystwo Żeglarskie ul. Żelazna 1 11-300 Biskupiec
12. Towarzystwo "Przyjaciele Szkoły" ul. Chrobrego 15 11-300 Biskupiec
13. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Biskupieckiej ul. Armii Krajowej 11 11-300 Biskupiec
14. Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Mniejszości Niemieckiej na Warmii i Mazurach ul. Chrobrego 10, 11-300 Biskupiec
15. Stowarzyszenie „Nasz Dadaj” al. Niepodległości 4A lok. 42 11-300 Biskupiec
16. Biskupieckie Towarzystwo Żeglarskie ul. Przemysłowa 1 11-300 Biskupiec
17. Stowarzyszenie „Nasza Przyszłość” ul. Armii Krajowej 7/1 11-300 Biskupiec
18. Stowarzyszenie Osób Pozytywnie Aktywnych ul. Chrobrego 13 11-300 Biskupiec
19. Polskie Stowarzyszenie Klasy Cadet ul. Mikołaja Kopernika 10 lok. 6 11-300 Biskupiec
20. Towarzystwo Wszystko dla Zdrowia w Biskupcu ul. Armii Krajowej 8 11-300 Biskupiec
21. Biskupieckie Stowarzyszenie Bezrobotnych ul. Pionierów 6 11-300 Biskupiec
22. Biskupieckie Towarzystwo Tenisowe ul. Chrobrego 13 11-300 Biskupiec
23. Klub Motocyklowy „Dark order” ul. Mickiewicza 22a 11-300 Biskupiec
24. Biskupiecki Młodzieżowy Klub Sportowy „Korki” al. Niepodległości 2 11-300 Biskupiec
25. Klub Kolarski „Warmia” Biskupiec al. Niepodległości 4a 11-300 Biskupiec
26. Uczniowski Klub Sportowy „Dymer” ul. Chrobrego 15 11-300 Biskupiec
27. Uczniowski Klub Sportowy „Amator” ul. Ludowa 5 1-300 Biskupiec
28. Uczniowski Klub Sortowy „Sparta” I. Ludowa 5 1-300 Biskupiec
29. Uczniowski Klub Sortowy „Uczniak” ul. Mickiewicza 8 11- 00 Biskupiec
30. Klub Seniora Wrzos” ul. Kościuszki 4 11-300 Biskupiec
31. Biskupiecki Klub Sportowy „Tęcza” ul. Wiosenna 1a 11-300 Biskupiec
32. Zakład Aktywności Zawodowej Aleja Róż 3 11-300 Biskupiec
33. Ochotnicza Straż Pożarna w Biskupcu ul. Sądowa 6 11-300 Biskupiec
34. Biskupiecka Federacja Sportu al. Niepodległości 2 11-300 Biskupiec
35. "Społem" Powszechna Spółdzielnia Spożywców ul Kościuszki 3 11-300 Biskupiec
36. Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska" w Biskupcu ul. Chrobrego 27 lok. 2911-300 Biskupiec
37. Spółdzielnia Mieszkaniowa „Ozdoba” Szpitalna 16a lok. 1 11-300 Biskupiec
38. Spółdzielnia Rzemieślnicza „Warmia” ul. Chopina 12 11-300 Biskupiec



4. Analiza porównawcza czynników i zjawisk kryzysowych

Biorąc pod uwagę wymagania formalne, które musi spełniać program rewitalizacji, pierwszym etapem w zakresie analizy społeczno-gospodarczej jest sporządzenie kompleksowej diagnozy dziedzinowej. Głównym wyzwaniem w tym zakresie jest wyznaczenie obszarów zdegradowanych i określenie ich granic. Analiza w tym zakresie ma charakter trzyetapowy.

Pierwszym krokiem umożliwiającym przeprowadzenie analizy porównawczej było rozpoznanie potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Wstępne wyłonienie obszarów zdegradowanych to rezultat prac eksperckich odbywających się m.in. z wykorzystaniem następujących narzędzi takich jak: w robocze wywiady pogłębione, wizje lokalne oraz konsultacje społeczne prowadzone przez przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Biskupcu oraz opracowujących dokument. Efektem tych prac było wstępne wyłonienie obszarów przewidzianych do rewitalizacji, które cechują się koncentracją i ponadprzeciętnym natężeniem zjawisk i procesów kryzysowych. Istotnym elementem na omawianym etapie selekcji były również kwestie związane z zamierzeniami inwestycyjnymi samorządu lokalnego, które w istocie mają charakter kontynuacji już przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych w minionej perspektywie finansowej Unii Europejskiej w latach 2007-2013 – przy założeniu rozbudowy działań bezpośrednio ukierunkowanych na społeczność lokalną. Warto również podkreślić, że obszary objęte na tym etapie pracami analitycznymi są kluczowe dla miasta i dominującej liczby mieszkańców w kontekście funkcjonalnym oraz usługowo-mieszkaniowym.

Drugi etap prac polegał na szczegółowym określeniu zasięgu terytorialnego obszarów przewidzianych do rewitalizacji oraz wpisaniu ich w obligatoryjne warunki dotyczące łącznej powierzchni oraz zaludnienia terenów zdegradowanych. Zgodnie z wytycznymi oraz ustawą o rewitalizacji, łączna powierzchnia obszaru przewidzianego rewitalizacji nie może przekraczać 20% powierzchni gminy, natomiast maksymalny udział mieszkańców wynosi 30%. W poniższej tabeli zaprezentowano ustalenia poczynione w ramach przeprowadzonych prac analitycznych. Rozwinięcie omawianych kryteriów, zagadnień – zasięg terytorialny, grafiki prezentujące obszary oraz ich charakterystyka znajdują się w dalszej części opracowania.

**Tabela. Zasięg terytorialny oraz wskaźniki obligatoryjne**

	Obszar zdegradowany
Zasięg terytorialny	Teren ograniczony ul. 1 Maja, Aleja Broni, Aleja Niepodległości, Aleja Wojska Polskiego, Armii Krajowej, Bohaterów, Bolesława Chrobrego, Cmentarna, Dworcowa, Floriańska, Fryderyka Chopina, Gdańska, Hubalczyków, Jana Matejki 5 (BCKRiS), Kolejowa, Krótka, Kryniczna, Łazurowa, Ludowa 5 (Gimnazjum), Mazurskie Przedmieście, Mickiewicz 8 (teren szkoły), Ogrodowa, Okrężna, Pionierów, Piwna, Plac Wolności, Plażowa, Polna, Poznańska, Przeskok, Repatriantów, Sądowa, Słowackiego (działka 1/21 - plac zabaw), Stanisława Moniuszki, Stefana Żeromskiego, Strażacka, Syreny, Szpitalna, Tadeusza Kościuszki, Topiel, Warmińska, Warszawska, Wawelska, Wiosenna, Wojciecha Bogusławskiego, Zielona, Zygmunta Krasińskiego
Powierzchnia [km ²]	1,71
Udział powierzchni względem powierzchni gminy Biskupiec [%]	0,59%
Liczba ludności [os.]	4 953
Udział ludności w ogóle ludności na terenie gminy Biskupiec [%]	25,94

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych UM w Biskupcu

Powyższa tabela wskazuje na kwalifikowalność wyznaczonych obszarów w kontekście kryteriów obligatoryjnych. Warto podkreślić, że projektowana interwencja rewitalizacyjna będzie obejmowała obszar zamieszkiwany przez 6 356 osób, co stanowi 25,94% zameldowanych w Gminie Biskupiec. Jednocześnie całkowita powierzchnia objęta interwencją wynosi 1,71 km² (171 ha), co stanowi 0,59% Gminy. Biorąc pod uwagę powyższe wskaźniki należy podkreślić dużą gęstość zaludnienia oraz maksymalizację liczby beneficjentów zaplanowanych działań.

Trzecim krokiem w zakresie analizy porównawczej jest szczegółowa analiza wskaźnikowa, która prezentuje wybrane zmienne na tle otoczenia. Poddane analizie kryteria zostały wyłonione podczas spotkania konsultacyjnego. Poszczególne wskaźniki zostały obliczone dla wyznaczonych obszarów w podziale na trzy grupy: podsystem społeczny, podsystem gospodarczy oraz podsystem przestrzenny.

W zakresie podsystemu społecznego, najważniejszego z perspektywy wykorzystania w ramach rewitalizacji środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zebrano i zagregowano w formie wskaźników dane dotyczące: liczbę osób korzystających z pomocy społecznej (w podziale na formy), liczbę osób długotrwale bezrobotnych, liczbę lokali socjalnych, liczbę przestępstw przeciwko rodzinie, liczbę wykroczeń.

Pierwszą zmienną analizowaną w obrębie podsystemu społecznego są dane dotyczące korzystania z świadczeń pomocy społecznej przez ludność zamieszkujejącą tereny zdegradowane. Wszystkie przedstawione w poniższej tabeli kategorie wskazują na koncentrację problemów społecznych wymagających interwencji samorządu w tym zakresie. Szczególnie jest to widoczne w odniesieniu do



zasiłków stałych, finansowych zasiłków celowych, okresowych. Jednocześnie co warto podkreślić w Biskupcu z zasiłku stałego korzysta 90 osób, z czego 51 zamieszkuje wyznaczone obszary zdegradowane (stanowi to 68,72% korzystających w skali miasta).

Tabela. Udział osób korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku (w podziale na formy) [%]

	Razem		Zasiłek stały		Usługi opiekuńcze		Pomoc finansowa zasiłek celowy		Pomoc finansowa zasiłek okresowy		PROGRAM Pomoc państwa w zakresie dożywiania	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Gmina Biskupiec (obszar miejski)	1106	100	90	100	53	100	118	100	2900	100	555	100
Obszar zdegradowany	760	68,72	51	56,67	29	54,72	90	76,27	209	72,07	381	68,75
Teren Gminy Biskupiec (obszar miejski) poza obszarem zdegradowanym	346	31,28	39	43,33	24	45,28	28	23,73	2691	27,93	174	31,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Biskupcu

Powyżej zaprezentowano uzasadnienie wskazujące na koncentrację zagadnień związanych w pomocą społeczną na obszarach zdegradowanych. Kolejnym rozpatrywanym czynnikiem jest bezrobocie długotrwałe. Na obszarze zdegradowanym omawiany rodzaj bezrobocia przewyższa wskaźniki ogólnomiejskie. 59,02% osób bezrobotnych pochodzi z terenu rewitalizowanego. Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie mieszkańców wynosi 3,62, na terenie Biskupca 2,88. Warto zwrócić uwagę, że wyższy odsetek długotrwale bezrobotnych koresponduje z analizą natężenia korzystania z pomocy społecznej.

Tabela. Zjawisko długotrwałego bezrobocia na obszarze zdegradowanym na tle Gminy Biskupiec

	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie mieszkańców
Gmina Biskupiec (obszar miejski)	305	2,88
Obszar zdegradowany	180	3,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP

Kolejnym poddanym analizie elementem jest liczba oraz powierzchnia dostępnych lokali socjalnych. Większość zasobu tego typu lokali jest zlokalizowana w obrębie wyznaczonego obszaru. Świadczy to o funkcjonowaniu zapotrzebowania w tym zakresie. Jednocześnie zapotrzebowanie na te obiekty, co ma charakter powszechny, przekracza ich dostępność.

**Tabela. Liczba i powierzchnia lokali socjalnych na obszarze zdegradowanym na tle Gminy Biskupiec**

	Liczba lokali socjalnych	Powierzchnia lokali socjalnych (m ²)
Gmina Biskupiec (obszar miejski)	88	3072,13
Obszar zdegradowany	80	2786,27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Biskupcu

Przestępstwa przeciw rodzinie zwyczajowo analizuje się w oparciu o inwentaryzację Niebieskich Kart. 59,32% rodzin, które objęto procedurą zamieszkuje obszary przewidziane do rewitalizacji. Zestawienie procentowego udziału wydanych kart, objętych nim rodzin oraz dzieci, przekracza wartości przeciętne osiągnięte przez Gminę Biskupiec. Dodatkowo natężenie zjawiska przemocy w rodzinie to element wpływający na utrwalanie się zjawisk o charakterze patologicznym i niepożądanym.

Tabela. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie – analiza Niebieskich Kart w liczbie mieszkańców [%]

	Razem	Liczba Rodzin [os.]	Liczba Niebieskich Kart [os.]	Liczba dzieci [os.]	Razem	Udział rodzin [%]	Udział Niebieskich Kart [%]	Udział dzieci [%]
Gmina Biskupiec (obszar miejski)	169	59	59	51	100	100	100	100
Obszar zdegradowany	101	33	33	35	59,76	55,93	55,93	68,63
Teren Gminy Biskupiec (obszar miejski) poza obszarem zdegradowanym	68	26	26	16	40,24	44,07	44,07	31,37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Biskupcu

Ostatnią składową w ramach podsystemu społecznego jest struktura wykroczeń przeprowadzona w oparciu o dane Policji. W pierwszej kolejności warto zwrócić uwagę na łączną liczbę wykroczeń rejestrowanych na zdelimitowanych obszarach oraz w całym mieście. Obliczony udział procentowy wskazuje na znaczną dominację czynów zabronionych w strefach zdegradowanych. Wpływ na ten stan rzeczy ma również centralne położenie obu terenów. Niemniej analiza poniższych wskaźników udowadnia, że niedostateczny poziom bezpieczeństwa.

**Tabela. Struktura popełnianych wykroczeń na obszarze zdegradowanym na tle Gminy Biskupiec**

	Liczba wykroczeń – łącznie		Liczba wykroczeń – mandat		Liczba wykroczeń – pouczenie		Liczba wykroczeń – sąd	
	<i>liczba</i>	<i>%</i>	<i>liczba</i>	<i>%</i>	<i>liczba</i>	<i>%</i>	<i>liczba</i>	<i>%</i>
Gmina Biskupiec (obszar miejski)	1269	100	345	100	769	100	155	100
Obszar zdegradowany	947	74,63	257	74,49	592	76,98	98	63,23
Teren Gminy Biskupiec (obszar miejski) poza obszarem zdegradowanym	322	25,37	88	25,51	177	23,02	57	36,77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Policji

Analizując podsystem przestrzenno-funkcjonalny przeanalizowano liczbę zabytków na 1000 mieszkańców znajdujących się na obszarze zdegradowanym. Na wyznaczonym obszarze znajduje się 195 zabytków, co daje 39,37 zabytków w stosunku do liczby ludności obszaru zdegradowanego (na 1000 mieszkańców) stanowi 100% w skali miasta. Zaproponowany przez Gminę i zbudowany przez podzielenie liczby zabytków na obszarze, definiowanych według ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. i odnoszących się do nieruchomości, przez liczbę jego mieszkańców oraz pomnożenie jej przez 1000 osób dla uzyskania wspólnego mianownika. Pokazuje zagęszczenie zabytków wśród mieszkańców, czyli budynków potencjalnie problematycznych przestrzennie i wymagających większej uwagi oraz nakładów ze strony instytucji publicznych. Obszary o dużym zagęszczeniu zabytków sprawiają więcej kłopotów mieszkańcom takich budynków (komfort, koszty utrzymania) oraz samorządom (wymogi formalne dotyczące ochrony zabytków, koszty utrzymania, opieki i renowacji). W związku z tym niższe wartości wskaźnika są korzystniejsze, przede wszystkim ze względu na mniejszą problematyczność formalną, finansową i komfortową. Liczba zabytków została podzielona przez liczbę mieszkańców, ponieważ nie można porównać liczby bezwzględnej. Wynika to z faktu, że porównywane obszary mają różną wielkość i różną gęstość zamieszkania. W związku z tym ta sama liczba budynków zabytkowych na małym obszarze o stosunkowo wysokiej liczbie mieszkańców nie jest porównywalna z tą samą liczbą zabytków na obszarze rozległym o niskiej gęstości mieszkańców. Należy więc sprowadzić ją do porównywalnego poziomu w przeliczeniu na przyjętą jednostkę, np. hektar czy jednego mieszkańca. W przypadku Biskupca wykorzystano liczbę mieszkańców, gdyż dane te są dostępne dla każdej ulicy. Tak przeliczony wskaźnik został pomnożony przez 1000 osób dla uzyskania liczb całkowitych, co wynika z uwarunkowań.



Tabela. Liczba zabytków na 1000 mieszkańców na obszarze zdegradowanym na tle Gminy Biskupiec¹

	Liczba zabytków	Liczba zabytków w stosunku do liczby ludności obszaru zdegradowanego (na 1000 mieszkańców)*
Gmina Biskupiec (obszar miejski)	283	26,74
Obszar zdegradowany	195	39,37
Teren Gminy Biskupiec (obszar miejski) poza obszarem zdegradowanym	88	15,63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EDG i KRS

* Wartości nie sumują się do 100

Podsumowując powyższą analizę należy podkreślić, że zdelimitowane obszary zdegradowane cechują się koncentracją i natężeniem zjawisk negatywnych, które mogą być minimalizowane i ograniczane w oparciu o rozwiązania i projekty rewitalizacyjne zapisane w niniejszym opracowaniu. Warto podkreślić, że konieczność przeobrażenia obu obszarów kryzysowych spotkała się ze zrozumieniem i konsensusem społeczności lokalnej w tym zakresie. Powyższa analiza ilościowa tylko potwierdziła konieczność skoordynowania interwencji publicznej w zakresie rewitalizacji. W związku z powyższym analizowany obszar spełnia kryterium do objęcia rewitalizacją na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

¹ Wykaz zabytków przygotowano na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków (Zarządzenie Burmistrza Biskupca z dnia 26 listopada 2015r. ws. przyjęcia gminnej ewidencji zabytków Gminy Biskupiec)



5. Identyfikacja barier i potrzeb rewitalizacyjnych

Zidentyfikowane problemy na obszarach kryzysowych mają dwupłaszczyznowy charakter, wynikający ze specyfiki procesów rewitalizacyjnych w perspektywie do roku 2020. Pierwszym z nich jest wymiar społeczny polegający na identyfikacji zjawisk o charakterze patologicznym, wpływających na marginalizację obszaru - jego mieszkańców oraz osób z niego korzystających. W kontekście zdefiniowanych projektów rewitalizacyjnych czynnik społeczny ma charakter wiodący. Drugim elementem są kwestie inwestycyjne, związane z koniecznością modernizacji infrastruktury i całościowo rozumianej tkanki miejskiej (rewitalizacja techniczna, przestrzenna, środowiskowa i ekonomiczna). Wskazana struktura wynikająca z definicji rewitalizacji znalazła odzwierciedlenie w diagnozie ukierunkowanej na poszczególne dziedziny tematyczne, analizę porównawczą oraz badanie jakościowe. Na podstawie przeprowadzonych prac diagnostycznych ustala się, iż problemem kluczowym w zakresie rewitalizacji jest:

Degradacja jakości przestrzeni publicznej, kapitału ludzkiego i społecznego na zdefiniowanych obszarach kryzysowych w Mieście Biskupiec.

Poszczególne zjawiska i procesy problemowe zostały skategoryzowane w trzech grupach: wymiar społeczny, przestrzenno-techniczny oraz ekonomiczny.

W **sferze społecznej** kluczowym zagrożeniem jest:

Rosnące zagrożenie wykluczeniem społecznym części mieszkańców zamieszkujących obszary zdegradowane.

Źródłem tego stanu rzeczy są m.in. wzrastająca liczba osób zagrożonych uzależnieniem od środków psychoaktywnych, niedostateczna oferta skierowana do osób starszych oraz niepełnosprawnych a także wzrost liczby osób wymagających wsparcia instytucjonalnego i niski poziom odczuwanego bezpieczeństwa na obszarach zdegradowanych.

W **sferze przestrzenno-technicznej** kluczowym zagrożeniem jest:

Dewaloryzacja obszarów zdegradowanych.

Źródłem takiego stanu rzeczy są m.in. utrata wartości użytkowych i ekspozycyjnych obszarów zdegradowanych, utrata pierwotnej jakości i funkcjonalności obszarów problemowych, niedostateczna jakość infrastruktury technicznej i niedostosowanie jej do potrzeb mieszkańców.

Biorąc pod uwagę wymienione problemy w poszczególnych obszarach, wśród skutków determinujących założenia planistyczne Programu Rewitalizacji Gminy Biskupiec na lata 2016-2020 należy wymienić:

1. Wysoką liczbę osób potrzebujących wsparcia w wymiarze socjalnym,
2. Niską jakość obszarów zdegradowanych jako stref zamieszkania oraz rekreacji,
3. Spadającą atrakcyjność turystyczną i osiedleńczą Biskupca.



6. Podsumowanie diagnozy - analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju. Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój danego obszaru, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnozę bliższego oraz dalszego otoczenia analizowanego obszaru,
- określenie mocnych punktów oraz wskazanie słabych stron obszaru pod kątem szeroko rozumianych zasobów,

Tabela. Analiza SWOT dla obszarów zdegradowanych

Mocne strony	Słabe strony
– Konsensus społeczny w zakresie konieczności przeprowadzenia kompleksowej interwencji rewitalizacyjnej – Dobry poziom rozpoznania zdefiniowania środowisk wymagające pomocy i szeroko rozumianego wsparcia – Korzystne położenie komunikacyjne – Dobrze rozwinięta sieć infrastruktury sieciowej (niemniej wymagającej konsekwentnego modernizowania) – Dynamiczny rozwój środowiska organizacji pozarządowych – Relatywnie niskie bezrobocie, – Wysoki odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (pomimo brak instytucji bezpośrednio ukierunkowanej na wzrost przedsiębiorczości) – Obniżające się wskaźniki odsetka mieszkańców objętych pomocą społeczną – Korzystny stan środowiska naturalnego – Adekwatne zasoby ekonomiczne, osobowe oraz kapitał doświadczenia instytucji miejskich w zakresie koordynowania i wdrażania projektów rewitalizacyjnych	– Brak nowych miejsc pracy - stagnacja ekonomiczna obszarów zdegradowanych – Niewystarczający stan techniczny i słaby poziom wyposażenia placówek edukacyjnych i społecznych – Funkcjonowanie obszarów zdegradowanych w ścisłym centrum miasta, niebezpieczeństwo promieniowania zjawisk patologicznych na pozostałe części miasta – Niski poziom konsolidacji trzeciego sektora – Brak obiektu pełniącego rolę centrum w zakresie świadczenia usług społecznościowych – Starzenie się społeczności lokalnej – konieczność dostosowania części świadczonych usług publicznych do zmieniających się uwarunkowań – Ograniczona oferta spędzania wolnego czasu – Wzrastający odsetek ludności niepracującej względem grupy osób w wieku produkcyjnym – Niska relacja przeciętnych wynagrodzeń w stosunku do średniej krajowej – Relatywnie niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców – Zły stan techniczny części budynków znajdujących się w obrębie obszarów zdegradowanych



Szanse	Zagrożenia
– Zabezpieczenie wsparcie finansowego na projekty ze środków UE w ramach RPO WWM 2014-2020 – Kompleksowe przekształcenie przestrzeni zdegradowanej i dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców wraz z rozwijaniem jej funkcji symbolicznej, usługowej i wypoczynkowej – Wykorzystanie potencjału turystycznego obszarów – Aktywizacja ekonomiczna, wzrost przedsiębiorczości – Możliwość wykorzystania potencjału społecznego do skutecznej rewitalizacji społecznej obszaru poprzez wykorzystanie nowoczesnych instrumentów wsparcia m.in. w oparciu o konsolidację trzeciego sektora	– Niechęć osób wykluczonych do zaangażowania się w projekty społeczne i pomocowe – Możliwość promieniowania zjawisk negatywnych społecznie z punktów zapalnych obszaru kryzysowego (punktów o szczególnie wysokiej intensyfikacji postaw demoralizujących) na sąsiednie tereny – Wysokie koszty rewitalizacji obiektów i terenów zdegradowanych – Brak korzystnej oferty na rynku pracy oraz wzrost bezrobocia, patologii i wykluczenia społecznego (uzależnienie miasta od uwarunkowań zewnętrznych, w tym od cykli koniunkturalnych) – Postępujący wzrost liczby osób w grupie wieku poprodukcyjnego (w dłuższej perspektywie czasowej)



7. Charakterystyka i zasięg przestrzenny obszarów rewitalizacji

W przedmiotowym rozdziale zaprezentowano zasięg przestrzenny terenu przewidzianego do rewitalizacji a także przeprowadzono charakterystykę, która stanowi uzupełnienie do analizy wskaźnikowej oraz całości zaprezentowanych w opracowaniu prac badawczych i diagnostycznych. W rozdziale zaprezentowano trzy grafiki prezentujące zbiorczo obszar zdegradowany na tle Gminy Biskupiec, co umożliwia dokonanie pogłębionej analizy funkcjonalnej zdelimitowanych terenów.

Tabela. Zasięg terytorialny oraz wskaźniki obligatoryjne 4

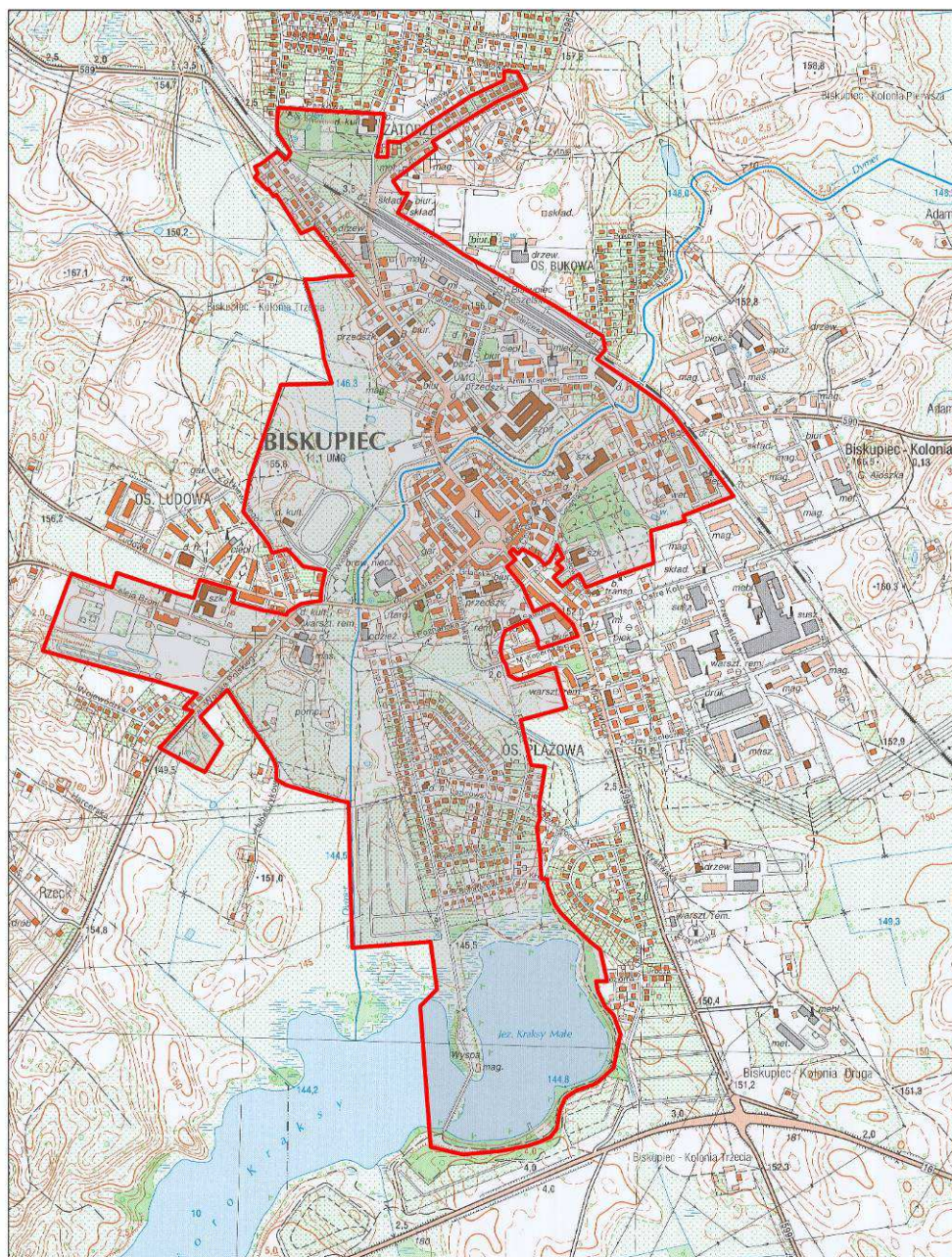
	Obszar zdegradowany
Zasięg terytorialny	Teren ograniczony ul. 1 Maja, Aleja Broni, Aleja Niepodległości, Aleja Wojska Polskiego, Armii Krajowej, Bohaterów, Bolesława Chrobrego, Cmentarna, Dworcowa, Floriańska, Fryderyka Chopina, Gdańska, Hubalczyków, Jana Matejki 5 (BCKRiS), Kolejowa, Krótka, Kryniczna, Lazurowa, Ludowa 5 (Gimnazjum), Mazurskie Przedmieście, Mickiewicz 8 (teren szkoły), Ogrodowa, Okrężna, Pionierów, Piwna, Plac Wolności, Plażowa, Polna, Poznańska, Przeskok, Repatriantów, Sądowa, Słowackiego (działka 1/21 - plac zabaw), Stanisława Moniuszki, Stefana Żeromskiego, Strażacka, Syreny, Szpitalna, Tadeusza Kościuszki, Topiel, Warmińska, Warszawska, Wawelska, Wiosenna, Wojciecha Bogusławskiego, Zielona, Zygmunta Krasińskiego
Powierzchnia [km ²]	1,71
Udział powierzchni względem powierzchni gminy Biskupiec [%]	0,59%
Liczba ludności [os.]	4 953
Udział ludności w ogóle ludności na terenie gminy Biskupiec [%]	25,94

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych UM w Biskupcu



Mapa. Obszary zdegradowany

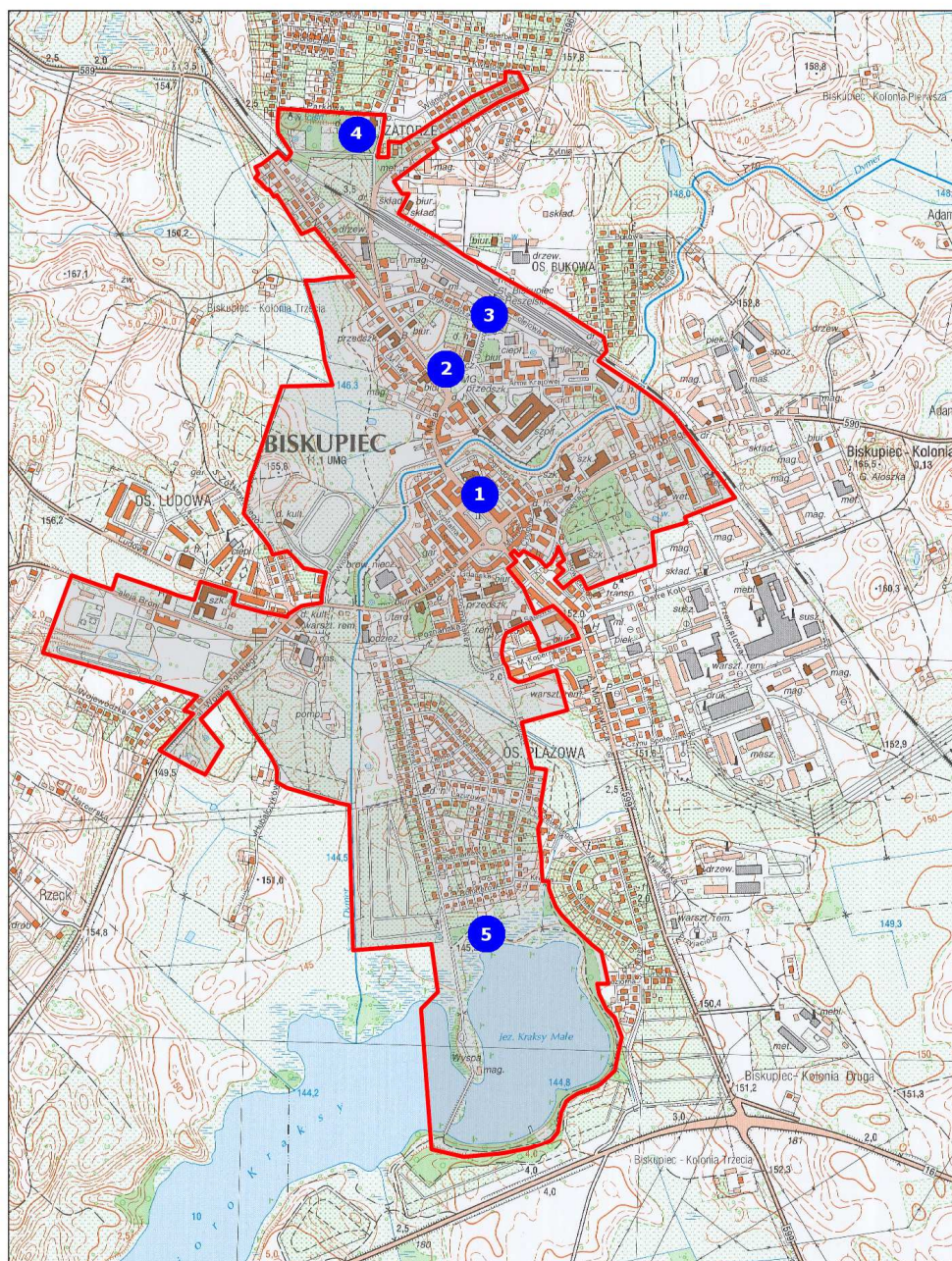
GRANICE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTO BISKUPIEC





Mapa. Lokalizacja projektów w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast
Cittaslow Województwa Warmińsko – Mazurskiego na tle obszaru zdegradowanego

GRANICE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTO BISKUPIEC



LEGENDA

- | | |
|-------------------------------------|--------------------------------------|
| 1 Centrum Edukacyjne (CE) | 4 Centrum Kulturalne (CK) |
| 2 Centrum Zawodowe (CZ) | 5 Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) |
| 3 Centrum Ekonomii Społecznej (CES) | — Granice obszaru rewitalizowanego |



Na obszarze zilustrowanym na powyższej grafice zasadniczą część zabudowy stanowią budynki zabytkowe. Na obszarze zdegradowanym zlokalizowanych są 195 zabytków (w całym mieście 283) tj. 39,45 zabytków w stosunku do liczby ludności obszaru zdegradowanego (na 1000 mieszkańców). Większość z nich stanowi dużą wartość architektoniczną, a istniejący układ urbanistyczny jest wpisany do rejestru zabytków. Podobnie jak w przeszłości, również aktualnie obszar pełni funkcje mieszkalno-usługowe. Na terenie zlokalizowane są również obiekty sakralne. Dodatkowo istotnym komponentem jest również silnie artykułowana funkcja turystyczna (tzw. turystyka dziedzictwa kulturowego) oraz rekreacyjno-wypoczynkowa, głównie ze względu na centralne usytuowanie obszaru oraz fakt, iż omawiany teren posiada infrastrukturę dedykowaną tego rodzaju aktywności. Obszar swym zasięgiem obejmuje również dworzec PKP – w związku z tym można stwierdzić, iż omawiany teren to w istocie wizytówka miasta, co wpływa na strategiczny charakter rewitalizacji wskazanego terenu.

Omawiany obszar cechuje się istotnym nagromadzeniem problemów społecznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych. Na obszarze zdegradowanym występuje wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku. 68,72% klientów pomocy społecznej (ogółem) zamieszkuje obszar zdegradowany. Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie mieszkańców na obszarze zdegradowanym wynosi 3,63 przy 2,88 na terenie całego miasta.

Obszar zdegradowany charakteryzuje się wysokim poziomem wykroczeń przestępstw przeciwko rodzinie. 55,93% niebieskich kart założono na wyznaczonym obszarze. 74,63% (947 z 1269) wykroczeń odnotowanych w roku 2015 w Biskupcu wystąpiło na obszarze zdegradowanym.

Podsumowując analizę obszaru należy podkreślić, że spełnia on kryteria obszaru zdegradowanego m.in. z uwagi na następujące czynniki: zniszczone ciągi komunikacyjne, utrudniony dostęp do terenów zdegradowanych, w zdegradowane obszary zielone, deficyty w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej a także obiektów małej architektury.



8. Wizja obszarów zdegradowanych

Przedmiotowy rozdział zawiera opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Wyznaczone i opisane w poprzednich rozdziałach tereny zostaną poddane kompleksowej rewitalizacji w oparciu o szczegółowo zaplanowaną i skoordynowaną interwencję rewitalizacyjną. Stan docelowy obszarów zostanie osiągnięty w roku 2020. Planowany efekt rewitalizacji zostanie uzyskany poprzez realizację zaplanowanych projektów. Zaproponowana wizja ma charakter optymalny i została zbudowana na racjonalnych przesłankach. Perspektywa roku 2020 koresponduje z graniczną datą wyznaczającą możliwość absorpcji środków unijnych z lat 2014-2020, zatem poniższe zapisy wizji (stanu docelowego) odnoszą się w dużej mierze do konkretnych przemian społeczno-gospodarczych, które są pożądane i zostaną osiągnięte dzięki skutecznemu wdrożeniu Programu Rewitalizacji Gminy Biskupiec na lata 2016-2020”. Biorąc pod uwagę przedstawiony kontekst wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji została zdefiniowana następująco:

W 2020 roku obszary objęte Programem Rewitalizacji Gminy Biskupiec na lata 2015-2020, po przeprowadzeniu zaplanowanych procesów, zostaną efektywnie przeobrażone zarówno społecznie, przestrzennie, jak i gospodarczo i uzyskają pierwotną funkcjonalność oraz użyteczność publiczną. Odnowiona zabudowa i wyposażona w niezbędną infrastrukturę przestrzeń miejska wzmocni odczuwaną przez mieszkańców jakość życia oraz korzystnie wpłynie na atrakcyjność osiedleńczą, turystyczną i gospodarczą obszarów zdegradowanych. Na zrewitalizowanych terenach zmniejszy się poziom wykluczenia społecznego, a zjawiska stygmatyzujące środowiska defaworyzowane zastąpi zaradność gospodarcza, silne poczucie wspólnoty lokalnej oraz aktywna postawa obywatelska.

Powyższa wizja jest uzależniona od realizacji zakresu działań w planowanym okresie interwencji. Działania zmierzające do osiągnięcia tego efektu zostaną uszczegółowione w kolejnych rozdziałach opracowania.



9. Cele rewitalizacji

Zgodnie z podstawą prawną wyznaczone obszary problemowe będą rewitalizowane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie ukierunkowany na stopień nasilenia problemów społecznych na danym obszarze - głównie w zakresie marginalizacji materialnej i społecznej mieszkańców danego obszaru. Biorąc pod uwagę konieczność kompleksowej rewitalizacji, logika zdefiniowanej interwencji uwzględnia dwufunduszowy charakter źródeł finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Osiągnięcie stanu docelowego w postaci zdefiniowanej wizji jest bezpośrednio warunkowane stopniem wdrożenia wyznaczonych celów rewitalizacji. W niniejszym rozdziale zaplanowano skoordynowaną interwencję stanowiącą odpowiedź na zjawiska problemowe poddane analizie w części diagnostycznej opracowania. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania celem nadrzędnym „Programu Rewitalizacji Gminy Biskupiec na lata 2016-2020” jest”

Przeciwdziałanie rosnącym zagrożeniom społecznym oraz marginalizacji obszarów kryzysowych mających wpływ na jakość życia mieszkańców, stan zagospodarowania przestrzeni publicznej, spójność wewnętrzną Biskupca oraz atrakcyjność tkanki miejskiej.

Interwencja koncentruje się na trzech celach szczegółowych, które stanowią odpowiedź na zidentyfikowane zjawiska problemowe. Cele szczegółowe jednocześnie określają trzy wymiary programu rewitalizacji: społeczny, przestrzenno-techniczny oraz ekonomiczny. Trzy wskazane dziedziny wsparcia są względem siebie komplementarne i wzajemnie się przenikają, niemniej rozwinięcie wyznaczonych celów na działania umożliwi stworzenie możliwie kompletnego katalogu działań, które będą docelowo realizowane poprzez zintegrowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne.



Cel szczegółowy 1

Poprawa bezpieczeństwa oraz ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych na obszarach zdegradowanych w Biskupcu

Cel szczegółowy 2

Rewaloryzacja obszarów zdegradowanych, w tym poprzez dostosowanie infrastruktury do istniejących potrzeb mieszkańców

Cel szczegółowy 3

Ożywienia gospodarcze i turystyczne obszarów zdegradowanych poprzez poprawę jakości zasobów dziedzictwa kulturowego

Wyartykułowane powyżej cele szczegółowe zostaną uzupełnione katalogiem działań szczegółowych, które całościowo wypełniają zakres interwencji rewitalizacyjnej. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które stanowią rdzeń opracowania w pełni korespondują z zakresem tematycznym wsparcia rozwinętem w postaci poniższych zapisów (bazujących również na ustaleniach wcześniejszego LPR Biskupca).

Interwencja w ramach realizacji pierwszego celu szczegółowego: **poprawa bezpieczeństwa oraz ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych na obszarach zdegradowanych w Biskupcu**, obejmować będzie działania skoncentrowane na:

- Tworzeniu zintegrowanego systemu monitoringu bezpieczeństwa publicznego na obszarach o zwiększonej przestępczości oraz szczególnie uczęszczanych ze względu na natężenie ruchu turystycznego
- Działaniach szkoleniowych i edukacyjnych w zakresie informowania o zagrożeniach i przeciwdziałaniu ich występowaniu
- Intensyfikowaniu działań profilaktycznych w szkołach oraz w środowiskach zagrożonych marginalizacją
- Integracji i aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych
- Wsparciu środowisk senioralnych
- Wspieraniu współpracy organizacji pozarządowych i samorządu lokalnego na rzecz osób potrzebujących, zamieszkujących tereny rewitalizowane w zakresie wyrównywania szans, doradztwa zawodowego oraz pomocy psychologicznej i szkoleniowej
- Kreowaniu współpracy pomiędzy różnymi podmiotami przy lokalnych działaniach społecznych oraz integracja środowisk lokalnych interesariuszy
- Promowaniu współpracy z sektorem pozarządowym w zakresie rozwiązywania problemów lokalnych



- Wspieraniu form aktywizacji zawodowej wobec mieszkańców na terenie rewitalizowanym, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze środowisk zmarginalizowanych, kobiet, mniejszości narodowych, bezdomnych i opuszczających zakłady karne

Interwencja w ramach drugiego celu szczegółowego: **rewaloryzacja obszarów zdegradowanych, w tym poprzez dostosowanie infrastruktury do istniejących potrzeb mieszkańców**, obejmować będzie działania skoncentrowane na:

- Dostosowaniu urbanistycznej infrastruktury technicznej poprzez modernizacje, remonty oraz adaptacje obiektów: użyteczności publicznej, spółdzielni mieszkaniowej, wspólnot mieszkaniowych i lokalnej przedsiębiorczości oraz zagospodarowanie rewitalizowanej przestrzeni w harmonii z otoczeniem
- Podnoszeniu estetyki otoczenia na obszarach rewitalizowanych poprzez zakładanie terenów zielonych i tworzenie małej infrastruktury
- Tworzeniu warunków dla rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego
- Poprawie sytuacji w zakresie infrastruktury drogowej miasta i transportu miejskiego jako elementu spójności i integracji wszystkich obszarów miasta.
- Poprawie funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego.
- Zmniejszeniu dysproporcji w zagospodarowaniu przestrzennym całego obszaru miasta.
- Poprawie standardu zasobów mieszkaniowych
- Wprowadzeniu na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej
- Likwidacji barier architektonicznych - ułatwienia w poruszaniu się dla osób niepełnosprawnych

Interwencja w ramach trzeciego celu szczegółowego: **ożywienia gospodarcze i turystyczne obszarów zdegradowanych poprzez poprawę jakości zasobów dziedzictwa kulturowego**, obejmować będzie działania skoncentrowane na:

- Konserwacji i udostępnieniu zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym: zabytków, cmentarzy, parków i terenów zielonych
- Wspieraniu inicjatyw mających na celu wzmocnienie aktywności gospodarczej i ekonomicznej mieszkańców na obszarach zdegradowanych
- Renowacji oraz dostosowaniu do potrzeb małej architektury oraz infrastruktury okołoturystycznej
- Poprawie stanu zabezpieczeń obiektów o wartości zabytkowej i ich udostępnienie mieszkańcom i turystom również poprzez nadawanie im nowych funkcji społecznych, kulturalnych i gospodarczych
- Wspieraniu inicjatyw z zakresu podniesienia atrakcyjności turystycznej miasta, takich jak rozbudowa bazy noclegowej i gastronomicznej
- Modernizacji infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej przeznaczonej dla mieszkańców obszarów zdegradowanych
- Budowie, rozbudowie, modernizacji i adaptacji obiektów wykorzystywanych na cele edukacyjne oraz społecznościowe, jak również działalność kulturową
- Tworzeniu warunków dla rozwoju usług turystycznych i kulturalnych, w tym promocja przedsięwzięć turystycznych i kulturalnych



Interwencja oparta o identyfikację projektów przewidzianych do realizacji, ze wskazaniem wskaźników produktu i rezultatu, które konsekwentnie obrazują realizację celów szczegółowych i celu głównego LPR, znajduje się w dalszej części opracowania.



10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Przedsięwzięcia interwencyjne (projekty) przewidziane do realizacji w ramach LPR, są odpowiedzią na zdiagnozowaną sytuację problemową i wpisują się w cel nadrzędny, jakim jest: Przeciwdziałanie rosnącym zagrożeniom społecznym oraz marginalizacji obszarów kryzysowych mających wpływ na jakość życia mieszkańców, stan zagospodarowania przestrzeni publicznej, spójność wewnętrzną Biskupca oraz atrakcyjność tkanki miejskiej.

Rewitalizacja jako proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów zakłada optymalne wykorzystanie endogenicznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów. Jest procesem długotrwałym, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji z wykorzystaniem środków UE, prowadzone są w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) i zewnętrznie (celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych). W związku z różnorodnością zjawisk degradacji i podejść do ich przezwyciężenia podstawową wskazówką prowadzenia działań rewitalizacji powinno być dążenie do programowania i prowadzenia działań jak najbardziej dopasowanych do lokalnych uwarunkowań.

Dlatego wybór projektów przewidzianych do realizacji w ramach LPR jest nieprzypadkowy. Łączą one konieczność podjęcia wszechstronnych działań o charakterze rewitalizacyjnym skoncentrowanych na osiągnięciu wyznaczonych celów szczegółowych, a zatem zachowują wymogi wzajemnej komplementarności (przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania).

- Komplementarność przestrzenna – projekty przewidziane dla wyznaczonych obszarów zdegradowanych, mają na celu oddziaływanie na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), wzajemnie się dopełniają co implikuje efekt synergii pomiędzy nimi. Komplementarność przestrzennej interwencji poszczególnych projektów ujawnia się również w tym, że planowane działania nie będą skutkować przesuwaniem problemów na inne obszary ani prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
- Komplementarność problemowa – projekty dopełniają się tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar zdegradowany we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym). Jednocześnie planowane projekty unikają fragmentacji działań, koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, określają pożądany stan, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.
- Komplementarność proceduralno-instytucjonalna – realizacja poszczególnych projektów, zarządzana przez operatora całego procesu rewitalizacji, pozwala na efektywne i harmonijne współdziałanie wzajemne, uzupełnianie się i spójność procedur.



- Komplementarność międzyokresowa – szczegółowy dobór projektów jest efektem krytycznej oceny oraz sformułowania wniosków na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów zaangażowanych społecznie.
- Komplementarność źródeł finansowania – planowane projekty rewitalizacyjne, opierają się na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia ze środków EFRR, EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Ponadto łączą prywatne i publiczne źródła finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian na obszarach zdegradowanych.

Współfunkcjonowanie zaplanowanych projektów w ramach LPR, które są względem siebie komplementarne, zakłada skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszarów zdegradowanych jest ważnym warunkiem sukcesu całego procesu



11. Plan finansowy Programu Rewitalizacji

11.1 Ogólne informacje dotyczące sytuacji finansowej gminy

Dochody ogółem gminy w 2014 wzrosły o 3 630 290 zł tj. 6,3% w stosunku do roku 2013 r. Dochody własne gminy wzrosły natomiast o 2 205 595 zł tj. 9,5% w 2014 r. w porównaniu do roku 2013. Przyrost dochodów gminy nastąpił zatem w większej części dzięki wzrostowi dochodów własnych, co jest zjawiskiem pozytywnym. Największy przyrost dochodów w porównaniu do roku poprzedniego odnotowano w 2014 r. 6,3%. W latach 2012-2013 dochody wzrastały o ok. 3%, natomiast w 2011 r. odnotowano 2,7% spadek dochodów. W tabeli poniżej zaprezentowano dane o dochodach gminy w latach 2010-2014.

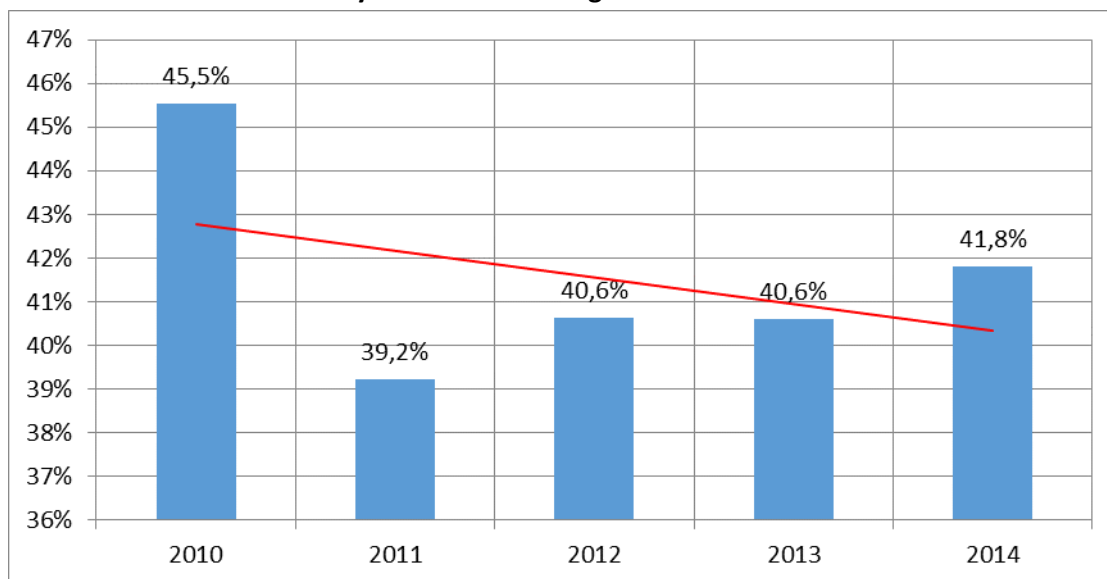
Tabela. Dochody ogółem Gminy Biskupiec

	Jm	2010	2011	2012	2013	2014
dochody ogółem	zł	55 252 842	53 787 615	55 680 425	57 430 383	61 060 673
dochody własne	zł	25 156 256	21 100 776	22 631 481	23 320 429	25 526 023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem świadczy o stopniu samodzielności finansowej gmin. Wzrost wskaźnika oznacza zwiększenie możliwości finansowych gmin. W 2014 r. dochody własne stanowiły 41,8% dochodów ogółem. Średnio w analizowanym okresie udział dochodów własnych w dochodach gminy wyniósł - 41,6%. W roku 2011 dochody własne miały największy udział w dochodach budżetowych gminy - 45,5%.

Wykres. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych



Dochód ogółem na 1 mieszkańca w gminie wyniósł w 2014 roku 3 182 zł, zaś dochód własny 1 330 zł, w porównaniu do roku poprzedniego dochody te wzrosły o odpowiednio o 6,8% (ogółem) i 9,9% (dochody własne). Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. Dochody na 1 mieszkańca

	Jm	2010	2011	2012	2013	2014
dochody ogółem/ mieszkaniac	zł	2 850	2 775	2 879	2 980	3 182
dochody własne/mieszkaniac	zł	1 297	1 088	1 170	1 210	1 330

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Gmina Biskupiec w ostatnich latach zrealizowała wiele projektów dofinansowanych ze środków z Unii Europejskiej. W poniższej tabeli przedstawiono finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych. Dochody, które gmina pozyskała na realizację programów i projektów unijnych stanowiły od 5% do 12% (2010 r.) dochodów gminy.

Tabela. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
dochody razem	zł	6 933 371	4 091 805	3 169 809	4 101 747	3 076 741
środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	zł	0	0	0	0	0
środki z budż. państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie progr. i proj. realizowanych z udz. śr. z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	zł	26 783	13 739	90 704	271 854	127 217
płatności w zakresie budżetu środków europejskich	zł	6 906 588	4 078 066	3 079 105	3 829 893	2 949 523

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wydatki gminy w roku 2014 wzrosły o 20,7% w stosunku do roku 2013 r. Najwięcej wydatków gmina poniosła w 2010 r. 68 980 638 zł. W 2010 r. najwięcej środków gmina przeznaczyła również na wydatki inwestycyjne, udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wynosił 35,6%. W roku 2013 udziały wydatków inwestycyjnych spadły do poziomu 4,7%. Wskaźnik udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem świadczy o aktywności władz gmin, w ramach istniejących możliwości finansowych. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela. Wydatki z budżetu ogółem

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
wydatki ogółem	zł	68 980 638	60 802 235	51 499 040	52 413 572	63 262 371
wydatki majątkowe ogółem	zł	24 660 190	15 477 041	4 421 963	2 888 212	11 306 492
wydatki majątkowe inwestycyjne	zł	24 573 190	14 873 041	3 700 963	2 463 212	10 585 492

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych



Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w 2014 wzrosły o 21,2% w stosunku do 2013 r. W poniższej tabeli przedstawiono wydatki na 1 mieszkańca.

Tabela. Wydatki na 1 mieszkańca

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
wydatki ogółem/mieszkaniec	zł	3 558	3 136	2 663	2 720	3 296

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Ważnym wskaźnikiem służącym do oceny sytuacji finansowej gminy jest wynik budżetu operacyjnego. Od roku 2011 zgodnie z ustawą o finansach publicznych Rada Gminy nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące. Wynik budżetu operacyjnego gminy (nadwyżka operacyjna, deficyt operacyjny) ilustruje czy gmina jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi. Jeśli wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących (deficyt operacyjny) oznacza to, iż wydatki te realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe gminy. Wykonywanie zadań bieżących przez gminę odbywa się w tym wypadku kosztem sprzedaży jej majątku lub na skutek zaciągania nowych zobowiązań. Z kolei w sytuacji, gdy to dochody bieżące są wyższe od wydatków bieżących (nadwyżka operacyjna) oznacza to, iż gmina ma możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę wcześniejszego zadłużenia. Prawo finansów publicznych narzuca gminom obowiązek zrównoważenia budżetu w części operacyjnej jednocześnie dopuszczając możliwość finansowania tej części budżetu nadwyżką budżetową z lat ubiegłych oraz wolnymi środkami (art. 242 ustawy o finansach publicznych). W poniższej tabeli przedstawiono wydatki i dochody gminy w latach 2012-2014.

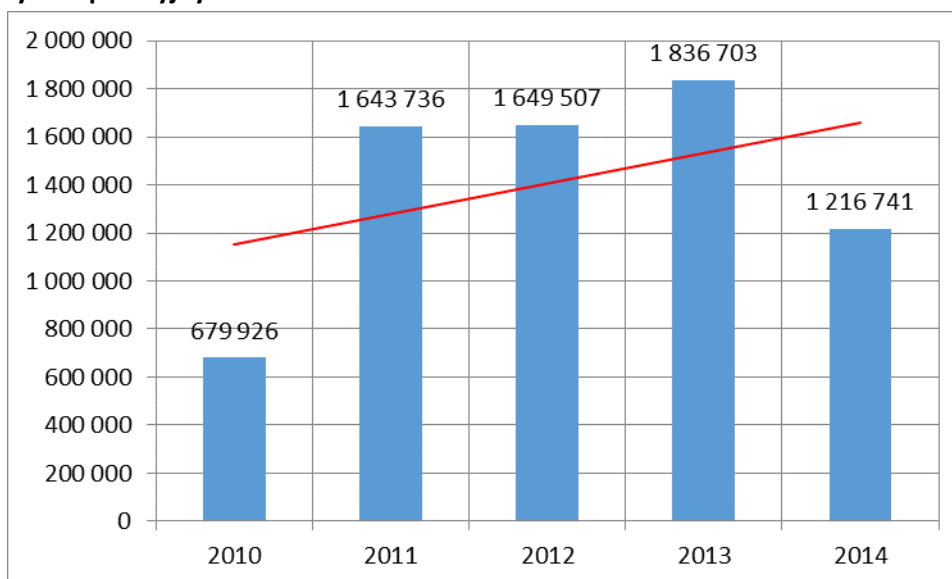
Tabela. Wynik operacyjny

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
dochody bieżące	zł	45 000 373	46 968 929	46 249 287	49 072 579	50 009 026
wydatki bieżące	zł	44 320 448	45 325 194	44 599 780	47 235 876	48 792 285
wynik operacyjny	zł	679 926	1 643 736	1 649 507	1 836 703	1 216 741

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych



Wykres. Wynik operacyjny



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując sytuację finansową Gminy Biskupiec w oparciu o wynik operacyjny należy stwierdzić, że gmina lata 2010-2014 zakończyła nadwyżką operacyjną. W 2013 r. nadwyżka budżetowa była największa i wynosiła 1 836 703 zł. W 2014 r. nastąpił spadek nadwyżki finansowej o ok. 33,8% w odniesieniu do roku 2013 r., na skutek mniejszego przyrostu dochodów w porównaniu do poniesionych wydatków. W latach 2011-2012 nadwyżka operacyjna była na zbliżonym poziomie ok. 1 600 tys. zł.

Analiza stanu zadłużenia w okresie 2012-2014

Zadłużenie gminy z tytułu kredytów na koniec 2014 roku wynosiło 23 249 094 zł i wzrosło o 1 909 094 zł w porównaniu do roku 2013. Wskaźnik zadłużenia informujący o udziale zobowiązań ogółem w dochodach ogółem wzrósł w roku 2013 r. do poziomu 38,08%.

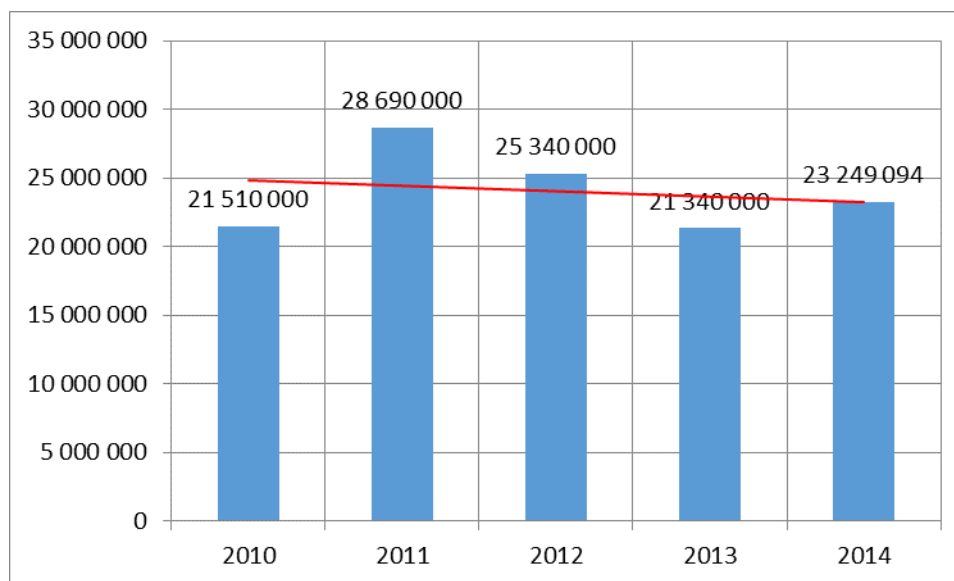
Tabela. Wskaźnik zadłużenia

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Kwota długu	zł	21 510 000	28 690 000	25 340 000	21 340 000	23 249 094
Dochody ogółem	zł	55 252 842	53 787 615	55 680 425	57 430 383	61 060 673
Wskaźnik zadłużenia	%	38,93%	53,34%	45,51%	37,16%	38,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych



Wykres. Kwota długu



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik poziomu obsługi zadłużenia obrazuje udział wydatków na obsługę zadłużenia i spłat rat kapitałowych w dochodach ogółem. W latach 2010-2014 wskaźnik obsługi zadłużenia ukształtował się średnio na poziomie 6,5%, z czego w 2010 r. miał najniższą wartość tj. 3,84%. Wartość wskaźnika jest na bezpiecznym poziomie pozwalającym na planowanie nowych działań.

Tabela. Wskaźnik obsługi długu

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Raty + odsetki	zł	2 120 487	2 814 246	4 650 000	5 300 000	3 560 000
Dochody ogółem	zł	55 252 842	53 787 615	55 680 425	57 430 383	61 060 673
Wskaźnik obsługi zadłużenia	%	3,84%	5,23%	8,35%	9,23%	5,83%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

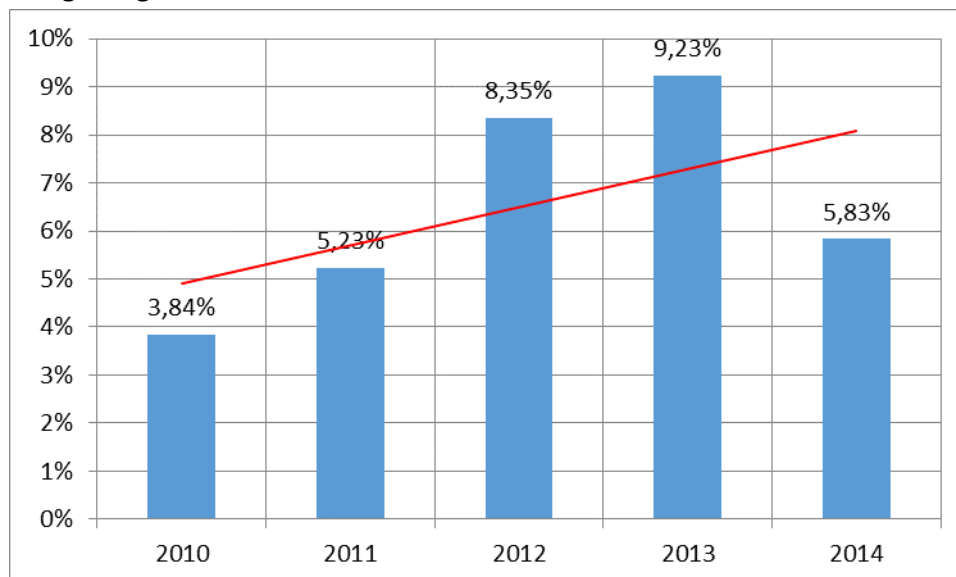
Możliwości obsługi zadłużenia przez gminę w latach 2010-2014 przedstawiają się następująco:

1. W roku 2010 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 2 120 487 zł, co stanowi 3,84% wykonanych w 2010 r. dochodów.
2. W roku 2011 wskaźnik obsługi długu wyniósł 5,23%, przy kwocie spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu 2 814 246 zł.
3. W roku 2012 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 4 650 000 co stanowi 8,35% wykonanych w 2012 r. dochodów. Spłacono raty kapitałowe kredytów w wysokości 3 350 000 zł oraz odsetki w kwocie 1 300 000 zł.
4. W roku 2013 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 5 300 000 zł, co stanowi 9,23% planowanych na 2013 r. dochodów.



5. W 2014 r. łączna kwota spłaconych rat kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 3 560 000 zł, co stanowi 5,83% wykonanych w 2014 r. dochodów. Spłacono raty kapitałowe kredytów w wysokości 2 600 000 zł oraz odsetki w kwocie 960 000 zł

Wykres. Obsługa długu



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując okres 2010-2014 można zauważyć polepszającą się sytuację finansową gminy związaną ze zmniejszającą się kwotą długu publicznego. Wskaźnik obsługi zadłużenia na poziomie 5,83% jest bardzo zadowalającym wynikiem. W latach 2012-2013 wskaźnik obsługi długu był najwyższy, po czym w 2014 r. obniżył się do poziomu z 2011 r. Wskaźnik zadłużenia uległ obniżeniu z wartości 53,34% w roku 2011 do 38,08% w roku 2014. Kondycja finansowa gminy umożliwia zatem realizację nowych zadań. Wartość wskaźników zadłużenia oraz obsługi zadłużenia wskazują na bezpieczne zarządzanie środkami publicznymi oraz umożliwiają zaciąganie nowych zobowiązań.

Opisane wskaźniki zadłużenia nie wyrażają jednak rzeczywistej zdolności kredytowej jednostki. Należy zatem zastosować również inne miary kondycji finansowej oraz zdolności kredytowej. Znaczącym elementem tej oceny oprócz wysokości osiąganych dochodów jest poziom wolnych środków. Wolne środki stanowią dodatnią różnicę między dochodami ogółem a bieżącymi wydatkami budżetowymi (tzw. wolne środki brutto). Wygospodarowanie wolnych środków determinuje zdolność jednostki do obsługi zobowiązań długoterminowych, które mogą być przez nie pokryte.



Tabela. Wskaźnik pokrycia obsługi długu pierwszego stopnia

Wyszczególnienie	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Wolne środki	zł	10 932 395	8 462 421	11 080 645	10 194 507	12 268 388
Raty + odsetki	zł	2 120 487	2 814 246	4 650 000	5 300 000	3 560 000
Współczynnik wolnych środków do obsługi zadłużenia	-	5,2	3,0	2,4	1,9	3,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując poziom wskaźnika obsługi długu pierwszego stopnia w gminie należy stwierdzić, że w latach 2010-2014 przyjmował wartości większe od jedności. Wartości wskaźnika powyżej 1,0 wskazują na fakt, że wystąpiło pełne pokrycie kwoty długu i kosztów jego obsługi wyłącznie wolnymi środkami.

Jak wskazują powyższe obliczenia w żadnym roku prognozy limit nie zostaje przekroczony, co świadczy o prawidłowości planowanej kwoty długu Biskupca. Ponadto świadczy to również o możliwości zwiększenia zadłużenia w przypadku takiej konieczności. W poniższej tabeli przedstawiono projekty przewidziane do rewitalizacji z uwzględnieniem kwot projektów, źródeł finansowania oraz funduszu, do którego są przewidziane.



Tabela. Indykatywny plan finansowy

L.p.	Tytuł projektu	Szacunkowy koszt realizacji projektu [zł]	Fundusz	Źródła finansowania		
				Budżet gminy	Środki prywatne	Środki unijne
1.	Centrum Edukacyjne w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” (CE)	2.505.000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
2.	Centrum Kulturalne w Centrum Kultury, Turystyki i Sportu (CK)	2.700.000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
3.	Centrum Ekonomii Społecznej w budynku Dworca (CES)	3.200.000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
4.	Centrum Zawodowe przy Urzędzie Miejskim w Biskupcu (CZ),	2.380.000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
5.	Centrum Aktywizacji Ruchowej nad jeziorem Kraks (CAR)	9.365.000,00 zł (priorytet inwestycyjny 9b) 1 543 222,00 zł (priorytet inwestycyjny 6c),	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
6.	Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców rewitalizowanego obszaru	1 400 000,00zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
7.	Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) - Etap II	1.145.000,00 zł				
8.	Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) - Etap III	2.885.000,00 zł				
9.	Rewitalizacja budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu	3.242.950,35 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
10.	Rewitalizacja cmentarza komunalnego w Biskupcu	2.729.020,25 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
11.	Śladami historii - rewitalizacja obiektów zabytkowych Biskupca	2.523.904.65zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
12.	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu	3 000 000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
13.	Termomodernizacja budynku Gimnazjum nr 1 w Biskupcu	1 200 000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020



14.	Termodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Biskupcu	1 000 000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
15.	Termodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 3 w Biskupcu	500 000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
16.	Termodernizacja budynku Przedszkola nr 5 w Biskupcu	1 000 000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
17.	Termodernizacja budynku Przedszkola Jacek i Agatka w Biskupcu	500 000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
18.	Termodernizacja budynku Przedszkola Bajka w Biskupcu	500 000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
19.	Zwiększenie atrakcyjności parku miejskiego w Biskupcu	4 000 000,00 zł	EFRR	TAK		RPO WWM 2014-2020
20.	Ochrona dziedzictwa kulturowego w Parafii pw. Św. Jana Chrzciciela w Biskupcu	3 500 000,00 zł	EFRR	NIE	TAK	RPO WWM 2014-2020
21.	Mieszkania Treningowe	1 100 000,00zł	EFRR	NIE		RPO WWM 2014-2020
22.	Punkt gastronomiczny prowadzony przez Podmiot Ekonomii Społecznej	1 250 000,00zł	EFRR	NIE		RPO WWM 2014-2020
23.	Nadanie funkcji rekreacyjnych terenom zielonym parku miejskiego w Biskupcu	4 000 000,00 zł	EFRR	NIE		RPO WWM 2014-2020
24.	Termodernizacja budynku Niepublicznego Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w Biskupcu	2 000 000,00 zł	EFRR	NIE		RPO WWM 2014-2020
25.	Odnowa przestrzeni publicznej w Biskupcu	4 000 000,00 zł	EFRR	NIE		RPO WWM 2014-2020



12. Analiza ryzyka wraz ze środkami zaradczymi

Analiza szans i zagrożeń przedstawiona w rozdziale *Analiza SWOT*, dla obszarów zdegradowanych stanowi w pewnym sensie analizę ryzyka w kontekście przyjętego w Programie Rewitalizacji (na poziomie celów rewitalizacji) zakresu niezbędnych interwencji samorządu Gminy Biskupiec. Wskazano tam czynniki, które występują (lub mogą potencjalnie wystąpić) niezależnie od aktywności samorządu lokalnego, lecz stanowią jednocześnie konkretne uwarunkowania, w obrębie których samorząd będzie realizował swoje założenia rewitalizacji.

Jako że Program realizowany będzie na przestrzeni wielu lat i w tym czasie zmianie ulegały będą lokalne i zewnętrzne uwarunkowania, przewidziano ścieżki postępowania na wypadek wystąpienia potencjalnych trudności dla realizacji Programu.

Na poziomie indywidualnych projektów do najpoważniejszego ryzyka należy:

- nie osiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych produktów - do barier, które składają się na to ryzyko można zaliczyć np. niezrealizowanie robót w przewidzianym zakresie ze względu na problemy techniczne, prawne czy społeczne. W tego powodu prowadzony będzie monitoring wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektów. W razie konieczności ich aktualizacji, Rada Miejska będzie władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian w Programie, tak aby Program Rewitalizacji mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Każdorazowo wybierany będzie taki wykonawca, który swoim doświadczeniem i potencjałem technicznym gwarantować będzie terminową i zgodną z zakresem rzeczowym implementację zaplanowanych działań.
- nie osiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych rezultatów - w razie zidentyfikowania takiego problemu we wdrażaniu Programu Rewitalizacji dla pojedynczego projektu, po jego merytorycznym uzasadnieniu, Rada Miejska będzie mogła podjąć stosowną uchwałę w sprawie zmian w Programie dla konkretnego projektu. Zasadniczo jednak Operator dołoży wszelkich starań, aby wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte w zakładanym wymiarze (odpowiednia promocja działań itd.),
- nie uzyskanie środków finansowych na realizację projektów - dla każdego projektu wskazano jego potencjalne źródła finansowania, co minimalizuje ryzyko nieuzyskania dofinansowania zewnętrznego. Głównym założeniem dla realizacji danego projektu jest uzyskanie współfinansowania (m.in. ze środków UE, budżetu Państwa). Brak dofinansowania może wpłynąć na przesunięcie w czasie kolejnych etapów projektów do momentu zapewnienia wystarczających środków w budżecie lub też Miasto zapewni dodatkowe, brakujące środki finansowe. Zostaną podjęte wszelkie środki, aby dokumentacja aplikacyjna została przygotowana rzetelnie, a w trakcie realizacji projektu nie wystąpiły nieprawidłowości, które mogłyby skutkować cofnięciem całości lub części przyznanych środków. Każdorazowo zostanie przeprowadzona staranna ocena wystąpienia pomocy publicznej w projekcie.



W przypadku niepowodzenia w realizacji pojedynczych projektów, w tym takich, które stanowią fundament dla kolejnych działań, Operator powoła odpowiedni zespół zadaniowy, złożony z pracowników merytorycznych właściwych wydziałów UM i jednostek organizacyjnych, a w miarę potrzeb również ekspertów zewnętrznych. Zespół ten wspólnie znajdzie najbardziej optymalne rozwiązanie problemu, np. wdrożenie alternatywnego projektu, zaspokajającego daną potrzebę społeczności lokalnej.

Na poziomie realizacji Programu jako całości można wyróżnić następujące potencjalne sytuacje problemowe:

- zmiana polityczna we władzach gmin - mogłaby ona skutkować odmienną wizją rewitalizacji. Wybrane do realizacji projekty nie zostały jednak wytypowane w oparciu o sympatie polityczne, a o niezależne badania ekspertów zewnętrznych i opinie mieszkańców. Program może podlegać aktualizacji, polegającej na opracowaniu i wpisaniu nowych projektów do katalogu zadań, jednakże czynniki polityczne nie będą miały wpływu na wybór projektów. Będzie on każdorazowo opiniowany przez Radę Miasta po szczegółowym przeanalizowaniu ich zasadności przez specjalistów z Urzędu Miejskiego,
- nie osiągnięcie porozumienia z interesariuszami Programu na etapie jego wdrażania - brak akceptacji ze strony zainteresowanych podmiotów mógłby przekreślić zasadność Programu, jednakże dla jego akceptacji społecznej odbyły się otwarte spotkania konsultacyjne z mieszkańcami i badania ankietowe, a w Programie uwzględniono zgłoszone postulaty propozycje wysuniętych przez nich konkretnych zadań. Zagwarantowano również możliwość zgłaszania uwag już w trakcie realizacji Programu, które będą przedyskutowane wraz z osobami je zgłaszającymi w celu uzyskania porozumienia,
- ryzyko opóźnień w związku z procedurami administracyjnymi - harmonogram realizacji poszczególnych zadań i projektów w ramach Programu przewiduje możliwe wystąpienie opóźnień, dlatego wskazane w nim terminy zostały określone z marginesem czasu potrzebnym do przeprowadzenia odpowiednich procedur urzędowych,
- nie wywiązanie się Operatora z nałożonych na niego obowiązków - Operator został usytuowany w ramach struktur Urzędu Miejskiego z Burmistrzem na czele. Tworzą go osoby z odpowiednimi kwalifikacjami. Tylko część zadań będzie mogła być zlecana - każdorazowo będą to doświadczeni eksperci/podmioty zewnętrzne, co gwarantuje prawidłowe wykonanie projektów. Ponadto Operator będzie składał Radzie Miejskiej sprawozdania z wykonania Programu i to Rada Miejska będzie w ostateczności odpowiadała za realizację (przez władze wykonawcze) Programu.



13. System wdrażania i monitoringu

13.1 Szczegółowy sposób zarządzania

Przedmiotowy podrozdział opisuje system wdrażania Programu oraz przejrzystość i odpowiedzialność publiczną za jego wdrożenie.

13.1.1 Operator rewitalizacji, jego kompetencje, zadania i odpowiedzialność

Program rewitalizacji ma charakter operacyjny i winien identyfikować organizacyjne struktury wdrażające planowane cele, działania i zadania. Wśród struktur organizacyjnych wymienić należy dwa typy podmiotów:

- podmioty wykonawcze, czyli jednostki bezpośrednio realizujące wskazane w załączniku identyfikującym działania Programu poszczególne projekty i zadania inwestycyjne;
- podmioty zarządzające, czyli jednostki koordynujące wdrożenie Programu jako całości, a przy tym prowadzące jego aktualizację, monitoring i ocenę.

Analizując specyfikę Biskupca, w tym wielkość obszaru rewitalizowanego oraz zakres zadań (w których przeważają zadania leżące w kompetencjach Gminy - zarówno organizacyjnie, jak i finansowo), można wywnioskować, iż najkorzystniejszym i najprostszym rozwiązaniem jest usytuowanie Operatora w ramach struktur Urzędu Miejskiego w Biskupcu. Wykonanie Programu powiązane będzie ze strukturą organizacyjną Urzędu oraz miejskich jednostek organizacyjnych.

W zarządzanie procesem rewitalizacji zaangażowana zostanie lokalna administracja - pracownicy Urzędu Miejskiego na czele z Burmistrzem. Za wdrożenie, monitoring i ewaluację Programu odpowiedzialny będzie Burmistrz, zaś do pomocy we właściwym wdrożeniu projektów będzie dysponował aparatem wykonawczym, w postaci Referatu Infrastruktury i Architektury oraz merytorycznych pracowników UM, jednostek organizacyjnych Gminy i jednostek zależnych, zgodnie z ich zakresem odpowiedzialności. Zadaniem poszczególnych osób będzie opracowanie i wdrożenie procedur monitorowania procesów realizacyjnych, komunikowanie się z projektodawcami w sprawach realizacji projektów i sporządzania raportów dla Burmistrza Biskupca.

Operator dysponuje odpowiednimi kwalifikacjami i personelem do wykonania tego zadania, dzięki wszechstronnej specjalizacji pracowników, zatrudnionych w poszczególnych wydziałach i jednostkach. Będzie mógł również zlecać realizację poszczególnych części zadań odpowiednim podmiotom zewnętrznym. Biorąc pod uwagę fakt, iż proces rewitalizacji dotyczy różnych branż oraz składa się na niego bardzo wiele odmiennych procesów (społeczna praca z osobami wykluczonymi, tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, planowanie przestrzenne), skupienie aż tylu kompetencji u jednej osoby nie byłoby możliwe. Operator, dzięki swej rozbudowanej strukturze (w tym podlegających mu jednostek organizacyjnych), będzie miał



możliwość skorzystania z odpowiedniego wsparcia przy realizacji rozległych tematycznie zadań. Operator nie będzie zastępował właściwych kompetencyjnie jednostek w ich obowiązkach - odpowiedzialne jednostki będą jednak współpracować z Operatorem, a ten koordynował będzie wzajemne działania.

Taki wybór Operatora uwzględnia również aspekt zaufania odbiorców działań podejmowanych na rewitalizowanym obszarze do ich wykonawcy. Pracownicy samorządowi, zaangażowani we wdrażanie Programu, poprzez wykonywanie swoich zadań pełnią służbę publiczną, zaś Urząd stanowi instytucję zaufania publicznego. Mieszkańcy za naturalny stan rzeczy uznają, iż to władza samorządowa realizuje zadania mające na celu poprawę otoczenia lokalnego, a w przypadku zauważonych tu problemów, to do Urzędu zgłaszają swoje wnioski i uwagi. Wybrano więc Operatora, którego zdolność do nawiązania kontaktu z interesariuszami obszaru zdegradowanego jest największa.

Operator rewitalizacji posiada kompetencje i prawo opiniowania projektów uchwał rady gminy oraz innych aktów prawa miejscowego (w tym zarządzeń, dokumentów planistycznych, regulaminów jednostek miejskich), które mają wpływ na proces rewitalizacji. Działalność Operatora będzie ponadto poddawana monitoringowi Rady Miasta w zakresie postępu procesu rewitalizacji.

Do obowiązków Operatora należy koordynowanie najważniejszych etapów procesu wdrażania Programu poprzez zaangażowanie komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w poszczególne jego elementy, tj.:

- przygotowanie i realizację projektów z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych (dotyczy gminnych projektów),
- przeprowadzenie procedury przetargowej w celu wyłonienia wykonawcy oraz podpisanie kontraktów z wykonawcami inwestycji w ramach projektów (dotyczy gminnych projektów),
- monitoring realizacji projektów, sprawdzenie zgodności technicznej realizacji prac z założeniami dokumentacji technicznej, zapisami kontraktu oraz właściwymi aktami, zarówno polskiego prawa, jak i prawodawstwa europejskiego (dotyczy gminnych projektów),
- prowadzenie rozliczeń finansowych - sporządzanie wniosków o płatność oraz sprawozdań okresowych i końcowych z realizacji projektów (dotyczy gminnych projektów),
- monitoring wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektów,
- aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji, współpracę i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

System wdrażania Programu będzie realizowany w oparciu o schemat wdrażania pomocy Unii Europejskiej. Konkretnie projekty będą implementowane zgodnie z zasadami wydatkowania środków, według źródeł ich pochodzenia, co w niektórych sytuacjach może oznaczać konieczność sprostania wielu wymaganiom formalnym przez podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania (dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystywania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych).

Główną rolę w przygotowaniu odpowiednich wniosków aplikacyjnych na realizację projektów odegrają podmioty będące bezpośrednio ich beneficjentami. W przypadku przedsięwzięć, w których



bezpośrednim beneficjentem będzie Miasto, przygotowanie wniosków oraz odpowiedzialność za pełen nadzór nad realizacją zadań leżała będzie w gestii pracowników Urzędu Miejskiego.

Zgodnie z przyjętą praktyką w przypadku projektów własnych, realizowanych przez UM i podległe mu jednostki, pracownicy merytoryczni Urzędu odpowiedzialni będą za:

- przygotowanie dokumentacji technicznej (nadzór nad pracami projektantów i innych zewnętrznych ekspertów), studiów wykonalności zgodnych z wytycznymi oraz wszystkich innych załączników niezbędnych do realizacji projektu,
- nadzór techniczny i merytoryczny nad inżynierami projektów,
- przygotowanie wniosków według obowiązujących wytycznych oraz złożenie ich w odpowiednim terminie w instytucji finansującej,
- współpracę z jednostkami podległymi realizującymi projekty finansowane z budżetu Miasta (pomoc tym jednostkom w przygotowaniu dokumentacji),
- współpracę z samorządem powiatowym i wojewódzkim,
- współpracę z instytucjami finansującymi w zakresie wdrażania projektów,
- przygotowanie odpowiedniej dokumentacji niezbędnej w razie przeprowadzenia kontroli realizacji projektów przez instytucje uprawnione (m.in.: Urzędy Kontroli Skarbowej, uprawnione organy Komisji Europejskiej),
- nadzór nad właściwym wdrażaniem programu rewitalizacji (monitoring),
- przygotowanie i wykonanie przetargów,
- zgodną z wymogami funduszy UE archiwizację dokumentacji,
- opracowywanie zgodne z zapisami umów o finansowanie projektów okresowych, rocznych i końcowych raportów monitoringowych z realizacji projektów,
- zapewnienie odpowiedniej promocji projektów, zgodnej z wytycznymi.

Pracownicy odpowiedzialni za finanse będą dodatkowo odpowiedzialni za opracowywanie harmonogramów płatności, obsługę kont i właściwe opisywanie faktur, przygotowywanie/zatwierdzanie wniosków o płatność (refundację poniesionych wydatków) z różnych źródeł, dokonywanie płatności na rzecz wykonawców robót i innych jednostek zaangażowanych w realizację projektów.

Urząd Miejski będzie mógł również w zakresie opracowywania niezbędnej dokumentacji aplikacyjnej i technicznej korzystać z usług ekspertów zewnętrznych.

Dla sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi, wymagającymi współpracy i wiedzy fachowej, Burmistrz będzie mógł powoływać Zespoły Zadaniowe. W ich skład będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania projektem. Złożoność problemów wymagających kompleksowych i całościowych rozwiązań to podstawowe przyczyny wzrostu znaczenia oraz coraz częstszego wykorzystywania zespołów zadaniowych w administracji. Celem powołania Zespołów jest właściwe przygotowanie projektu od strony technicznej i sprawne nim zarządzanie poczynawszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzanie przepływem dotacji, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanego wsparcia.



13.1.2 Sposób współpracy z partnerami

Skuteczność realizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Biskupiec na lata 2016-2020” zostanie zapewniona dzięki szerokiej partycypacji społecznej w jego wdrażaniu. Operator chce uzyskać jak największą partycypację społeczności lokalnej w procesie rewitalizacji, jej aktywny udział w programowaniu, decyzjach oraz odpowiedzialności i finansowaniu, poprzez dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach Programu. Władza samorządowa chce zaangażować w proces rewitalizacji instytucje mogące być partnerami w realizacji przedsięwzięć zapisanych w Programie, ale także zachęcić mieszkańców do podejmowania inicjatyw służących realizacji celów Programu.

Współpraca z wieloma partnerami nakłada na Operatora pewne obowiązki, wśród których powszechnym jest obowiązek informacyjny. Promocja dokumentu wśród beneficjentów docelowych jest ważnym elementem realizacji Programu.

Grupami docelowymi promocji Programu będą jego beneficjenci, wśród których można wskazać:

- społeczność lokalną,
- organizacje pozarządowe,
- partnerów społeczno-gospodarczych, w tym spółdzielnie, lokalnych przedsiębiorców,
- media.

Istotą działań promocyjnych jest poinformowanie możliwie największej liczby mieszkańców o ostatecznych zapisach oraz wszystkich istotnych dla nich aspektach rewitalizacji, a także zaproszenie do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów. Nie bez znaczenia jest również fakt, że informowanie o planowanych przedsięwzięciach inwestycyjnych i rewitalizacyjnych to ważny sygnał dla potencjalnych inwestorów i nowych firm, a także dla mieszkańców zainteresowanych otwarciem własnej działalności gospodarczej.

Za właściwe informowanie i promocję Programu na poziomie gminy odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Burmistrz Biskupca. Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w Planie, w tym harmonogram ich realizacji będzie udostępniana poprzez publikację Programu oraz jego oceny, korekty lub analizy na stronie internetowej Urzędu Miejskiego (w tym BIP) oraz w prasie lokalnej, a także publiczne prezentacje Programu przy okazji różnorodnych spotkań ze społecznością lokalną. Prócz Burmistrza, jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z Programem Rewitalizacji, działania tego typu winny prowadzić wszystkie inne podmioty, zaangażowane w poszczególne projekty składające się na treść Programu.

Kolejnym ważnym obowiązkiem Operatora jest konsultacja planowanych działań we współpracy z lokalną społecznością i ich wspólne wdrażanie, tj. opracowanie koncepcji, akceptowanie rozwiązań i realizowanie procesów rewitalizacji. Będzie się to odbywało głównie poprzez bezpośrednie spotkania, które stanowią niezbędny element dialogu społecznego (zwłaszcza w przypadkach



projektów społecznych, uzupełniających inwestycje infrastrukturalne), prowadząc do wymiany opinii, czasem nawet do weryfikacji planów lub ich uzupełniania.

Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz zaangażowanie partnerów społecznych w proces jego konsultacji i realizacji rozumie się:

- umieszczenie informacji nt. stanu realizacji założeń Programu, realizacji projektów itp. na oficjalnej stronie internetowej Urzędu Miejskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej,
- umieszczenie tablic informacyjnych w miejscu realizacji projektów inwestycyjnych oraz tablic pamiątkowych po zakończeniu realizacji zadania,
- zamieszczanie informacji w lokalnych mediach (np. prasie),
- organizację spotkań i konferencji dla społeczności lokalnej, przedstawicieli lokalnych środowisk, organizacji pozarządowych dotyczących wdrażania i/lub aktualizacji Programu,
- umożliwienie szerokiego dostępu do zapisów dokumentu poprzez jego powielenie, bądź udostępnienie w formie broszur i ulotek najważniejszych zapisów dotyczących realizowanych działań,
- publiczną prezentację Programu społeczności lokalnej.

Władza samorządowa jest podmiotem odpowiedzialnym i inicjującym cały proces rewitalizacji lecz będzie również angażować lokalnych, wiarygodnych partnerów, przyciągając ich do realizowania procesu rewitalizacji. Operator będzie w tym celu budował właściwy system zachęt dla interesariuszy, kładąc szczególny nacisk na zidentyfikowanie osób mogących być lokalnymi liderami (wywodzących się np. ze środowiska pozarządowego, nauczycielskiego, działaczy sportowych, przedstawicieli spółdzielni mieszkaniowych czy wspólnot parafialnych, a nawet sektora przedsiębiorstw). Osoby takie zdolne są do pozyskania dla procesu rewitalizacji szerokiego poparcia mieszkańców obszaru. Współpraca ze szkołami służy ponadto zaangażowaniu dzieci i młodzieży w sprawy miasta, rozciągnięciu opieki nad obiektami, przywracaniu właściwej jakości dziedzictwa kulturowego oraz przestrzeni miejskiej jako dobra publicznego. Ci partnerzy, którzy odpowiedzialni będą za realizację określonych projektów w ramach rewitalizacji, będą zobowiązani do zachowania określonych ram (terminów i zakresu zadania). Dla stabilizacji tego procesu, tam gdzie to możliwe, będą zawierane stosowne porozumienia lub umowy pomiędzy władzą samorządową a partnerami rewitalizacji lub chociażby listy intencyjne / inne tego typu dokumenty. Wykaz zawartych w tym zakresie partnerstw (lub nawet pełne teksty zawartych porozumień) stanowił będzie załącznik do Programu Rewitalizacji, dzięki czemu wszyscy potencjalni interesariusze będą mieli wiedzę na ten temat, a dla IZ RPO WWM 2014-2020 będzie to stanowiło potwierdzenie rzeczywistego zaangażowania interesariuszy obszaru zdegradowanego w proces rewitalizacji.



13.1.3 Nadzór Rady Miasta nad wykonaniem Programu Rewitalizacji

W ramach monitorowania procesu rewitalizacji działalność Operatora będzie poddawana kontroli Rady Miejskiej. Rada, jako organ przyjmujący Program, będzie nadzorowała prawidłowość procesu rewitalizacji i odpowiadała przed wspólnotą lokalną za efekty realizacji Programu.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia zadań miejskich Programu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w kolejnych budżetach aż do roku 2020. Za ten element odpowiada Rada Miasta. Dlatego też Burmistrz, przedkładając Radzie projekty budżetów winien przetransponować do nich założenia finansowe zawarte w Programie Rewitalizacji przewidziane w nim na dany rok.

13.1.4 Okresowa i nadzwyczajna aktualizacja Programu Rewitalizacji

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co implikuje konieczność założenia okresowej aktualizacji Programu oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takich okoliczności.

Aktualizacja, o ile zaistnieją ku niej odpowiednie przesłanki, dokonywana będzie co najmniej raz w roku wraz z przedłożeniem Radzie Miasta sprawozdania z realizacji Programu. Procedura okresowej aktualizacji Programu obejmuje następujące kroki:

- zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach Programu lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje w formie pisemnej do Urzędu Miejskiego w Biskupcu,
- Burmistrz po konsultacjach z właściwymi wydziałami Urzędu Miejskiego, dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do Programu Rewitalizacji,
- odpowiedni Wydział raz do roku przygotowuje dla Burmistrza Miasta propozycje zmian lub aktualizacji Programu,
- jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do Programu Rewitalizacji nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji - Burmistrz Miasta podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji Programu Rewitalizacji.

Aktualizacja nadzwyczajna może nastąpić w przypadku wystąpienia nagłych zmian w otoczeniu, wpływających na Program. Konieczne będzie wtedy przedłożenie Radzie Miasta stosownego projektu uchwały zmieniającej Program, na wniosek Burmistrza Biskupca lub innych podmiotów zaangażowanych w jego realizację - za pośrednictwem Burmistrza.

W razie zidentyfikowania problemów we wdrażaniu Programu Rewitalizacji (np. w przypadku stwierdzenia istotnych odchyłeń przebiegu realizacji programu od założonego modelu, potrzeby



wprowadzenia do programu nowego zadania, zmiany harmonogramu realizacji, planu finansowego lub konieczności aktualizacji wskaźników itp.), Rada Miejskiej Biskupca będzie władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian w Programie, tak aby Program Rewitalizacji mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Wszelkie zmiany w Programie będą jednak musiały posiadać swoje uzasadnienie merytoryczne. W Programie Rewitalizacji na późniejszym etapie jego realizacji będą mogli być również uwzględnieni dodatkowi partnerzy (zupełnie nowi, jak i zastępujący dotychczas funkcjonujących w Programie). Akceptowane będą te inicjatywy, które mogą się przyczynić do sukcesu Programu Rewitalizacji. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo-rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno-organizacyjny), projekty, które zostaną dopisane do Programu, muszą być zgodne z politykami i programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z pilnością zaspokojenia potrzeb lokalnego społeczeństwa, jak również mieć wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej.

W celu przejrzystości Programu Rewitalizacji dla wszystkich zaangażowanych instytucji (w tym IZ RPO WWM 2014-2020) oraz partnerów, zmiany będą sygnalizowane w odpowiednim załączniku do uchwały Rady Miasta w postaci rejestru zmian.

13.2. Monitoring wskaźników produktów i rezultatów Programu Rewitalizacji

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Programu Rewitalizacji niezbędne jest ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Za monitoring Programu odpowiedzialny będzie Burmistrz Biskupca. Do pomocy we właściwym wdrożeniu projektów miejskich Burmistrz dysponować będzie aparatem wykonawczym, w postaci Urzędu Miejskiego oraz jego jednostek organizacyjnych i jednostek zależnych.

Proces monitorowania obejmuje zbieranie danych obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów, ich raportowanie, a następnie interpretowanie informacji opisujących postęp i efekty realizowanego zadania. Obejmie także roczne i końcowe sprawozdania z realizacji projektów.

Wskaźnikiem głównym realizacji Programu będzie stopień wykonania planu finansowego Programu z realizacji wymienionych w poszczególnych latach projektów. W zależności od charakteru dostarczonych danych, przeprowadzony będzie monitoring rzeczowy i finansowy. W ujęciu rzeczowym wykonanie Programu mierzone będzie przy użyciu uszczegółowionych wskaźników, których rodzaj wynika ze specyfiki określonego zadania. Wskaźnikiem głównym realizacji Programu będzie stopień wykonania planu finansowego Programu Rewitalizacji z realizacji wymienionych w poszczególnych latach projektów. Wykonanie mierzone będzie w ujęciu procentowym - wydatki zrealizowane/wydatki planowane, biorąc pod uwagę takie zmienne, jak np. zmiany kosztorysów wskutek zaistnienia nieprzewidzianych okoliczności, zmiany w projekcie, spadek wartości zamówienia po rozstrzygnięciu przetargu, zmiany w budżecie Miasta itp. Ważnym miernikiem skali oddziaływania Programu Rewitalizacji będzie liczba bezpośrednich i pośrednich beneficjentów Programu, tj. procentowy i liczbowy udział ludności objętej poszczególnymi działaniami rewitalizacyjnymi.



Wskaźniki mierzone będą cyklicznie, zaś częstotliwość ich pomiaru będzie różna, zależna od kategorii wskaźnika i od poziomu jego pomiaru w strukturze wdrażania. Przyjmuje się, że wskaźniki produktu mierzone będą raz na kwartał, a wskaźniki rezultatu co 6 miesięcy lub po zakończeniu projektu. Okresem bazowym, wobec którego porównywane będą zmiany wskaźników będzie rok lub jego ostatni kwartał poprzedzający rok, w którym rozpoczęto wdrażanie Programu. Wartości wskaźników produktu określane będą każdorazowo w składanym sprawozdaniu z realizacji, natomiast wskaźników rezultatu z zasady w sprawozdaniach rocznych i na zakończenie realizacji projektu. Monitoring finansowy stanowił będzie podstawę do dokonania oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na Program środków. Będzie odbywał się on w oparciu o sprawozdania z realizacji projektów, dokonywane okresowo, w ujęciu rocznym oraz sprawozdania końcowe (obejmujące nazwę projektu, działanie, program operacyjny). Sprawozdania te będą obejmowały dane o wydatkach poniesionych w okresie nim objętym, wydatkach poniesionych od początku realizacji zadania i stopniu jego realizacji.

Burmistrz Biskupca wraz z podległym mu aparatem wykonawczym i podmiotami realizującymi zadania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji corocznie przedkładał będzie Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu Rewitalizacji, zawierające informacje o stopniu jego rzeczowej finansowej realizacji, jak również stopniu osiągnięcia określonych wskaźników. Rada Miejska będzie odpowiedzialna za monitorowanie postępów w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. W razie zidentyfikowania problemów we wdrażaniu Programu Rewitalizacji będzie ona władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian w Programie.



14. Uspołecznienie dokumentu

W opracowywaniu niniejszej dokumentu udział brali przedstawiciele jednostek administracji oraz innych podmiotów niekomercyjnych. Z przedstawicielami podmiotów przeprowadzono spotkania warsztatowe. Spotkania dotyczyły przede wszystkim diagnozy stanu obecnego oraz kierunków rozwoju obszaru zrewitalizowanego.

Wstępna wersja planu została poddana konsultacjom społecznym na terenie gminy poprzez publikację na stronie www Urzędu. Dane, informacje i sugestie zebrane w trakcie warsztatów i spotkań uwzględniono w niniejszego dokumentu.

Aby uzyskać wsparcie finansowe dla projektu rewitalizacyjnego, w większości przypadków, konieczne jest wynikanie tego projektu/przedsięwzięcia z obowiązującego (na dzień składania wniosku o dofinansowanie) programu rewitalizacji. Oznacza to, że projekt/przedsięwzięcie musi być wpisane do danego Programu Rewitalizacji. Naborem projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych zajął się Urząd Miejski w Biskupcu. Nabór wniosków trwał w okresie marzec – kwiecień 2016 r. Projekty składano w formie papierowej i elektronicznej na przygotowanych formularzach. Informacje na temat projektów znajdują się w rozdziale *Pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych poza siecią miast Cittaslow*.



15. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Na podstawie decyzji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie odstąpiono od przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

Ocena wykonana została dla Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow w zakresie miasta Biskupiec, który dotyczy tego samego obszaru, obejmuje tożsame cele i działania.



16. Opis zintegrowanych przedsięwzięć inwestycyjnych

1.	Lokalizacja
Miasto Biskupiec	
2.	Nazwa Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego
Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow w zakresie miasta Biskupiec	
3.	Opis Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego - przedmiot przedsięwzięcia, zakres rzeczowy, krótki opis tła i uzasadnienia potrzeby realizacji przedsięwzięcia
Celem miast należących do sieci miast CITTASLOW jest popieranie różnorodności kulturalnej, ochronę środowiska naturalnego, promocję tradycyjnych lokalnych produktów oraz dążenie do poprawy jakości życia. Na terenie objętym rewitalizacją Biskupca występują następujące problemy społeczne (ubóstwo, bezrobocie, niska aktywność zawodowa, alkoholizm, rodziny niepełne). Zaobserwowano również podwyższoną liczbę przestępstw i wykroczeń oraz elementy wandalizmu na terenie miejsc publicznych, także w obszarze rewitalizowanym. W Biskupcu funkcjonuje koło w Biskupcu - Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. Na terenie miasta jest również duży odsetek osób niepełnosprawnych fizycznie i umysłowo. W związku z powyższym działania uwzględniają przystosowanie terenów i obiektów dla osób niepełnosprawnych (m.in. miejsca parkingowe, dostęp do budynków publicznych). Kolejnym problemem jest brak miejsc integracji społecznej, gdzie osoby wykluczone społecznie (dzieci, młodzieży i osoby dorosłe) mogą aktywnie spędzać wolny czas. Infrastruktura społeczna jest niewystarczająca. Istniejące obiekty i tereny przestrzeni publicznej są zdegradowane i niezagospodarowane. Rewitalizacja Biskupca wpłynie korzystnie na poprawę jakości życia na obszarach zmarginalizowanych miasta, co pozwoli na realizację dalszych działań zgodnych z głównymi ideami stowarzyszenia miast. Opracowane projekty mają na celu stworzenie kompleksowej oferty szkoleń zawodowych, edukacyjnej, rekreacyjnej oraz kulturalnej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Biskupca. Projekty ze względu na specyfikę i złożoność wymagają kompleksowej realizacji, by otrzymać efekt rewitalizacji miasta zarówno w sferze społecznej jak i przestrzennej. Celem programu jest integracja oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Aby założenia zostały spełnione wymagane jest utworzenie ośrodków zapewniających kompleksową ofertę kulturalną, rekreacyjną oraz zawodową. W ramach działań podejmowanych na obszarze rewitalizowanym utworzone zostaną centra odpowiedzialne za prawidłową realizację wdrażania poszczególnych działań zaplanowanych w ramach programu, tj.: 1. Centrum Edukacyjne w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” (CE) 2. Centrum Kulturalne w Centrum Kultury, Turystyki i Sportu (CK) 3. Centrum Aktywizacji Ruchowej nad jeziorem Kraks (CAR) 4. Centrum Ekonomii Społecznej w budynku Dworca (CES) 5. Centrum Zawodowe przy Urzędzie Miejskim w Biskupcu (CZ), Centra, których głównym celem jest kształcenie zawodowe (CE, CES, CZ) zlokalizowane są w centrum Biskupca, w relatywnie niewielkiej odległości, umożliwiając bezproblemowe korzystanie z utworzonej bazy szkoleniowej. Centra kulturalno-rekreacyjne (CK, CAR) zlokalizowane są w północnej i południowej części miasta, umożliwiając korzystanie z infrastruktury na terenach atrakcyjnych przyrodniczo. Tereny zostaną skomunikowane ścieżkami rowerowymi, co wpłynie korzystnie na aktywizację ruchową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt społeczny będzie miał charakter zintegrowany a jego działania będą realizowane częściowo w każdym obiekcie infrastrukturalnym. W ramach tego projektu planuje się realizację usług aktywnej integracji o	



charakterze społecznym, edukacyjnym, zawodowym i zdrowotnym.

Zaplanowano działania zmierzające do odnowy społecznej i aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

I. Ścieżka aktywizacji społecznej

Do odnowy społecznej konieczny jest kontakt z drugim człowiekiem. Dlatego w ramach zaplanowanych działań konieczne jest organizowanie spotkań integracyjnych, warsztatów rozwijających wyobraźnię. Duży nacisk należy kłaść na aktywność ruchową w myśl zasady „w zdrowym ciele zdrowy duch”. Dlatego planowane jest zaspokajanie potrzeb społecznych poprzez:

- integrację społeczną (utworzenie miejsc spotkań w CK oraz CES)
- aktywizację ruchową (utworzenie CAR oraz infrastruktury służącej aktywizacji ruchowej)
- warsztaty personalne (CE)

Powyższe zadania wyznaczają ścieżkę aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zmiana myślenia jest kluczem do integracji społecznej, dlatego poza stworzeniem możliwości spotkań, nawiązywania kontaktów, tworzenia relacji międzyludzkich, bazy służącej rozwijaniu sprawności ruchowej konieczne jest utworzenie miejsca do prowadzenia treningów personalnych.

II. Ścieżka aktywizacji zawodowej

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym są szczególnie narażone na bezrobocie i brak środków na prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Jedną z przyczyn zagrożenia pozostawania bez pracy jest brak kwalifikacji zawodowych. Do grona osób należą te, którym warunki finansowe lub inne (np. brak wsparcia ze strony rodziny ect.) nie pozwoliły na kształcenie. Dlatego też są to bezrobotni o najniższych kwalifikacjach zawodowych, najmniejszej wiedzy oraz umiejętnościach. Jeśli wraz z tym powodem brak jest motywacji do działania, osoba nie widzi potrzeby nauki lub nie widzi szans na przezwyciężenia trudności, wówczas istnieje niewielkie prawdopodobieństwo, aby chciała zmienić tę sytuację. Mogą to być również osoby o obniżonej sprawności intelektualnej bądź z upośledzeniem umysłowym, którym nauka przychodzi z wielkim trudem. Źródłem wszelkich osiągnięć jest wola, dlatego działania aktywizacji zawodowej winny być poprzedzone są szkoleniami personalnymi, doradcy zawodowego, psychologa. Do podjęcia działań zmierzających do aktywizacji zawodowej osób wykluczonych społecznie konieczne jest przeprowadzenie:

- treningów motywacyjnych (CES)
- szkoleń zawodowych (CE)

Ponadto w celu kompleksowego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych należy:

- stworzyć miejsce diagnozy społecznej (CZ)
- stworzyć miejsce służące inkubowaniu podmiotów ekonomii społecznej oraz prowadzeniu działalności gospodarczej (CES)

Stworzona oferta doradcza, szkoleniowa oraz zaplecze umożliwiające inkubowaniu działalności będzie miało szanse realnego wpływu na zmniejszenie odsetka osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do modernizowanej oraz nowotworzonej infrastruktury musi być zapewniony dostęp dla osób niepełnosprawnych. W celu zapewnienia bezpieczeństwa na terenach rewitalizowanych zainstalowany zostanie monitoring, dzięki któremu będzie możliwe bieżące monitorowanie terenu miasta i reagowanie na zagrożenia zdrowia i życia mieszkańców. Dzięki podjętemu działaniu nastąpi wzrost bezpieczeństwa. Centrum monitoringu zostanie zlokalizowane w Urzędzie Miejskim w Biskupcu.

Projekty stanowiące ofertę integracji i aktywizacji dotyczą świadczenia usług edukacyjnych, wypoczynku,



podnoszenia świadomości mieszkańców, poprawy estetyki miasta, aktywnego wypoczynku. Połączenie form edukacyjnych i zastosowań praktycznych pozwoli w stopniu podstawowym przygotować mieszkańców do podjęcia pracy. Wybudowana dzięki realizacji programu infrastruktura służyć będzie zarówno osobom aktywnym fizycznie, jak i niepełnosprawnym; dzieciom, młodzieży i osobom starszym; aktywnym zawodowo i bezrobotnym. Działania mające na celu stworzenie miejsc aktywnego wypoczynku (m.in. drogi rowerowe, korty tenisowe, zagospodarowane tereny publiczne) umożliwią przeprowadzanie warsztatów i zajęć.

Ważnym elementem integracji jest budowanie motywacji wśród osób wykluczonych społecznie poprzez kontakt m. in. z kulturą, przyrodą oraz aktywnym spędzaniem wolnego czasu na świeżym powietrzu. Zorganizowanie ciekawych zajęć plenerowych będzie zapobiegać wykluczeniu społecznemu oraz wpłynie korzystnie na relacje między ludzkie oraz przyczyni się do reaktywizacji mieszkańców w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem. Taka rolę ma pełnić utworzone Centrum Aktywizacji Ruchowej nad jeziorem Kraks. Utworzone w ramach tego projektu ośrodki rekreacyjne to wsparcie wielowymiarowe dla tego środowiska, które nie koncentruje się wyłącznie na przywróceniu osoby wykluczonej społecznie do życia zawodowego, ale przede wszystkim na ponownym włączeniu jej do życia społecznego. Wsparcie łączące zarówno reintegrację społeczną, jak i uzyskanie wykształcenia a co za tym idzie potencjalnego zatrudnienia, jest dużo bardziej efektywne i trwałe. Jednocześnie wśród osób wykluczonych społecznie popularyzowana będzie kultura i zdrowy styl życia co będzie miało wpływ na wszystkich mieszkańców miasta i przyczyni się do ich integracji.

1. Utworzenie Centrum Edukacyjnego w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” w Biskupcu (CE)

Projekt ma na celu stworzenie bazy szkoleniowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W Centrum Edukacyjnym w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” zostanie utworzone centrum edukacji zawodowej, które ma zadanie kształcenie zawodowe osób wykluczonych społecznie, a także wydzielone zostaną pomieszczenia pełniące funkcje integracyjne. W ramach zaplanowanych działań przeprowadzone zostaną kursy i szkolenia zawodowe, które w powiązaniu z działaniami zaplanowanymi w Centrum Zawodowym (CZ) oraz w Centrum Ekonomii Społecznej (CES) stworzą kompleksową ofertę prowadzenia szkoleń zawodowych. Natomiast zaadoptowane pomieszczenia na cele rekreacyjne w budynku DPT „Sorboma” uzupełnią ofertę działań zaplanowanych w Centrum Kulturalnym w Centrum Kultury, Turystyki i Sportu (CK) oraz Centrum Aktywizacji Ruchowej nad jeziorem Kraks (CAR).

W celu prowadzenia zajęć w CE konieczne jest dostosowanie budynku polegające na przeprowadzeniu prac remontowych oraz zapewnieniu odpowiednich dojazdów.

Dojścia i dojazdy

Konieczna jest poprawa infrastruktury drogowej. Dojazd i dojście do budynku jest utrudniony. Wzdłuż ulic istnieją miejsca parkingowe, jednakże brak jest wydzielonych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych. Chodnik jest zniszczony. Stan drogi dojazdowej jest zły. Teren centrum wpisany jest do rejestru zabytków, dlatego zakres podejmowanych działań musi zostać uzgodniony z Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Planowane jest położenie bruku i płyt granitowych, montaż stylowych lamp oświetleniowych, kontynuując tym samym charakter ulic w centrum Biskupca, na których budowę Gmina Biskupiec uzyskała dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia - Mazury w ramach działania Rewitalizacja miast. Przebudowa drogi (ul. Wawelska i ul. Bogusławskiego - ok. 110mb, Ogrodowa - ok. 270mb. Wzdłuż drogi dla poprawy bezpieczeństwa zostanie zainstalowany monitoring, za którego zarządzanie będzie odpowiadać Straż Miejska w Biskupcu. Centrum monitoringu zostanie zlokalizowane w budynku Urzędu Miejskiego przy Al. Niepodległości 2 w Biskupcu.

Sala wielofunkcyjna

W ramach projektu planowane jest wyremontowanie i wyposażenie lokalu położonego na pierwszym piętrze



budynku przy ul. Wawelskiej oraz klatki schodowej, stanowiącej dojście. Z dużej istniejącej powierzchni planowane jest wydzielenie sali wykładowej. Planuje się wydzielenie pomieszczenia panelami przesuwными umożliwiającymi utworzenie sali wykładowej na przyległą salę wielofunkcyjną, umożliwiając tym samym wykorzystanie także powierzchni na cele konferencyjne oraz rekreacyjne. W sali wielofunkcyjnej będą odbywać się zajęcia nauki tańca, fitness, czy sztuki walki.

Konieczna jest modernizacja sanitariatów służących za zaplecze zarówno wielofunkcyjnej sali rekreacyjnej, jak i tworzonego centrum szkoleniowego i pracowni plastycznej. Planowany jest remont węzła sanitarnego, który od wielu lat nie był użytkowany. W chwili obecnej łazienki są w złym stanie technicznym. Ponadto należy lokale dostosować do aktualnie obowiązujących wymogów technicznych. Dostęp do lokalu osób niepełnosprawnych odbywać się będzie przy pomocy schodolazu.

Wyremontowane pomieszczenie zostanie wyposażone w stoły, krzesła, ekran, rzutnik, umożliwiając prowadzenie zajęć z zakresu podnoszenia świadomości mieszkańców związanych z podniesieniem estetyki miasta: projektowanie ogrodów, malowania murali.

Sala dydaktyczna

W budynku planowane jest utworzenie sali dydaktycznej do nauki fotografii. Uczestnicy warsztatów zdobędą wiedzę z zakresu wykonywania zdjęć, ich obróbki. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym zapoznają się z historią kolekcjonowania aparatów. W sali szkoleniowej wyeksponowane zostaną zbiory aparatów fotograficznych (ponad 1000szt.) będące w posiadaniu mieszkańca Biskupca. Jest to jeden z największych zbiorów w Polsce. Ekspozycja umożliwi zapoznanie z historią fotografii, a unaocznienie efektów wieloletniej pasji zmotywuje uczestników szkoleń do rozwijania własnych zainteresowań. Pomieszczenie wymaga remontu oraz odpowiedniego wyposażenia. Zaplanowano wyposażenie Sali na potrzeby prowadzenia zajęć. Zakupione zostaną regały, antyramy, krzesła oraz stoły do prowadzenia zajęć teoretycznych, a także ekran, projektor do wyświetlania filmów edukacyjnych. Na ekranie będą również wyświetlane bajki na kliszach małoobrazkowych. Odpowiednio dobrane projekcje w zależności od grup wiekowych będą zachętą do uczestnictwa w zajęciach edukacyjnych w wydzielonej części sali.

Ponadto planowane jest dostosowanie pomieszczeń piwnicy na potrzeby funkcjonowania ciemni, tak aby osoby uczestniczące w warsztatach mogły zastosować nabytą wiedzę w praktyce. Niezbędne jest przeprowadzenie remontu pomieszczenia w celu zapewnienia należytego zaplecza technicznego. Zakupione zostanie odpowiednie wyposażenie, tj.: stoły, powiększalnik, kuwety, korekty, zegar elektroniczny, lampy, suszarki ect.

2. Utworzenie Centrum Zawodowego w budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu (CZ)

Projekt ma na celu stworzenie miejsca dla potrzeb przeprowadzenia diagnozy społecznej dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. W budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu zostanie dostosowane miejsce do prowadzenia tych działań.

W ramach projektu planowane jest wyremontowanie i wyposażenie pomieszczeń służących realizacji celów projektu, remont klatki schodowej oraz montaż windy koniecznej do obsługi osób niepełnosprawnych i osób starszych w celu poprawy dostępności do instytucji. Miejsce zostanie kompleksowo wyposażone m.in. w stoły, krzesła, szafy, regały, sprzęt informatyczny.

Należy zapewnić właściwą obsługę budynku poprzez wykonanie miejsc parkingowych z uwzględnieniem miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych. Otoczenie budynku, w którym będą przeprowadzane doradztwo jest w złym stanie technicznym. Wyremontowany parking będzie służył dla osób wykluczonych społecznie. Teren parkingu przylega do budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz amfiteatru miejskiego, który jest doskonałym miejscem do rozszerzenia działalności kulturalnej i rekreacyjnej. W pobliżu znajduje się również



biblioteka miejska. Powyższe miejsca, instytucje służą m.in. osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Wybudowany parking będzie stanowił główne zaplecze obsługi komunikacji samochodowej dla planowanego Centrum Ekonomii Społecznej. Teren przyległy do istniejącego budynku dworca, w którym zostanie ulokowany CES jest niewystarczający. Niewielka odległość parkingu wskazanego do remontu jest doskonałą alternatywą dla zabezpieczenia zaplecza komunikacyjnego przyległych ośrodków. Dla właściwego skomunikowania Centrum Zawodowego (CZ) z Centrum Ekonomii Społecznej (CES) wyremontowane zostanie dojście i dojazd, a także utworzona zostanie droga rowerowa w ciągu ulicy Dworcowej. W ramach zadania wymieniona zostanie nawierzchnia placu, zamontowane zostaną ławki, wyznaczone miejsce do gry w szachy „ogrodowe” z przestrzennymi figurami. Teren będzie wyposażony w monitoring, co wpłynie na poprawę bezpieczeństwa i umożliwi na niezwłoczne reagowanie w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu przez służby mundurowe. Urząd Miejski, gdzie zlokalizowany zostanie Centrum Zawodowe (CZ) jest miejscem reprezentatywnym, dlatego też ramach zadania planowane jest zagospodarowanie terenu przyległego do budynku poprzez wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci, elementów małej architektury. Na terenie tym ustawione zostaną rzeźby ślimaków, symbolizujących przynależność Biskupca do sieci miast Cittaslow oraz małej architektury wpływających na ożywienie przestrzeni. Skwer przy Urzędzie jest miejscem reprezentacyjnym, dlatego zaplanowano ustawienie pomnika upamiętniającego bohaterstwo w walce o polskość. Wzniesienie pomnika wpłynie na szerzenie postaw patriotycznych wśród uczestników szkoleń. Wartości patriotyczne oparte są na poczuciu więzi społecznej, wspólnoty kulturowej oraz solidarności z własnym narodem i społecznością. Poczucie wspólnoty z własnym narodem jest czymś wrodzonym, spontanicznym. Dlatego istotne jest w ramach realizacji działań związanych z integracją osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wskazywanie postaw patriotycznych i pielęgnowanie tradycji i obyczajów regionu Warmii i Mazur.

Dzięki odbytym warsztatom odbytym w Centrum Edukacyjnym (CE), Centrum Ekonomii Społecznej (CES) oraz wsparciu ze strony Centrum Zawodowego (CZ) osoby zagrożone wykluczeniem społecznym będą mogli założyć własne firmy, a wraz z tym utworzyć nowe miejsca pracy. Do realizacji celów związanych z aktywizacją zawodową niezbędna jest integracja społeczna i aktywizacja ruchowa. Ośrodki odpowiedzialne za realizowanie celów ścieżki aktywizacji społecznej, tj. Centrum Kulturalnego (CK) oraz Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) uzupełniają działania poszczególnych ośrodków realizujących cele ścieżki aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3. Utworzenie Centrum Ekonomii Społecznej w budynku dworca (CES)

Narzędzia ekonomii społecznej to jeden ze sposobów rozwiązywania problemów społecznych na poziomie lokalnym. Ekonomia społeczna jest jednym ze sposobów określenia działalności gospodarczej, która łączy w sobie cele społeczne i ekonomiczne. Bywa ona określana również jako gospodarka społeczna lub przedsiębiorczość społeczna. Jedną z możliwości realizacji zawodowej jest praca na rzecz stowarzyszeń, fundacji, czy spółdzielni socjalnej.

W ramach działań rewitalizacyjnych w budynku byłego dworca PKS/PKP utworzona zostanie baza w której wydzielone zostaną pomieszczenia do prowadzenia działalności gospodarczej i dla podmiotów ekonomii społecznej (stowarzyszeń, fundacji, spółdzielni socjalnych). W chwili obecnej budynek jest nie wykorzystany, a położenie jego w centrum miasta, stanowi świetne miejsce dla lokalizacji lokalnej przedsiębiorczości. Szkolenia z zakresu zasad tworzenia i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej organizowane będą w ramach zadań Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES). Realizując wytyczne cele będą mogli podejmować pracę. Zrzeszanie osób realizujących wspólne cele służy integracji społecznej. Wsparcie z zakresu doradztwa zawodowego oraz obsługa prawna zapewniona w nowoutworzonym Centrum Zawodowym (CZ) będzie wspomagać funkcjonowanie organizacji.



Ponadto będzie możliwość lokalizowania działalności gospodarczych w Centrum Ekonomii Społecznej z uwzględnieniem zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Budynek CES stanowić będzie także bazę do prowadzenia działalności ginących, tradycyjnych zawodów, których funkcjonowanie związane jest z ideą miast spokojnego życia, tj. miast należących do sieci Cittaslow.

Budynek oraz otoczenie wymaga gruntownego remontu. Należy wyremontować dojazd do nieruchomości oraz zapewnić bazę parkingową - ul. Dworcowa ok. 250mb. Dojazd i dojście do budynku jest utrudnione. Brak wydzielanych miejsc parkingowych. Gro terenu od frontu budynku zostało wyasfaltowane. W ramach robót budowlanych zagospodarowany zostanie teren wokół budynku zgodnie z opracowanym projektem zagospodarowania uwzględniającym wydzielanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych. Przełożony zostanie bruk, a dojścia wykonane zostaną z płyt granitowych. Wykonana zostanie wzdłuż drogi droga rowerowa. Zamontowane zostaną stylowe lampy oświetleniowe. Całość działań ukierunkowane jest na stworzeniu miejsca przyjaznego korzystającym z obiektu, kontynuując tym samym charakterystyczny styl remontu ulic w centrum Biskupca, na których budowę Gmina Biskupiec uzyskała dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia - Mazury w ramach działania Rewitalizacja miast. Ulica Dworcowa będzie stanowiła także komunikację pomiędzy, Centrum Ekonomii Społecznej (CES), a Centrum Zawodowym (CZ). Przy Centrum Zawodowym (CZ) utworzony zostanie parking stanowiący główne zaplecze komunikacyjne CES. Wzdłuż drogi dla poprawy bezpieczeństwa zostanie zainstalowany monitoring, za którego zarządzanie będzie odpowiadać Straż Miejska w Biskupcu. Centrum monitoringu zostanie zlokalizowane w budynku Urzędu Miejskiego. Montaż kamer monitorujących miasto wpłynie na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, a tym samym i uczestników szkoleń. W ramach projektu przeprowadzony zostanie remont budynku. Utworzone zostaną pomieszczenia dla realizacji celów wyznaczonych przez podmioty ekonomii społecznej. Konieczna jest modernizacja przyłączy mediów do budynku. Ponadto wydzielone zostaną sanitariaty dostosowane dla osób niepełnosprawnych. Ponadto należy lokale dostosować do aktualnie obowiązujących wymogów technicznych. Wyremontowane pomieszczenia zostaną wyposażone w niezbędne wyposażenie.

Utworzenie Centrum Ekonomii Społecznej umożliwi realizację ścieżki społecznej jak i zawodowej opisanej w Program Rewitalizacji. Miejsce to ma zadanie łączyć aktywizację zawodową z integracją społeczną. Podwaliny wyznaczonych przez podmioty działań stanowi punkt doradztwa zawodowego oraz obsługi prawnej. Dzięki nim podmioty ekonomii społecznej będą mogły być tworzone i rozwijane. Właściwe funkcjonowanie zapewni także oferta kulturalna przygotowana w Centrum Kulturalnym (CK) oraz oferta rekreacyjna przygotowana w Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR). Funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej zależy od relacji międzyludzkich, które mogą być kreowane podczas wspólnych spotkań, czy realizacji wytyczonych celów. Tworzone w ramach programu centra mają za zadanie współpracować i uzupełniać

Każde centrum stworzone w ramach zaplanowanych działań tworzy tryb mechanizmu przyczyniającego się do realizacji zadań związanych z realizacją ścieżki społecznej i aktywizacji zawodowej.

4. Utworzenie Centrum Kulturalnego (CK)

Jednym z zadań wyznaczonych w programie rewitalizacji jest realizacja ścieżki aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Konieczne jest utworzenie ośrodka zarządzającego ofertą kulturalną w ramach zintegrowanych działań. Do odnowy społecznej konieczny jest kontakt z drugim człowiekiem. Dlatego w ramach zaplanowanych działań konieczne jest organizowanie spotkań integracyjnych, warsztatów rozwijających wyobraźnię.

Projekt ma na celu dostosowanie pomieszczeń i otoczenia budynku Centrum Kultury, Turystyki i Sportu do potrzeb utworzenia Centrum Kulturalnego. Dawniej budynek ten był miejscem spotkań dla całych rodzin, w



głównym pomieszczeniu znajdowała się sala kinowo/widowiskowa. Obecnie pomieszczenia w budynku wymagają remontu, fotele kinowe ze względu na ich zły stan techniczny zostały usunięte i znajdują się tam teraz krzesła biurowe. Otoczenie budynku w tym park wymagają również odnowy. Aktualnie są to tereny niezagospodarowane i zniszczone. W ramach projektu planowany jest remont i wyposażenie budynku Centrum Kultury, Turystyki i Sportu na cele organizacji spotkań integracyjnych, konferencyjnych, wydarzeń kulturalnych oraz szkoleń i warsztatów. Dzięki realizacji projektu przywrócone zostaną funkcje kulturalne (m.in.: kino, wydarzenia kulturalne, wystawy, eventy). Dla uczestników warsztatów w nowoutworzonym Centrum Edukacyjnym (CE) w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” zorganizowane zostaną pokazy/wystawy motywujące do aktywności społecznej. Modernizacja istniejącego pomieszczenia na salę widowiskową (przywrócenie jej wcześniejszej funkcji) poprzez remont sali oraz jej wyposażenie m.in. w fotele, montaż nagłośnienia, oświetlenia i urządzeń projekcyjnych. Zaadaptowanie niewykorzystywanych pomieszczeń na miejsce do przeprowadzenia szkoleń i warsztatów kulturalnych dla osób długotrwale bezrobotnych, osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych przemocą oraz osób z problemem alkoholowym i osób współzależnych. W sali Centrum Kultury, Turystyki i Sportu organizowany jest od lat Wojewódzki Konkurs Zespołów Teatralnych "O Laur Złotej Rybki". Planowane jest ponadto w zaadoptowanej na potrzeby edukacyjne części budynku, w których powstanie sala dydaktyczna. Wyremontowane zostanie pomieszczenie do prowadzenia zajęć plastycznych. Zostanie utworzona makietę miasta, która będzie służyła pokazaniu uczestnikom metamorfoz miasta. Przywiązanie mieszkańców jest istotne z punktu widzenia demografii miasta. Zauważalny jest odpływ szczególnie młodego pokolenia do dużych aglomeracji, do miast bardziej rozwiniętych, a także za granicę. Przywiązanie i wskazanie możliwości rozwoju na terenie Biskupca jest ważnym celem strategicznym.

Budynek w którym zlokalizowane zostanie CK nie spełnia norm cieplnych, dlatego w celu zmniejszenia kosztów zużycia energii zaplanowana została termomodernizacja budynku. Realizacja wpłynie korzystnie na ochronę środowiska. Poprawa efektywności energetycznej Centrum Kultury, Turystyki i Sportu wpłynie korzystnie na obniżenie kosztów utrzymania nieruchomości. Zaoszczędzone środki będą mogły zostać przekazane na działania przyczyniające się do podwyższenia poziomu świadczonych usług administracyjnych, edukacyjnych i kulturalnych. W ramach działań zaplanowano wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, ocieplenie ścian zewnętrznych, dachów/stropodachów, stropów piwnic, tarasów, przebudowę systemów wentylacji i klimatyzacji oraz instalacji systemów chłodzących, modernizację ogrzewania z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii, audyty energetyczne modernizowanych obiektów.

Na terenie zdegradowanego parku przyległego do Centrum Kulturalnego utworzona zostanie infrastruktura rekreacyjna (korty tenisowe, boiska, place zabaw, ścianka wspinaczkowa, siłownia plenerowa, park linowy, cross fit, piłkochwyty, mały skatepark - rampy) oraz miejsce spotkań służące integracji osób wykluczonych społecznie. Zaplanowano także zagospodarowanie brzegu zbiornika wodnego (m.in. budowa pomostu), budowę drogi oraz miejsc parkingowych, budowę ciągów pieszych.

Infrastruktura będzie służyła celom wyznaczanym przez Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR). Zajęcia motywacyjne pod nadzorem osób posiadających wymagane kwalifikację wpłyną na wzrost samooceny uczestników zajęć. Planuje się zakup sceny przenośnej, która będzie wykorzystywana na terenie rewitalizowanym podczas wydarzeń kulturalnych i służących aktywizacji ruchowej. Na scenie będą mogli zaprezentować się uczestnicy warsztatów m.in. sztuk walki i tanecznych.

5. Utworzenie Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) nad jeziorem Kraksy

Celem projektu jest podniesienie aktywności ruchowej/fizycznej mieszkańców Biskupca oraz aktywizacja społeczna. Działania powyższe wpłyną korzystnie na relacje między ludzkie. Oferta ta skierowana będzie przede wszystkim do osób wykluczonych społecznie (osób długotrwale bezrobotnych, osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych przemocą oraz osób z problemem alkoholowym i osób współzależnych, oraz dla całych



rodzin). Dzięki realizacji projektu zostanie stworzona oferta aktywnego spędzania wolnego czasu. W ramach projektu planowane jest stworzenie Centrum Aktywizacji Ruchowej, którego baza będzie się znajdowała na terenie przyległym do jeziora Kraksy. Baza szkoleniowa utworzona zostanie w pomieszczeniu wypożyczalni sprzętu wodnego. W miejscu tym będą odbywać się szkolenia z zakresu aktywizacji ruchowej i podnoszenia samooceny i integracji społecznej. Funkcjonowanie CAR jest ściśle powiązane z działaniami prowadzonymi na terenie rewitalizowanym. Zrewitalizowane obszary publiczne na terenie miasta Biskupiec staną się miejscami integracji społecznej: miejsca spotkań (parki, place zabaw) oraz miejsca do aktywnego spędzania wolnego czasu (drogi rowerowe, trasy biegowe, siłownie plenerowe, ścianki wspinaczkowe). Utworzone drogi rowerowe umożliwią poruszanie się mieszkańcom po całym terenie rewitalizowanym a miasto Biskupiec stanie się miastem promującym zdrowy tryb życia zgodnie z ideą *cittaslow*.

Na zrewitalizowanym obszarze organizowane będą zajęcia integracyjne dla osób wykluczonych społecznie, które w ramach własnych środków nie mogłyby brać udziału w tego typu zajęciach. Zagospodarowana przestrzeń będzie miała również szczególne znaczenie dla osób niepełnosprawnych. Zorganizowanie ciekawych zajęć plenerowych będzie zapobiegać wykluczeniu społecznemu oraz wpłynie korzystnie na relacje między ludzkie. Zajęcia / warsztaty prowadzone w Centrum Edukacyjnym (CE) w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” oraz w Centrum Kulturalnym (CK) w Centrum Kultury, Turystyki i Sportu oraz rewitalizacja miejsc przestrzeni publicznej przyczynią się do tworzenia pozytywnych relacji międzyludzkich i korygowania światopoglądów co do sposobu spędzania wolnego czasu. Uczestnicy warsztatów z projektowania ogrodów będą mieli możliwość wykonywania koncepcji zagospodarowania terenów przestrzeni publicznych tj. otoczenia placów zabaw, kortów tenisowych, siłowni plenerowych, ścianek wspinaczkowych, dróg rowerowych i tras biegowych. Uczestnicy warsztatów z projektowania ogrodów oraz dekarstwa /strzecharstwa będą mogli również wykonywać prace związane z zagospodarowaniem terenu na rewitalizowanych obszarach. Działanie te będzie miało na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych, zdobycie umiejętności umożliwiających wejście na rynek pracy. Zaangażowanie mieszkańców z terenów zdegradowanych w kształtowanie przestrzeni miejskiej wpłynie niewątpliwie na dbanie oraz pielęgnowanie adoptowanych terenów. Utworzona infrastruktura będzie stanowiła bazę dla rozwoju kultury fizycznej wśród wykluczonego społeczeństwa.

W celu prowadzenia zajęć integracyjnych konieczne jest dostosowanie przestrzeni publicznej do odpowiednich warunków. W ramach działania przewiduje się zagospodarowanie bazy CAR, która będzie znajdowała na terenie przyległym do jeziora Kraksy Małe (plaża miejska) poprzez makroniwelację terenu, budowę altany rekreacyjnej, budowę boiska do gry w piłkę siatkową (plażową), placu zabaw wraz z wydzielonym miejscem na linowce, wypożyczalni sprzętu wodnego, budowę pomostu rekreacyjnego oraz pomostów do cumowania sprzętu pływającego i pomostów wędkarskich, wykonanie chodników, nasadzeń zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci, elementów małej architektury wpływających na ożywienie przestrzeni. Planowana jest również uporządkowanie strefy przybrzeżnej jeziora Kraksy oraz montaż wodotrysków z dyszami, piłkochwyty, leżaków (szezłagi). Nadanie nowej funkcji poprzez zagospodarowanie plaży miejskiej wpłynie na aktywizację i integrację wszystkich mieszkańców, a także osób długotrwale bezrobotnych, osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych przemocą oraz osób z problemem alkoholowym i osób współuzależnionych. Centrum Edukacyjne (CE) będzie realizować na plaży zajęcia integracyjne skierowane w szczególności do młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. Natomiast w Centrum Kulturalnym (CK) przy Centrum Kultury, Turystyki i Sportu będą prowadzone kursy pływania, udzielania pierwszej pomocy oraz patent sternika. Zajęcia praktyczne będą odbywały się w bazie CAR oraz na zakupionym sprzęcie wodnym. Oprócz rewitalizacji terenów przy jeziorze planuje się stworzyć infrastrukturę rekreacyjną przeznaczoną również dla osób niepełnosprawnych, na bazie której wykwalifikowana grupa trenerów / nauczycieli wychowania fizycznego będzie organizować treningi / warsztaty / szkolenia. Do działań tych należy budowa/modernizacja:

- a) kortów tenisowych zlokalizowanych: w parku (wraz ze ścianką wspinaczkową) przy ulicy Wiosennej, w



parku przy Szpitalu Powiatowym im. Jana Mikulicza,

Utworzona infrastruktura będzie stanowiła bazę dla rozwoju Biskupieckiego Towarzystwa Tenisowego. Zajęcia prowadzone będą również przez członków stowarzyszenia i wpłyną na integrację mieszkańców.

- b) ścianek wspinaczkowych zlokalizowanych: w parku przy ulicy Wiosennej, na terenie rekreacyjnym przy ul. Kopernika

Utworzona infrastruktura będzie stanowiła bazę rekreacyjną dla innych stowarzyszeń promujących zdrowy tryb życia na terenie Biskupca.

- c) siłowni plenerowych zlokalizowanych: przy ul. Armii Krajowej (skwer), przy ul. Kopernika (wraz z boiskami, parkiem), w parku miejskim przy ul. Wiosennej (przy Stadionie Miejskim).

Osoby wykluczone społecznie to również osoby niepełnosprawne, dlatego w celu zintegrowania społeczeństwa i zmiany ich światopoglądu zagospodarowana przestrzeń będzie dostosowana do potrzeb tych osób.

- d) dróg rowerowych

- łączących istniejącą ścieżkę rowerową przy ul. Warszawskiej z jeziorem Kraks Mały. Planowana jest budowa wzdłuż rzeki Dyrer poprzez ul. Plażową i wokół jeziora.
- łączących istniejącą drogę rowerową w parku miejskim przy ul. Wiosennej z terenami rekreacyjnymi przy j. Kraksy Małe. Planowana jest budowa w ciągu ulic: Floriańska, Topiel, Syreny, Warmińska, Poznańska, Polna, Bohaterów, Krótka.
- łączących istniejącą drogę rowerową przy Al. Wojska Polskiego z planowaną drogą rowerową na ul. Plażowej.
- łączących istniejącą drogą rowerową przy Al. Broni z planowaną drogą rowerową przy ul. Plażowej. W ramach inwestycji wykonana zostanie droga rowerowa wzdłuż ul. Hubalczyków, poprzez teren powojenny. Na terenie byłej jednostki wojskowej wykonany zostanie tor treningowy do nauki jazdy na rowerze, rolkach, hulajnodze. Utwardzony teren pozostający wewnątrz toru będzie służył organizacji imprez, gdzie ustawiana będzie przenośna scena.
- łączących istniejącą ścieżkę rowerową w parku przy ul. Wiosennej z trasą wokół przyległego zbiornika retencyjnego.
- łączących Centrum Kulturalnym z Centrum Ekonomii Społecznej oraz Centrum Zawodowe.

W ramach budowy wykonane zostanie oświetlenie dróg rowerowych, wzdłuż dróg ułożony zostanie światłowód w celu wykonania monitoringu. Utworzone zostaną miejsca postojowe.

- e) tras biegowych

W ramach działania planowane jest stworzenie infrastruktury rekreacyjnej, przystosowanej również dla osób niepełnosprawnych. Osoby wykluczone społecznie to również osoby niepełnosprawne, dlatego w celu zintegrowania społeczeństwa i zmiany ich światopoglądu zagospodarowana przestrzeń będzie dostosowana do potrzeb tych osób. Na terenach ogólnodostępnych w obszarze rewitalizowanym wykonane zostaną miejsca spotkań/odpoczynku osób związanych z bieganiem jak również wydzielone zostaną specjalne miejsca dla osób niepełnosprawnych (mi. dostosowana wysokość ławek/stołów). Na tablicach umieszczone zostaną informacje dotyczące prawidłowego przygotowania do uprawiania rekreacji oraz mapy z trasami biegowymi. Miejsca zostaną wykonane w ramach zagospodarowywania terenów przestrzeni publicznej.

- f) placów zabaw zlokalizowanych przy ul. Poznańskiej, przy ul. Adama Mickiewicza, przy ul. Bolesława Chrobrego, park przy ul. Wiosennej.

W ramach działania planowane jest utworzenie miejsc spotkań dla całych rodzin. Tereny pod place zabaw zostaną zagospodarowane poprzez niwelację terenu, wykonanie nasadzenia zieleni, montażu ławek, montaż wodotrysków z dyszami, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci, tablic regulaminowych. Plac zabaw zostanie wyposażony w atestowany sprzęt, bezpieczny, atrakcyjny i wszechstronnie rozwijający dzieci oraz stworzone zostaną lepsze warunki do rekreacji i



zabawy. Plac zabaw to również miejsce integracji społecznej. Matki będące na macierzyńskim, czy wychowawczym będą nawiązywać kontakty, co zapobiegnie ich wykluczeniu społecznemu.

6. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców rewitalizowanego obszaru

W ramach projektu planuje się następujące usługi aktywnej integracji w:

1. Centrum Edukacyjnym w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” w Biskupcu (CE) usługi o charakterze edukacyjnym, zawodowym, społecznym i zdrowotnym

W utworzonym Centrum Edukacyjnym (CE) planowane jest przeprowadzenie szkoleń m.in.:

Projektowanie ogrodów

Uczestnicy warsztatów nabytą wiedzę merytoryczną z projektowania ogrodów, której efektem będą koncepcje zagospodarowania terenów, wykorzystają w praktyce. Podczas wykonywania zagospodarowań m.in. otoczenia placów zabaw, kortów tenisowych, siłowni plenerowych, dróg rowerowych uczestnicy warsztatów będą uczestniczyć przy wykonaniu prac na rewitalizowanym terenie przestrzeni publicznej. Działanie ma na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych, zdobycie umiejętności umożliwiających wejście na rynek pracy. Zaangażowanie mieszkańców z terenów zdegradowanych w kształtowanie przestrzeni miejskiej wpłynie niewątpliwie na dbanie oraz pielęgnowanie adoptowanych terenów. Należy podkreślić, że Gmina Biskupiec pilotażowo przeprowadziła projekt w powyższej tematyce. Projekt: „Nasze ogrody-kurs projektowania w Gminie Biskupiec” realizowany w 2009 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki spotkał się z dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców. Dzięki niemu wykonano nasadzenia w mieście, a uczestnicy projektu zaangażowali się w ich utrzymanie. Niestety brak monitoringu na terenach przyczynił się do rozgrabienia nasadzeń. Projekt skierowany jest do osób pełnoletnich z obszarów wykluczonych społecznie.

Szkolenia z obróbki drewna

Na obszarze Gminy Biskupiec dominują branże: spożywcza, przemysł drzewny. W ramach zaplanowanych działań odbędą się szkolenia zawodowe umożliwiające podjęcie pracy w branży drzewnej. Uczestnicy szkolenia nabędą umiejętności obsługi urządzeń do obróbki drewna. W kursie będą mogły wziąć udział osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Planowane jest dostosowanie zakresu kursów do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Warsztaty dekarstwa/strzecharstwa

Na terenie Warmii i Mazur jest wysoki wskaźnik bezrobocia. Często brak odpowiednich kwalifikacji, brak wykształcenia przyczynia się do wykluczenia społecznego. Dlatego kolejnym projektem planowanym w ramach rewitalizacji Biskupca jest edukacja zawodowa. Dzięki nabytym umiejętnościom, zwiększone zostaną szanse na zatrudnienie, co wpłynie na poprawę sytuacji materialnej. Jednym z warunków „spokojnego życia” - idei miast Cittaslow - jest zaspokojenie potrzeb materialnych. Dzięki zaspokojeniu podstawowych potrzeb, podejmowaniu pracy i zarobkom, mieszkańcy Biskupca będą mogli wykonać kolejny krok - dbanie o otoczenie. W ramach projektu przewidziano budowę obiektów małej architektury. W ich budowie będą uczestniczyć szkolone osoby. Będą mogły zapoznać się w praktyce ze sztuką budowlaną pod okiem wykwalifikowanej kadry.

Szkolenia plastyczne

W pracowni plastycznej będą odbywały się warsztaty z rysunku i malarstwa skierowane do młodzieży i dorosłych z terenów wykluczonych społecznie o różnym stopniu zaawansowania. Uczestnicy warsztatów plastycznych poznają i przećwiczą m.in. zagadnienia: podstawy kompozycji, perspektywę, światłocień, proporcje i natężenie koloru, budowanie obrazu światłem, przestrzenią, kolorem, zasady łączenia kolorów. W programie przewiduje się studium rysunkowe i malarskie martwej natury, postaci, szkice.

Warsztaty fotograficzne

Zajęcia skierowane będą do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na poziomach początkującym i



zaawansowanym. Uczestnicy warsztatów zdobędą wiedzę z zakresu wykonywania zdjęć, ich obróbki. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym zapoznają się z historią kolekcjonowania aparatów. Unaocznienie efektów wieloletniej pasji zmotywuje uczestników szkoleń do aktywizacji. Na zajęciach warsztatów fotograficznych uczestnicy poznają podstawowe i zaawansowane techniki fotograficzne, zarówno cyfrowe jak analogowe jak również poznają budowę i możliwości kreatywne aparatu fotograficznego oraz budowę i klasyfikację obiektywów. Na zajęciach kursanci nauczą się obróbki, przygotowania zdjęcia do druku oraz na zajęciach praktycznych w ciemni nauczą się wywołania filmu i wykonania odbitki fotograficznej. Planowane są również plenery fotograficzne na miejscach zrewitalizowanych w ramach projektu.

Warsztaty integracyjne oraz aktywizacji ruchowej

Ważnym elementem edukacji jest budowanie motywacji wśród osób wykluczonych społecznie poprzez kontakt m. in. z kulturą, przyrodą oraz aktywnym spędzaniem wolnego czasu. Służyć temu będą zajęcia ruchowe w utworzonej sali wielofunkcyjnej.

Zacieśnianie więzi między mieszkańcami pozwoli na stworzenie pozytywnych relacji mieszkańców małych miasteczek. Do tego celu niezbędne jest przyjazne otoczenie i infrastruktura towarzysząca. W Domu Pracy Twórczej „Sorboma” utworzona zostanie sala wielofunkcyjna w której będą mogły odbywać się zajęcia nauki sztuki walki, szkoły tańca, czy fitness. Zaplanowane zajęcia dla mieszkańców wpłyną korzystnie na zdrowie. Projekt przyczyni się do aktywizacji ruchowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Stworzona zostanie oferta spędzania wolnego czasu, uwalniania emocji i napięcia wśród osób wykluczonych społecznie. Taniec jest formą wypoczynku, dzięki której tworzą się bliskie więzi międzyludzkie. Stworzenie takich form wypoczynku jest odpowiedzią na zapotrzebowanie mieszkańców. W Biskupcu funkcjonuje kilka grup ćwiczących sztuki walki, jednak brakuje infrastruktury sprzyjającej organizowaniu spotkań. W ~~Biskupieckim Domu Kultury~~ Centrum Kultury, Turystyki i Sportu funkcjonuje niewielka sala taneczna, jednak nie jest ona wystarczająca dla potrzeb mieszkańców, dlatego konieczne jest przystosowanie kolejnego pomieszczenia umożliwiając organizowanie spotkań.

2. Centrum Zawodowym w budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu (CZ) usługi o charakterze zawodowym z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji oraz potrzeb uczestników projektu

W modernizowanych pomieszczeniach Centrum Zawodowego przeprowadzana będzie dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym indywidualna diagnoza potrzeb przeprowadzona przez psychologa i/lub doradcę zawodowego i/lub pracownika socjalnego, mająca na celu ocenienie kompetencji społecznych i zawodowych uczestnika oraz nakreślenie ścieżki indywidualnego rozwoju osobistego. Prowadzone będą również warsztaty z doradztwa zawodowego, które mają na celu określenie słabych i mocnych stron uczestników projektu, wskazanie kierunków dla uczestników szkoleń/warsztatów przeprowadzanych w Centrum Edukacyjnym (CE) i Centrum Kulturalnym (CK) oraz osób z obszaru wykluczonego społecznie. Warsztaty te pozwolą wykorzystać uczestnikom szkoleń swój potencjał w planowaniu kariery zawodowej, określeniu celu zawodowego, zdobywaniu wiedzy m.in. z zakresu sporządzania CV oraz prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych, również indywidualne i/lub grupowe specjalistyczne poradnictwo i doradztwo psychologiczne, zawodowe, prawne w zakresie komunikacji interpersonalnej, budowania poczucia własnej wartości, umiejętności radzenia sobie w trudnych i stresujących sytuacjach, zarządzania czasem, tworzenia własnego wizerunku, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej, sposobów i metod poszukiwania pracy, umiejętności radzenia sobie ze stresem, świadomość własnych zasobów i umiejętności, kreowania własnego wizerunku, uzyskanie informacji o prawach i uprawnieniach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa karnego, cywilnego służących przywracaniu samodzielności życiowej, w tym powrót na rynek pracy.

3. Centrum Ekonomii Społecznej w budynku Dworca (CES), gdzie będzie prowadzony klub dla młodzieży w



wieku 15 – 18 lat. W ramach działań planowane jest:

Szkolenia plastyczne

W pracowni plastycznej będą odbywały się warsztaty z rysunku i malarstwa skierowane do młodzieży i dorosłych z terenów wykluczonych społecznie o różnym stopniu zaawansowania. Uczestnicy warsztatów plastycznych poznają i przeciwczą m.in. zagadnienia: podstawy kompozycji, perspektywę, światłocien, proporcje i natężenie koloru, budowanie obrazu światłem, przestrzenią, kolorem, zasady łączenia kolorów. W programie przewiduje się studium rysunkowe i malarskie martwej natury, postaci, szkice.

Warsztaty fotograficzne

Zajęcia skierowane będą do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na poziomach początkującym i zaawansowanym. Uczestnicy warsztatów zdobędą wiedzę z zakresu wykonywania zdjęć, ich obróbki. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym zapoznają się z historią kolekcjonowania aparatów. Unaocznienie efektów wieloletniej pasji zmotywuje uczestników szkoleń do aktywizacji. Na zajęciach warsztatów fotograficznych uczestnicy poznają podstawowe i zaawansowane techniki fotograficzne, zarówno cyfrowe jak analogowe jak również poznają budowę i możliwości kreatywne aparatu fotograficznego oraz budowę i klasyfikację obiektywów. Na zajęciach kursanci nauczą się obróbki, przygotowania zdjęcia do druku oraz na zajęciach praktycznych w ciemni nauczą się wywołania filmu i wykonania odbitki fotograficznej. Planowane są również plenery fotograficzne na miejscach zrewitalizowanych w ramach projektu.

Warsztaty integracyjne oraz aktywizacji ruchowej

Ważnym elementem edukacji jest budowanie motywacji wśród osób wykluczonych społecznie poprzez kontakt m. in. z kulturą, przyrodą oraz aktywnym spędzaniem wolnego czasu. Służyć temu będą zajęcia ruchowe w utworzonej sali wielofunkcyjnej.

4. Centrum Kulturalnym (CK) usługi o charakterze edukacyjnym, społecznym i zdrowotnym

W ramach działań edukacyjnych przewiduje się przeprowadzenie:

Szkolenia z udzielania pierwszej pomocy

Szkolenie obejmować będzie pełny zakres niesienia pierwszej pomocy, wraz z ćwiczeniami praktycznymi. Kurs prowadzony będzie na sprzęcie do ćwiczeń medycznych, fantomów, defibrylatorów. Każdy z uczestników otrzyma szkolenia również podręcznik. Oprócz zajęć bezpośrednio związanych z ratowaniem ludzkiego życia kurs będzie obejmował wsparcie w zakresie zachowań i reakcji w stosunku do ofiar wypadków.

Szkolenia na patent sternika

Szkolenie obejmować będzie zajęcia teoretyczne oraz zajęcia praktyczne pozwalające opanować podstawy prowadzenia łodzi. Kursy prowadzone będą przez doświadczoną kadrę posiadającą odpowiednie uprawnienia instruktorskie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sportu i Turystyki w sprawie uprawiania turystyki wodnej. Zajęcia praktyczne będą odbywały się nad jeziorem Kraksy w Centrum Aktywizacji Ruchowej CAR oraz jeziorach ościennych.

W ramach działań kulturalnych przewiduje się:

Zorganizowanie plenerowych lekcji historii.

Działanie wpłynie na przywiązanie mieszkańców do regionu i ograniczy emigrację za zarobkiem młodego pokolenia. Osoba pełniąca funkcję przewodnika będzie przedstawiać historię miasta i regionu w ciekawy sposób. Zorganizowane zostaną pokazy filmów związanych z historią Biskupca w atrakcyjnej formule. Planowane są pokazy m.in. starych filmów (z taśm) będących głównie w prywatnych zasobach mieszkańców w Centrum Edukacji (CE) gdzie w 2014 r. powstała Galeria Ziemi Biskupieckiej, co przyczyni się do zwiększonego zainteresowania uczestników lekcji historii. W Galerii znajdują się przedmioty przekazywane przez mieszkańców



związane z historią ziemi biskupieckiej. Znajduje się w niej także galeria fotograficzna upamiętniająca dawne czasy. Zaplanowano „spotkania z historią” dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym by wzbudzić wartości patriotyczne. Poczucie wspólnoty z własnym narodem jest czymś wrodzonym, spontanicznym. Dlatego istotne jest w ramach realizacji działań związanych z integracją osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wskazywanie postaw patriotycznych i pielęgnowanie tradycji i obyczajów regionu Warmii i Mazur. Zaplanowano przy Urzędzie Miejskim ustawienie pomnika upamiętniającego bohaterstwo w walce o polskość. Pomnik ustawiony w reprezentacyjnym miejscu będzie przypominał o wartościach niematerialnych, wpłynie na integrację społeczeństwa i szerzenie postaw patriotycznych wśród uczestników szkoleń. Wartości patriotyczne oparte są na poczuciu więzi społecznej, wspólnoty kulturowej oraz solidarności z własnym narodem i społecznością.

Gra miejska "Zobaczyć na nowo"

Uczestnicy gry miejskiej będą poznawać miasto Biskupiec oraz będą mieli wpływ na przeobrażenie miasta. Prowadzący warsztaty będzie wskazywał na elementy architektury, niewidoczne na co dzień, które uczestnicy będą mogli wprowadzić do przygotowywanych projektów. Warsztaty prowadzone będą w Centrum Kulturalnym w Centrum Kultury, Turystyki i Sportu. W zaadoptowanej na potrzeby edukacyjne części budynku powstanie sala dydaktyczna. Wyremontowane zostanie pomieszczenie do prowadzenia zajęć plastycznych. Zostanie utworzona makieta miasta. Zajęcia będą również prowadzone w plenerze na terenach urządzonej zieleni miejskiej.

5. Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) nad jeziorem Kraksy o charakterze edukacyjnym, społecznym i zdrowotnym

Grupa docelowa do której skierowany jest projekt to osoby zagrożone ryzykiem ubóstwa i wykluczania społecznego w wieku 15-64 lata. Wsparciem obejmowane będą również osoby bezrobotne, które korzystają z pomocy społecznej oraz *bezrobotne zakwalifikowane do II profilu pomocy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.*

Utworzona zostanie baza szkoleniowa, gdzie będą odbywać się szkolenia z zakresu:

- aktywizacji ruchowej i podnoszenia samooceny i integracji społecznej. Funkcjonowanie CAR jest ściśle powiązane z działaniami prowadzonymi na terenie rewitalizowanym.
- stworzenie infrastruktury rekreacyjnej na terenie rewitalizowanym . Zrewitalizowane obszary publiczne na terenie miasta Biskupiec staną się miejscami integracji społecznej: miejsca spotkań (parki, place zabaw) miejsca do aktywnego spędzania wolnego czasu (drogi rowerowe, trasy biegowe, siłownie plenerowe, ścianki wspinaczkowe). Utworzone drogi rowerowe umożliwią poruszanie się mieszkańcom po całym terenie rewitalizowanym a miasto Biskupiec stanie się miastem promującym zdrowy tryb życia zgodnie z ideą *cittaslow*.

Działania na terenie Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) komplementarne są z planowanymi działaniami w Centrum Edukacyjnym (CE) oraz Centrum Kulturalnym (CK).

Centrum Edukacyjne (CE) będzie realizować na plaży zajęcia integracyjne skierowane w szczególności do młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej.

Centrum Kulturalnym (CK) przy Biskupieckim Centrum Kultury, Rekreacji i Sportu będą prowadzone kursy pływania, udzielania pierwszej pomocy oraz patent sternika - zajęcia teoretyczne. Zajęcia praktyczne będą odbywały się w bazie CAR oraz na zakupionym sprzęcie wodnym.

W ramach projektu społecznego będą realizowane również zaplanowane działania z listy rezerwowej zintegrowane z infrastrukturą utworzoną w ramach działań inwestycyjnych (CAR).

4. Wyszczególnienie poszczególnych projektów wchodzących w skład zintegrowanego przedsięwzięcia



	inwestycyjnego ze wskazaniem ich wartości całkowitej oraz osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko Mazurskiego na lata 2014-2020 w ramach których planowane jest uzyskanie dofinansowania na ich realizację
1.	Utworzenie Centrum Edukacyjnego w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” w Biskupcu (CE) priorytet inwestycyjny 9b, wartość inwestycji: 2 505 000,00zł
2.	Utworzenie Centrum Zawodowego w budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu (CZ) priorytet inwestycyjny 9b, wartość inwestycji: 2 380 000,00zł
3.	Utworzenie Centrum Ekonomii Społecznej w budynku dworca (CES) priorytet inwestycyjny 9b, wartość inwestycji: 3 200 000,00zł
4.	Utworzenie Centrum Kulturalnego (CK) priorytet inwestycyjny 9b, wartość inwestycji: 2 700 000,00zł
5.	Utworzenie Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) nad jeziorem Kraksy priorytet inwestycyjny 9b, wartość inwestycji: 9 365 000,00zł priorytet inwestycyjny 6c, wartość inwestycji: 1 543 222,00zł
6.	Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców rewitalizowanego obszaru priorytet inwestycyjny 9i, wartość inwestycji: 1 400 000,00zł
5.	Cele zintegrowanego przedsięwzięcia inwestycyjnego Rewitalizacja Biskupca wpłynie korzystnie na poprawę jakości życia na obszarach zmarginalizowanych miasta, co pozwoli na realizację dalszych działań zgodnych z głównymi ideami stowarzyszenia miast. Opracowane projekty mają na celu stworzenie oferty z zakresu świadczenia kompleksowych usług edukacyjnych, rekreacyjnych i kulturalnych dla mieszkańców Biskupca. Projekty zostały podzielone tematycznie, jednak ze względu na specyfikę i złożoność wymagają kompleksowej realizacji, by otrzymać efekt rewitalizacji miasta zarówno w sferze społecznej jak i przestrzennej.
6.	Zakładane efekty przedsięwzięcia Zakładane efekty przedsięwzięcia: przywrócenie funkcji społecznych, kulturalnych i edukacyjnych oraz zwiększenie atrakcyjności i funkcjonalności zdegradowanym obszarom w wyniku planowanych do realizacji działań mających na celu rewitalizację terenu miasta Biskupiec.
7.	Beneficjent/Beneficjenci Gmina Biskupiec, Aleja Niepodległości 2, 11-300 Biskupiec, OWES
8.	Jednostka zarządzająca/koordynująca Gmina Biskupiec, Aleja Niepodległości 2, 11-300 Biskupiec
9.	Stan zaawansowania prac przygotowawczych Na etapie przygotowania dokumentacji projektowej
10.	Przewidywany okres realizacji zintegrowanego przedsięwzięcia inwestycyjnego 2016-2022
11.	Budżet Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego Całkowita wartość Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego – 23 093 222,00 zł Lista rezerwowa - 4.030.000,00 zł
12.	Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia Środki zewnętrzne Budżet własny
13.	Możliwe przedsięwzięcia komplementarne W ramach: PO 2007-2014 zrealizowano projekty:



1. „Budowa chodnika i ścieżki rowerowej w Biskupcu na odcinku od ulicy Zawadzkiego do ulicy Armii Krajowej” - park miejski w Biskupcu
2. „Rewitalizacja Starego Miasta Biskupiec”. Dzięki pozyskanemu w 2010 roku z Regionalnego Programu Warmia Mazury, w ramach Rewitalizacji miast udostępniona została wieża widokowa na kościele św. Jana Nepomucena, utworzone zostały pracownie w Domu Pracy Twórczej w Sorbomie.
3. „Nadanie nowych funkcji terenom zielonym Biskupca” rewitalizacja parku miejskiego
4. „Przebudowa dróg pomiędzy ulicami Plażowa- Mickiewicza w Biskupcu ul. Kopernika, Poznańska, Plażowa, Bohaterów, Krótka, Śmiała, Jeziorna, Okrzei”
5. „Przebudowa układu komunikacyjnego w centrum Biskupca” Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007 - 2013
6. „Wdrożenie e-usług w Gminie Biskupiec” Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007 - 2013 –w trakcie realizacji
7. „Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości w Biskupcu” Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007 - 2013 - w trakcie realizacji
8. „Opracowanie multimedialnego Przewodnika po Gminie i Mieście Biskupiec oraz atrakcjach Warmii i Mazur wraz z infoznakowaniem na terenie Gminy”

PROW na lata 2007-2014 LEADER 413 Małe projekty

1. „Siłownia plenerowa pod Chmurką” na terenie parku miejskiego przyległym do stadionu miejskiego w Biskupcu
 2. „Ustawienie tablic historycznych na terenie miasta Biskupiec”
 3. „Galeria Ziemi Biskupieckiej” LEADER PROW
 4. „Plac zabaw "Tęczowe podwórko" LEADER PROW
5. Środki krajowe:
1. „Budowa kompleksu boisk sportowych w ramach programu „Moje Boisko-Orlik 2012” (boisko piłkarskie oraz boisko wielofunkcyjne wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym) w Biskupcu, ul. Chrobrego 15”

Ww. projekty są komplementarne z planowaną zintegrowaną inwestycją.

14. Lista rezerwowa projektów

1. Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) - Etap II priorytet inwestycyjny 9b, kwota: 1.145.000,00 zł
Celem projektu jest podniesienie aktywności ruchowej/fizycznej mieszkańców Biskupca oraz aktywizacja społeczna. Jest on kontynuacją projektu *Utworzenie Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) nad jeziorem Kraksy, które służyć ma aktywizacji ruchowej mieszkańców*. Realizacja projektu wpłynie korzystnie na relacje między ludzkie. Oferta ta skierowana będzie przede wszystkim do osób wykluczonych społecznie (osób długotrwale bezrobotnych, osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych przemocą oraz osób z problemem alkoholowym i osób współzależnych, oraz dla całych rodzin). Utworzona baza CAR zostanie rozszerzona o kolejne zrewitalizowane obszary i stanie się kolejną ofertą do aktywnego spędzania wolnego czasu. Zrewitalizowane obszary publiczne na terenie miasta Biskupiec staną się kolejnymi miejscami integracji społecznej osób wykluczonych społecznie z pozostałymi mieszkańcami Biskupca. Należy objąć większym zasięgiem teren rewitalizowany w celu przybliżenia oferty spędzania wolnego czasu dla osób zamieszkałych na dalszych terenach. W ramach działania zaplanowano zagospodarowanie terenów publicznych - skwerów na terenie rewitalizowanym w Biskupcu:

a) skwer przy skrzyżowaniu przy ul. Armii Krajowej i Dworcowej

W ramach zadania planowane jest zagospodarowanie terenu poprzez wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej z miejscami postojowymi. W ramach zadania zmodernizowana zostanie fontanna



zwieńczona rybką, która nawiązuje do organizowanych od lat w Biskupcu Wojewódzkiego Konkursu Zespołów Teatralnych "O Laur Złotej Rybki".

b) teren przy ul. Żeromskiego - Plac Bramsche.

W ramach zadania planowane jest zagospodarowanie terenu poprzez wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci. Plac Bramsche jest miejscem reprezentatywnym, położonym w centrum miasta. Jego nazwę nadano na cześć partnerstwa miast Biskupiec i Bramsche. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej (ul. Żeromskiego) z miejscami postojowymi w zakresie umożliwiającym korzystnie z terenu.

c) skwer przy skrzyżowaniu ul. Ogrodowej i Chrobrego

W ramach zadania planowane jest zagospodarowanie terenu poprzez wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci, elementów małej architektury. Na terenie parku ustawione zostaną rzeźby ślimaków oraz klocków przestrzennych wpływających na ożywienie przestrzeni. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej (ul. Ogrodowa) z miejscami postojowymi w zakresie umożliwiającym korzystnie z terenu.

d) rondo na Placu Wolności

W ramach zadania planowane jest zagospodarowanie ronda położonego w centrum Biskupca, będącego miejscem reprezentatywnym miasta. Na terenie placu zostanie nasadzona roślinność oraz ustawione zostaną elementy małej architektury. Najstarsi mieszkańcy pamiętają jeszcze czasy gdy Biskupiec kojarzony był z rabatami róż w centrum miasta. Stąd pojawił się pomysł na odtworzenie świetności dawnego ronda.

2. Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) - Etap III priorytet inwestycyjny 9b, wartość inwestycji: 2.885.000,00 zł
Celem projektu jest podniesienie aktywności ruchowej/fizycznej mieszkańców Biskupca oraz aktywizacja społeczna. Jest on kontynuacją projektu *Utworzenie Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) nad jeziorem Kraksy*, które służyć ma aktywizacji ruchowej mieszkańców. Realizacja projektu wpłynie korzystnie na relacje między ludzkie. Oferta ta skierowana będzie przede wszystkim do osób wykluczonych społecznie (osób długotrwale bezrobotnych, osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych przemocą oraz osób z problemem alkoholowym i osób współuzależnionych, oraz dla całych rodzin). Utworzona baza CAR zostanie rozszerzona o kolejne zrewitalizowane obszary i stanie się kolejną ofertą do aktywnego spędzania wolnego czasu. Zrewitalizowane obszary publiczne na terenie miasta Biskupiec staną się kolejnymi miejscami integracji społecznej osób wykluczonych społecznie z pozostałymi mieszkańcami Biskupca. W ramach działania zaplanowano zagospodarowanie terenów zielonych na terenie rewitalizowanym w Biskupcu:

a) Park przy ul. Ogrodowej

W ramach zadania planowane jest zagospodarowanie terenu poprzez wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej (ul. Ogrodowa) z miejscami postojowymi w zakresie umożliwiającym korzystnie z terenu.

b) Skarpa przy ul. Warszawskiej (przy browarze)

W ramach zadania planowane jest zagospodarowanie terenu poprzez remont muru oporowego skarpy, schodów, wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci.

c) Park przy ul. Wiosennej

W ramach zadania planowane jest zagospodarowanie terenu poprzez wykonanie dróg rowerowych łączących nowopowstałe drogi z istniejącymi, nasadzeń zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci, elementów małej architektury gdzie w letnie dni korzystające osoby będą mogły się ochłodzić. W ramach działań planowana jest budowa mostu łączącego



teren parkingu wybudowanego w ramach środków pozyskanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia - Mazury z parkiem. Most ma imitować bramę z mostem zwodzonym. Wzdłuż rzeki postawiony zostanie mur imitujący mur obronny, który będzie pełnił funkcję ściany treningowej dla malarzy murali, wykształconych na warsztatach malowania w Centrum Edukacyjnym w Domu Pracy Twórczej „Sorboma”. Ponadto mur zasłoni nieestetyczną zabudowę garażową, powstałą w latach 70-80. Na terenie parku ustawione zostaną rzeźby ślimaków oraz klocków przestrzennych wpływających na ożywienie przestrzeni. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej (ul. Wiosenna) z miejscami postojowymi w zakresie umożliwiającym korzystnie z terenu.

d) Park przy Szpitalu Powiatowym im. Jana Mikulicza w Biskupcu

W ramach zadania planowane jest zagospodarowanie terenu parku poprzez wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci, elementów małej architektury. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej z miejscami postojowymi w zakresie umożliwiającym korzystnie z terenu.

e) Zagospodarowanie terenu przy szkole Podstawowej nr 2

W ramach projektu planowane jest zagospodarowanie terenów poprzez utwardzenie terenu oraz wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej z miejscami postojowymi w zakresie umożliwiającym korzystnie z terenu.

f) Zagospodarowanie terenu przy szkole Podstawowej nr 3

W ramach projektu planowane jest zagospodarowanie terenów poprzez utwardzenie terenu oraz wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej z miejscami postojowymi w zakresie umożliwiającym korzystnie z terenu.

g) Zagospodarowanie terenu przy Przedszkolu Jacek i Agatka

W ramach projektu planowane jest zagospodarowanie terenów poprzez utwardzenie terenu oraz wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej z miejscami postojowymi w zakresie umożliwiającym korzystnie z terenu.

h) Zagospodarowanie terenu przy Przedszkolu nr 5

W ramach projektu planowane jest zagospodarowanie terenów poprzez utwardzenie terenu oraz wykonanie chodników, zieleni, montażu ławek, lamp oświetleniowych, monitoringu, stojaków rowerowych, koszy na śmieci. Ponadto planowane jest wykonanie drogi dojazdowej z miejscami postojowymi w zakresie umożliwiającym korzystnie z terenu.

17. Pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych poza siecią miast Cittaslow

1. Tytuł projektu:	
Rewitalizacja budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2



Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Budynek murowany wzniesiony w technologii tradycyjnej. Stolarka okienna i drzwiowa drewniana nie spełnia norm cieplnych. Budynek nie jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych. Elewacja budynku jest bogata w detale architektoniczne. Elementy elewacji budynku zagrażają zdrowiu i życiu osób przebywających w otoczeniu budynku. Stan gzymsów, tynków niedostateczny. Jest to jeden z najokazalszych budynków w Biskupcu. Budynek wpisany jest do rejestru zabytków decyzją nr A-2133 z dnia 08.09.1987 r.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynek wymaga remontu: wymiany/renowacji stolarki okiennej i drzwiowej na podstawie przeprowadzonych badań konserwatorskich. Elewacja budynku wymaga renowacji. Wymagany jest kompleksowy remont klatki schodowej i korytarzy wraz z dostosowaniem do przepisów p. poż. (zapewnienie odpowiedniego, energooszczędnego oświetlenia dróg ewakuacyjnych, wygrodzenie klatki schodowej i wyposażenie w klapę oddymiającą). Konieczne jest dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych (windy, podjazd). W ramach działań zaplanowane jest utworzenie galerii zdjęć Biskupca wraz z opisem historii regionu, udostępnionej turystom. W celu należytego eksponowania galerii na korytarzach Urzędu Miejskiego wymagany jest remont instalacji elektrycznej i montaż instalacji oświetleniowej.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa efektywności energetycznej budynku - Poprawa walorów estetycznych budynku - Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych - Wzrost liczby osób korzystających z obiektów publicznych zasobów kultury - Budowanie świadomości tożsamości - Edukacja dotycząca dziedzictwa kulturowego	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017-2020	
6. Szacunkowa wartość projektu	
3 242 950,35	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
2 756 507.80	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
- Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.] - Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok]	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy	



1. Tytuł projektu:	
Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Budynek murowany wzniesiony w technologii tradycyjnej. Elementy elewacji budynku zagrażają zdrowiu i życiu osób przebywających w otoczeniu budynku. Stan gzymsów, tynków niedostateczny. Stolarka okienna o konstrukcji skrzynkowej i stolarka drzwiowa drewniana, znacznie wyeksploatowana. W budynku znajdują się okna witrażowe jednoszybowe. Brak właściwej izolacji cieplnej wpływa na znaczne koszty utrzymania oraz na stan pomieszczeń. Budynek nie spełnia norm cieplnych oraz norm przeciw pożarowych. Brak wydzielonych dróg ewakuacyjnych. Kanały wentylacyjne niedrożne. Pomieszczenia niedostatecznie ogrzane w okresie zimowym, wymagają dogrzania dodatkowymi źródłami ciepła w celu zapewnienia warunków pracy zgodnych z normami. Instalacja c.o. wyeksploatowana (niedrożne rury, nagminnie zapowietrzane grzejniki). Oświetlenie energochłonne, instalacja elektryczna awaryjna (głównie aluminiowa). Budynek nie jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynek wymaga kompleksowego remontu, którego zakresem należy przede wszystkim objąć: - termomodernizacja obiektu (ocieplenie budynku, wymiana/renowacja stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie wyprawy elewacyjnej) - wymiana instalacji c.o., wod-kan, elektr. - wymiana oświetlenia na energooszczędne - udrożnienie kanałów wentylacyjnych wraz z montażem klimatyzacji mechanicznej - remont klatki schodowej i korytarzy wraz z dostosowaniem do przepisów p. poż. (zapewnienie odpowiedniego, energooszczędnego oświetlenia dróg ewakuacyjnych, wygrozdzenie klatki schodowej i wyposażenie w klapę oddymiającą) - dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych (windy, podjazd)	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa efektywności energetycznej budynku - Zmniejszenie kosztów zużycia energii elektrycznej i cieplnej - Poprawa walorów estetycznych budynku - Wzrost liczby osób korzystających z obiektów publicznych zasobów kultury - Budowanie świadomości tożsamości	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	



5. Planowany termin realizacji projektu
2017-2020
6. Szacunkowa wartość projektu
3 000 000,00
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:
2 550 000,00
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny
- Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (kWh/rok) - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy



1. Tytuł projektu:	
Rewitalizacja cmentarza komunalnego w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Jana Chrzciciela w Biskupcu
Adres do korespondencji	Plac Kościelny 1
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	787152202, 601686951, badin@poczta.onet.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Ks. Wiesław Badura
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Cmentarz komunalny jest jednym z najstarszych obiektów dziedzictwa kulturowego zachowanych w Biskupcu. Nawierzchnie alejek są zniszczone utrudniając dojazd osób niepełnosprawnych do grobów. Aleje spacerowe są niedostatecznie oświetlone. Jedynie główna aleja jest oświetlona, jednak lampy są energochłonne. Wzdłuż alei brakuje ujęć wody, zapewniającą właściwe utrzymanie zieleni. Wejście na cmentarz stanowi budynek bramny murowanej, w którym zlokalizowane są pomieszczenia administracyjne. Budynek jest w złym stanie technicznym. Główne źródło ogrzewania stanowią piece kaflowe, które są w złym stanie technicznym. Stolarka okienna i drzwiowa jest znacznie wyeksploatowana. Brak toalety ogólnodostępnej. Brak zaplecza parkingowego, zapewniającego odpowiednią obsługę cmentarza. Samochody parkowane są na jezdni w ciągu drogi (ul. Cmentarna), wyłączając jeden z pasów ruchu z użytkowania. Ogrodzenie stanowi siatka stalowa. Od ul. Cmentarnej zamontowane zostały bramy o konstrukcji drewnianej, natomiast od wschodniej strony (dojazd od ul. Chrobrego) stanowi brama stalowa. Ogrodzenie i wejścia na teren cmentarza wymagają renowacji/wymiany.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
W ramach zadań rewitalizacyjnych planowanej jest: utwardzenie nawierzchni alei, montaż oświetlenia energooszczędnego, renowacja bramy wejściowej, renowacja/budowa ogrodzenia, renowacja mogił zbiorowych, budowa parkingu. Wydzielenie pomieszczeń sanitarnych (ogólnodostępnych) w budynku bramnym, przebudowa systemu ogrzewania budynku. Planowane jest utworzenie tablicy z mapą cmentarza (z qr-codem) oraz informacją o grobach osób zasłużonych. Projekt jest komplementarny z projektem „Wdrożenie e-usługi w gminie w Biskupcu”. W ramach tego projektu utworzono usługę on-line <i>e-cmentarz</i> (ewidencja kwater i osób pochowanych).	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa walorów estetycznych zrewitalizowanego obszaru - Poprawa efektywności energetycznej budynku bramy wjazdowej - Wzrost liczby osób korzystających z obiektów publicznych zasobów kultury - Budowanie świadomości tożsamości - Dostosowanie terenu do potrzeb osób niepełnosprawnych	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017-2020	



6. Szacunkowa wartość projektu
2 735 000,00
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:
2 324 750,00
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny
- Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.] - Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok]
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, własne środki, zbiórki społeczne i indywidualne darowizny



1. Tytuł projektu:	
Śladami historii - rewitalizacja obiektów zabytkowych Biskupca	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Budynki przy ul. Aleja Niepodległości 9 i 13, Chrobrego 8, Floriańska 2 oraz Syreny 24 są murowane wzniesione w technologii tradycyjnej. Budynki te są perełkami architektonicznymi, stanowiącymi dziedzictwo kulturowe Biskupca. Przegrody nie spełniają norm cieplnych. Stolarka okienna i drzwiowa wyeksploatowana. Instalacje wyeksploatowane. Oświetlenie budynków energochłonne. Kanały wentylacyjne niedrożne. Elewacje budynków są w złym stanie technicznym (stan gzymsów i elewacji zagrażają bezpieczeństwu i życiu ludzi, odpadają tynki, pojawiają się spękania). Kominy budynków wymagają przemurowania, dachy wymagają naprawy.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynki wymagają kompleksowego remontu obejmującego zakresem: - wymiana / renowacja stolarki okiennej i drzwiowej - renowacja elewacji budynków - remont dachów - remont kominów - wymianę obróbek blacharskich W celu stworzenia ścieżki historycznej planowany jest montaż tablic z qr – kodami na elewacjach budynków wraz z opisem jakie funkcje pełniły w przeszłości.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa warunków technicznych budynku, - Poprawa efektywności energetycznej budynku, - Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, - Poprawa walorów estetycznych budynku, - Podniesienie warunków życia mieszkańców,	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017-2020	
6. Szacunkowa wartość projektu	
2 523 904,65	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	



2 145 318,95
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny
- Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.] - Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok]
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy



1. Tytuł projektu:	
Termomodernizacja budynku Gimnazjum nr 1 w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Budynek murowany wzniesiony w technologii tradycyjnej. Wyeksploatowana stolarka okienna i drzwiowa przeznaczona do wymiany. Przegrody zewnętrzne budynku (m.in. ściany, dach, posadzki) nie spełniają norm cieplnych. Instalacja c. o., elektryczna (oświetleniowa) w znacznym stopniu zużyta.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynek wymaga remontu: docieplenia podłóg, ścian, dachu, modernizacji centralnego ogrzewania, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa efektywności energetycznej budynku, - Zmniejszenie zużycia energii cieplnej, - Poprawa walorów estetycznych budynku	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017-2020	
6. Szacunkowa wartość projektu	
1 200 000,00 zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
1 020 000,00 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok) Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (GJ/rok) Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy	



1. Tytuł projektu:	
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Istniejący kompleks budynków Szkoły Podstawowej nr 2 w Biskupcu. Zespół budynków murowanych, wzniesiony w technologii tradycyjnej. W przeważającym stopniu stolarka okienna zespolona drewniana. Przegrody nie spełniają norm cieplnych. Pokrycia dachowe do wymiany. Obiekty należy dostosować do obowiązujących przepisów p. poż. Instalacja c.o. wyeksploatowana, instalacja elektryczna energochłonna (oświetlenie). Brak właściwej izolacji cieplnej wpływa na znaczne koszty utrzymania oraz na stan pomieszczeń. Budynek nie spełnia norm cieplnych oraz norm przeciw pożarowych. Kanały wentylacyjne należy udrożnić. Pomieszczenia niedostatecznie ogrzane w okresie zimowym, wymagają dogrzania dodatkowymi źródłami ciepła w celu zapewnienia warunków pracy zgodnych z normami. Instalacja c.o. wyeksploatowana (niedrożne rury, nagminnie zapowietrzane grzejniki). Oświetlenie energochłonne, instalacja elektryczna awaryjna. Budynek nie jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Kompleks budynków wymaga remontu: docieplenia podłóg, ścian, dachu, modernizacji centralnego ogrzewania, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, dostosowania obiektów pod względem ochrony p. poż., zapewnienie należytej wentylacji pomieszczeń. Przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych (windą, podjazd)	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa warunków technicznych budynku, - Poprawa efektywności energetycznej budynku - Zmniejszenie zużycia energii cieplnej, - Poprawa walorów estetycznych budynku	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017-2020	
6. Szacunkowa wartość projektu	
1 000 000,00zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
850.000, zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	



Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok)
Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (GJ/rok)
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy



1. Tytuł projektu:	
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 3 w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Budynek murowany wzniesiony w technologii tradycyjnej. Stolarka okienna i drzwiowa częściowo wymieniona. Przegrody nie spełniają norm cieplnych. Instalacja c.o., wyeksploatowana, instalacja elektryczna energochłonna/awaryjna.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynek wymaga remontu: docieplenia ścian, dachu, modernizacji centralnego ogrzewania, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, dostosowania obiektów pod względem ochrony p. poż., zapewnienie należytej wentylacji pomieszczeń. Przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa warunków technicznych budynku, - Poprawa efektywności energetycznej budynku, - Zmniejszenie zużycia energii cieplnej, - Poprawa walorów estetycznych budynku	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017-2020	
6. Szacunkowa wartość projektu	
500 000,00 zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
425 000,00 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok)	
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy	



1. Tytuł projektu:	
Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 5 w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Budynek murowany wzniesiony w technologii tradycyjnej. Stolarka okienna i drzwiowa częściowo do wymiany. Przegrody nie spełniają norm cieplnych. Instalacja c.o. wyeksploatowana, instalacja elektryczna energochłonna/awaryjna.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynek wymaga remontu: docieplenia ścian i stropu, wymiana pokrycia dachu, wymiana części stolarki okiennej i drzwiowej. Wymiana instalacji elektrycznej oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, dostosowania obiektów pod względem ochrony p. poż., zapewnienie należytej wentylacji pomieszczeń. Przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa warunków technicznych budynku, - Poprawa efektywności energetycznej budynku - Zmniejszenie zużycia energii cieplnej, - Poprawa walorów estetycznych budynku,	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017-2020	
6. Szacunkowa wartość projektu	
1 000 000,00zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
850 000,00 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok)	
Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (GJ/rok)	
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy	



1. Tytuł projektu:	
Termomodernizacja budynku Przedszkola Jacek i Agatka w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Budynek murowany wzniesiony w technologii tradycyjnej. Stolarka okienna i drzwiowa częściowo do wymiany. Przegrody nie spełniają norm cieplnych. Instalacja c.o. wyeksploatowana, instalacja elektryczna energochłonna/awaryjna.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynek wymaga remontu: docieplenia ścian i stropu, wymiana pokrycia dachu, wymiana części stolarki okiennej i drzwiowej. Wymiana instalacji elektrycznej oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, dostosowania obiektów pod względem ochrony p. poż., zapewnienie należytej wentylacji pomieszczeń. Przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa warunków technicznych budynku, - Poprawa efektywności energetycznej budynku - Zmniejszenie zużycia energii cieplnej, - Poprawa walorów estetycznych budynku,	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017-2020	
6. Szacunkowa wartość projektu	
500 000,00zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
425 000,00 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok)	
Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (GJ/rok)	
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy	



1. Tytuł projektu:	
Termomodernizacja budynku Przedszkola Bajka w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Budynek murowany wzniesiony w technologii tradycyjnej. Stolarka okienna i drzwiowa częściowo do wymiany. Przegrody nie spełniają norm cieplnych. Instalacja c.o. wyeksploatowana, instalacja elektryczna energochłonna/awaryjna.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynek wymaga remontu: docieplenia ścian i stropu, wymiana pokrycia dachu, wymiana części stolarki okiennej i drzwiowej. Wymiana instalacji elektrycznej oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, dostosowania obiektów pod względem ochrony p. poż., zapewnienie należytej wentylacji pomieszczeń. Przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa warunków technicznych budynku, - Poprawa efektywności energetycznej budynku - Zmniejszenie zużycia energii cieplnej, - Poprawa walorów estetycznych budynku,	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017-2020	
6. Szacunkowa wartość projektu	
500 000,00zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
425 000,00 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok)	
Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (GJ/rok)	
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy	



1. Tytuł projektu:	
Zwiększenie atrakcyjności parku miejskiego w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	BKS Tęcza Biskupiec
Adres do korespondencji	ul. Wiosenna 1a
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 22 34, teczabiskupiec@wp.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Andrzej Łukaszewski
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Kompleks sportowy składający się z boisk, bieżni, trybun, wymaga gruntownego remontu. Budynek w którym zlokalizowane jest zaplecze sanitarne, szatnie, magazyn sprzętu jest wyeksploatowany. Budynek murowany wzniesiony w technologii tradycyjnej. Stolarka okienna i drzwiowa częściowo do wymiany. Przegrody nie spełniają norm cieplnych. Instalacja c.o. wyeksploatowana, instalacja elektryczna energochłonna/awaryjna. Dojazd do obiektu odbywa się wyeksploatowaną drogą gminną (ul. Wiosenna). Brak wydzielonych miejsc parkingowych do obsługi obiektu. Nawierzchnia boiska z trawy naturalnej. Nawierzchnia urazowa.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynek wymaga remontu: docieplenia ścian i stropu, wymiana pokrycia dachu, wymiana części stolarki okiennej i drzwiowej. Wymiana instalacji elektrycznej oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, dostosowania obiektów pod względem ochrony p. poż., zapewnienie należytej wentylacji pomieszczeń. Przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych. Planowane jest dostosowanie do aktualnych potrzeb związanych z funkcjonowaniem obiektu, tj. dokonanie przebudowy pomieszczeń oraz rozbudowy budynku w celu uzyskania niezbędnej przestrzeni. Nawierzchnie boiska oraz bieżni zostaną wyremontowane z zastosowaniem materiałów zapewniających bezpieczne użytkowanie. Projekt obejmuje budowę / przebudowę trybun. Wymieniona zostanie instalacja elektryczna oraz oświetleniowa na energooszczędną. Planowana jest przebudowa drogi (ul. Wiosenna) z wydzieleniem miejsc parkingowych zapewniających właściwą obsługę budynku.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
Kompleks sportowy służy głównie mieszkańcom Gminy Biskupiec. Organizowane są na nich zawody sportowe. Miejsce przyczynia się do integracji społeczności lokalnej oraz promocję zdrowego trybu życia. Dzięki realizacji projektu stanie się on miejscem reprezentacyjnym.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017 - 2020 rok	
6. Szacunkowa wartość projektu	
4 000 000 zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
3 400 000 zł	



8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach [osoby]
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy



1. Tytuł projektu:	
Ochrona dziedzictwa kulturowego w Parafii pw. Św. Jana Chrzciciela w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Jana Chrzciciela w Biskupcu
Adres do korespondencji	Plac Kościelny 1, 11-300 Biskupiec
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	tel.787152202; 601686951 e-meil; badin@poczta.onet.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Ks. Wiesław Badura
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Potrzeba rewitalizacji zabytkowych budynków znajdujących się na historycznie najstarszym miejscu Biskupca. Konieczne są prace przy elewacji budynków, zabezpieczenia dachów i rynien. Rewitalizacji potrzebuje elewacja budynku kościoła pw. Św. Jana Chrzciciela wraz z wieżą i schodami. Naprawy potrzebuje zabytkowe ogrodzenie od strony ul. Wawelskiej. Podjęcie prac przy ww. zabytkach przyczyni się do wzrostu waloru turystycznego miasta i gminy Biskupca.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Oczyszczenie i naprawa elewacji zabytkowych budynków i zabytkowego ogrodzenia wraz ze schodami.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
W ramach projektu zostaną stworzone wystawy. Planowane jest organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi. Zmieni się wizerunek miasta co zwiększy ruch turystyczny naszego regionu.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2016 - 2018 rok	
6. Szacunkowa wartość projektu	
3 500 000 zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
2 975 000 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
- Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.] - Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok]	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020. własne środki, zbiorki społeczne i indywidualne darowizny	



1. Tytuł projektu:	
Rewitalizacja zabytkowego Kościoła pw. Św. Jana Chrzciciela w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Jana Chrzciciela w Biskupcu
Adres do korespondencji	Plac Kościelny 1 11-300 Biskupiec
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	tel.787152202; 601686951 e-meil; badin@poczta.onet.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Ks. Wiesław Badura
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Potrzeba rewitalizacji zabytkowych budynków znajdujących się na historycznie najstarszym miejscu Biskupca; Plac Kościelny 1, 2, i 3. Konieczne są prace przy elewacji budynków, zabezpieczenia dachów i rynien. Rewitalizacji potrzebuje elewacja budynku kościoła pw. Św. Jana Chrzciciela wraz z wieżą i schodami. Naprawy potrzebuje zabytkowe ogrodzenie od strony ul. Wawelskiej i Ogrodowej. Podjęcie prac przy ww. zabytkach przyczyni się do wzrostu waloru turystycznego miasta i gminy Biskupca.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Oczyszczenie i naprawa elewacji zabytkowych budynków, zabytkowego ogrodzenia wraz ze schodami i zagospodarowanie zabytkowego terenu Placu Kościelnego.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
W ramach projektu zostaną stworzone wystawy. Planowane jest organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi. Zmieni się wizerunek miasta co zwiększy ruch turystyczny naszego regionu.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2016 - 2018 rok	
6. Szacunkowa wartość projektu	
5 000 000 zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
4 250 000 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WiM 2014-2020) i sposób ich oceny	
- Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.] - Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok]	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020. własne środki, zbiorki społeczne i indywidualne darowizny	



1. Tytuł projektu:	
MIESZKANIA TRENINGOWE	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	POLSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB Z UPOŚLEDZENIEM UMYŚŁOWYM KOŁO W BISKUPCU
Adres do korespondencji	11-300 BISKUPIEC, UL. GDAŃSKA 1
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	667 180 600, p.kubarewicz@psouubiskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Kubarewicz
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
PSOUU Koło w Biskupcu posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie prowadzenia działań na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną. Doświadczenie to oraz bardzo dobra znajomość środowiska osób z niepełnosprawnością umożliwiającą odpowiednią diagnozę potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodzin. Stowarzyszenie prowadzi Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, Warsztat Terapii Zajęciowej oraz Zakład Aktywności Zawodowej, dzięki czemu obejmuje stałym wsparciem ponad 200 osób z niepełnosprawnością intelektualną w każdym wieku. Jednak wsparcie odbywa się w ograniczonym przedziale czasowym, w godzinach 7⁰⁰ – 15⁰⁰. Po tym czasie podopieczni Stowarzyszenia z reguły nie wykazują aktywności i nie integrują się ze społecznością lokalną. Skutkuje to marginalizacją osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ogranicza możliwość rozwoju społeczno-zawodowego. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną w większości przypadków zamieszkują wspólnie z rodzicami lub opiekunami prawnymi, którzy z poczucia chęci zapewnienia nadmiernej opieki wyręczają często swoje dziecko, nie pozwalając mu na nabywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego, dorosłego życia. Poprzez realizację projektu zostanie stworzona szansa osobom z niepełnosprawnością intelektualną, na zdobycie nowych kompetencji życiowych, co wpłynie pozytywnie na wzrost ich samodzielności oraz zaradności życiowej oraz ograniczy w przyszłości koszty zabezpieczenia społecznego. W ramach projektu konieczne będzie przygotowanie odpowiedniej infrastruktury tj 2 mieszkań treningowych położonych na parterze lub w budynku, który umożliwi przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Projekt ma na celu usamodzielnienie życiowe osób z niepełnosprawnością intelektualną, poprzez naukę wykonywania czynności dnia codziennego oraz usprawnianie umiejętności i zachowań niezbędnych w samodzielnym funkcjonowaniu. Cel ten ma być realizowany poprzez umożliwienie osobom z niepełnosprawnością intelektualną czasowego pobytu w mieszkaniu treningowym połączonym z terapią, odbywającym się przy wsparciu asystenta. Projekt zakłada realizację: a) treningów mieszkaniowych - Podczas pobytu osób z niepełnosprawnością intelektualną zostaną zorganizowane następujące treningi: ekonomiczny, społeczny, samoobsługi, kulinarny oraz nauki organizacji czasu wolnego. Pobyt będzie obejmował średnio 5 dni. Grupą docelową przedsięwzięcia będą osoby z niepełnosprawnością intelektualną w wieku: 15-65 roku życia. Grupa będzie się składała od 2 do 5 beneficjentów (w zależności od wielkości mieszkania). Każda z grup będzie powtarzać trening co kilka tygodni, w celu utrwalenia zdobytych umiejętności. Podczas realizacji projektu zostaną podjęte działania mające na celu integrację środowiska osób z niepełnosprawnością intelektualną ze społecznością lokalną.	



b) Krótkotrwałe zastępstwo w opiece – pobyt osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego wsparcia, a rodzina krótkotrwało (pobyt w szpitalu opiekuna, ważny wyjazd) nie może sprawować opieki.
c) Stały pobyt w mieszkaniu chronionym – przeznaczony dla osób, które nabeżdą odpowiednich umiejętności tak aby przy minimalnym wsparciu asystenta osoby niepełnosprawnej samodzielnie zamieszkać wśród społeczności lokalnej.
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty
Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalny.
Przeciwdziałanie wykluczeniu osób z najcięższymi niepełnosprawnościami.
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego
5. Planowany termin realizacji projektu
Od 01.01.2017
6. Szacunkowa wartość projektu
1.100.000,00zł
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:
100.000,00zł
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu.
Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w programie.
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
Np. w ramach RPO WIM 11.1.1; PO FIO. PFRON.



1. Tytuł projektu:	
PUNKT GASTRONOMICZNY prowadzony przez Podmiot Ekonomii Społecznej	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	POLSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB Z UPOŚLEDZENIEM UMYSŁOWYM KOŁO W BISKUPCU
Adres do korespondencji	11-300 BISKUPIEC, UL. GDAŃSKA 1
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	667 180 600, p.kubarewicz@psouubiskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Kubarewicz
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
PSOUU Koło w Biskupcu posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie prowadzenia działań na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną. Doświadczenie to oraz bardzo dobra znajomość środowiska osób z niepełnosprawnością umożliwiają odpowiednią diagnozę potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodzin. Stowarzyszenie prowadzi Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, Warsztat Terapii Zajęciowej oraz Zakład Aktywności Zawodowej, dzięki czemu obejmuje stałym wsparciem ponad 200 osób z niepełnosprawnością intelektualną w każdym wieku. Zakład Aktywności Zawodowej funkcjonuje w sferze ekonomii społecznej, umożliwiając prowadzenie aktywnego życia zawodowego 35 osobom z niepełnosprawnością, w następujących działach: stolarsko-rzemieślniczym, porządkowym oraz gastronomicznym. Placówka stale się rozwija i poszerza ofertę kierowaną do osób z niepełnosprawnością. W ciągu ponad 4-ech lat swojej działalności ZAZ rozszerzył ilość miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością z 20 do 35. Jednak nadal potrzeby aktywizacji zawodowej ON stale wzrastają, dlatego konieczne jest podejmowanie kolejnych działań mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy, przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Umożliwienie podjęcia zatrudnienia osobom z niepełnosprawnością, wpłynie pozytywnie na zmniejszenie stopnia marginalizacji tej grupy społecznej oraz integrację ze społecznością lokalną.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Projekt ma na celu utworzenie „Punktu gastronomicznego”, funkcjonującego jako podmiot ekonomii społecznej – powstałego z rozszerzenia działalności Zakładu Aktywności Zawodowej lub powołanie spółdzielni socjalnej osób prawnych. Zarówno Zakład Aktywności Zawodowej, jak i spółdzielnia socjalna dają szansę osobom z niepełnosprawnością wejścia lub powrotu na rynek pracy oraz możliwość aktywizacji społeczno-zawodowej. Działalność podmiotów ekonomii społecznej cechuje nadrzędne uwzględnienie celów społecznych, dlatego też wypracowane zyski przeznaczają na realizację celów reintegracji społecznej i zawodowej swoich pracowników. W ramach podjętych działań powstanie 7 nowych miejsc pracy, dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Oferta „Punktu gastronomicznego” będzie obejmowała: obsługę przyjęć okolicznościowych, szkoleń i konferencji, profesjonalne usługi cateringowe i gastronomiczne oraz pokazywanie „dobrych praktyk” w dziedzinie ekonomii społecznej i współpracy pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej z samorządem gminnym. Utworzenie punktu w zależności od obiektu umożliwiłoby zatrudnienie 5-10 osób z niepełnosprawnościami – w tym osób z upośledzeniem umysłowym, które należą do najbardziej wykluczonych na otwartym rynku pracy.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	



d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego
5. Planowany termin realizacji projektu
Od 01.01.2017
6. Szacunkowa wartość projektu
1.250.000,00zł w okresie 3 lat funkcjonowania
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:
250.000,00zł
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
Np. w ramach RPO WIM 11.1.1; PFRON.



1. Tytuł projektu:	
Termomodernizacja budynku Niepublicznego Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	GMINA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	AL. NIEPODLEGŁOŚCI 2
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	89 715 01 10, ratusz@biskupiec.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Piotr Weraksa
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Budynek murowany, wzniesiony w technologii tradycyjnej. W przeważającym stopniu stolarka okienna zespolona drewniana. Przegrody nie spełniają norm cieplnych. Pokrycia dachowe do wymiany. Obiekty należy dostosować do obowiązujących przepisów p. poż. Instalacja c.o. wyeksploatowana, instalacja elektryczna energochłonna (oświetlenie). Brak właściwej izolacji cieplnej wpływa na znaczne koszty utrzymania oraz na stan pomieszczeń. Budynek nie spełnia norm cieplnych oraz norm przeciw pożarowych. Kanały wentylacyjne należy udrożnić. Ogrzewanie budynku energochłonne. Instalacja c.o. wyeksploatowana. Oświetlenie energochłonne, instalacja elektryczna awaryjna. Budynek nie jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Budynek wymaga remontu: docieplenia podłóg, ścian, dachu, modernizacji centralnego ogrzewania, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, dostosowania obiektów pod względem ochrony p. poż., zapewnienie należytej wentylacji pomieszczeń. Przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych (windą, podjazd)	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
- Poprawa warunków technicznych budynku, - Poprawa efektywności energetycznej budynku - Zmniejszenie zużycia energii cieplnej, - Poprawa walorów estetycznych budynku	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017 - 2020 rok	
6. Szacunkowa wartość projektu	
2 000 000 zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
1 700 000 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok)	
Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (GJ/rok)	
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie,	



pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy



1. Tytuł projektu:	
Nadanie funkcji rekreacyjnych terenom zielonym parku miejskiego w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	Biskupiecka Federacja Sportu
Adres do korespondencji	ul. Niepodległości 2, 11-300 Biskupiec
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	---
Osoba wyznaczona do kontaktów	Dariusz Marchlewski
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Tereny zielone parku miejskiego są niezagospodarowane. Na terenie tym znajduje się zbiornik retencyjny. Brak jest ciągów pieszych i rowerowych, miejsc spotkań i wypoczynku.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Tereny zielone wymagają zagospodarowania poprzez wygospodarowanie m.in. miejsc na scenę, widownię, plac zabaw dla psów. Należy również utwardzić drogę dojazdową do kompleksu, wybudować parkingi, ciąg pieszy oraz wokół zbiornika ciąg pieszy i rowerowy. Teren ten należy obsadzić zielenią.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
Niezagospodarowane do tej pory tereny zielone parku miejskiego dzięki realizacji projektu staną się miejscem spotkań mieszkańców miasta i przyczynią się do integracji społeczności lokalnej. Dzięki wybudowanym ciągom pieszym i rowerowym mieszkańcy będą mogli zdrowo spędzać czas. Widownia z widokiem na zbiornik i panoramę Biskupca stanie się miejscem reprezentacyjnym miasta oraz przyczyni się do promocji miasta.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017 - 2020 rok	
6. Szacunkowa wartość projektu	
4 000 000 zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
3 400 000 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]	
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach [osoby]	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy	



1. Tytuł projektu:	
Odnowa przestrzeni publicznej w Biskupcu	
2. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	Ludowy Klub Kolarski WARMIA BISKUPIEC
Adres do korespondencji	Al. Niepodległości 4a
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	lkkwarmia@o2.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Narcyz Klik
3. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	
Adres do korespondencji partnera	
Dane kontaktowe partnera	
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	
4. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Kompleks sportowy składający się z boisk, bieżni, trybun, wymaga gruntownego remontu. Nawierzchnia boiska z trawy naturalnej. Nawierzchnię bieżni stanowi żużel. Nawierzchnie są urazowe. Trybuny zdewastowane uniemożliwiające właściwe korzystanie z infrastruktury. Teren niedostatecznie oświetlony. Dzięki zrewitalizowaniu obiektu będzie możliwe aktywne spędzanie wolnego czasu w bezpiecznym miejscu.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Nawierzchnie boiska oraz bieżni zostaną wyremontowane z zastosowaniem materiałów zapewniających bezpieczne użytkowanie. Trybuny zostaną przebudowane z dostosowaniem do aktualnych potrzeb. Wymieniona zostanie instalacja elektryczna oraz oświetleniowa na energooszczędną.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
Kompleks sportowy służy głównie mieszkańcom Gminy Biskupiec. Organizowane są na nich zawody sportowe. Miejsce przyczynia się do integracji społeczności lokalnej oraz promocję zdrowego trybu życia. Dzięki realizacji projektu stanie się on miejscem reprezentacyjnym.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Nie dotyczy	
5. Planowany termin realizacji projektu	
2017 - 2020 rok	
6. Szacunkowa wartość projektu	
4 000 000 zł	
7. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT:	
3 400 000 zł	
8. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WWM 2014-2020) i sposób ich oceny	
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]	
Liczba osób korzystających zrewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach [osoby]	
9. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO Warmia-Mazury 2014-2020, Budżet Gminy	